

UAB „ELBERTA“

**ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO
KEITIMAS**

SPRENDINIAI

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS:
Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorius

Anykščių rajono savivaldybė

UAB „Elberta“ direktorė

Jolanta Antanaitienė

Projekto vadovas

Evaldas Ramanauskas

KAUNAS 2025

ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO RENGĖJŲ SĄRAŠAS

Vykdytojai:

PV Arch. dr. Evaldas Ramanauskas (A1397)

PDV Inž. Antanas Burkus (31570)

Arch. Jurga Misiūnė (A1760)

Arch. Nijolė Steponaitytė (A0713)

Arch. Jelizavieta Karasiova

GIS inž. Paulina Kulikauskienė

TURINYS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS	5
ĮVADAS	5
1. PLANUOJAMOS TERITORIJOS APIBŪDINIMAS	11
1.1. Anykščių miesto situacija.....	11
1.2. Anykščių miestas šalies kontekste	13
1.3. Bendrojo plano sąsaja su kitais savivaldybės ir vietovės lygmens specialiaisiais planais ..	16
2. ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS VYSTYMUI ĮTAKOS TURINTYS VEIKSNIAI IR TERITORIJŲ VYSTYMO PRINCIPAI	22
2.1. Strateginiai išorės ir vidaus veiksniai.....	22
2.2. Demografinės tendencijos	22
2.3. Urbanistinės plėtros poreikis	23
2.4. Anykščių miesto teritorijos vystymo sritys.....	23
2.5. Anykščių vystymo principai ir bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo gairės	24
3. ANYKŠČIŲ PLANINĖS-ERDVINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI	26
3.1. Anykščių urbanistinė struktūra.....	26
3.1.1. Anykščių funkciniai tikslai	26
3.1.2. Centro ir gyvenamųjų zonų vystymas	26
3.1.3. Gyvenamųjų teritorijų apsauga nuo triukšmo, oro taršos	28
3.1.4. Pramonės ir verslo plėtra	29
3.1.5. Aptarnavimo centrų struktūra	29
3.1.6. Susisiekimo sistemos vystymas.....	30
3.2. Svarbiausi Anykščių erdvinės struktūros savitumą sudarantys elementai	32
3.3. Urbanistinės plėtros mastas	34
4. SOCIALINĖS, KULTŪRINĖS, REKREACINĖS APLINKOS VYSTYMAS	34
4.1. Švietimo įstaigų teikiamų paslaugų plėtra.....	35
4.2. Kultūros paslaugų teikimas	35
4.3. Asmens sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų plėtra rajone.....	36
4.4. Rekreacijos ir turizmo vystymas	37
4.4.1. Anykščiai – perspektyvus šalies kurortas	37
4.4.2. Poilsio ir rekreacijos plėtojimas.....	37
4.4.3. Sporto, sveikatinimo objektų plėtra.....	38
5. GAMTINĖ APLINKA	39
5.1. Kraštovaizdis	39
5.2. Gamtinis karkasas.....	42
5.3. Želdynai.....	44
5.4. Priklausomieji želdynai	50
5.5. Aikštės	51
5.6. Saugomos teritorijos ir gamtos objektai.....	51
5.7. Natūralios pievos ir šaltinynai.....	53
5.8. Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės	54
5.9. Saugomos rūšys.....	55
5.10. Vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos ir apsaugos zonos	56
5.11. Potvynių teritorijos	57
5.12. Miško žemė.....	58
5.13. Naudingosios iškasenos	60
5.14. Požeminio vandens vandenvietės	60
6. KULTŪROS PAVELDAS	60
6.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos bendrosios nuostatos	60
6.2. Atskirų tipų kultūros paveldo objektų apsauga ir tvarkyba.....	63
6.3. Apsaugos įgyvendinimas Anykščių miesto planuojamoje teritorijoje.....	66
7. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS	67

7.1.	Vandens tiekimas	67
7.1.1.	Geriamojo vandens tiekimas.....	67
7.1.2.	Priešgaisrinis vandentiekis.....	68
7.2.	Nuotekų tvarkymas.....	68
7.2.1.	Buitinių nuotekų tvarkymas.....	68
7.2.2.	Paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymas	69
7.3.	Elektros energijos tiekimas	69
7.4.	Centralizuotas šilumos energijos tiekimas	70
7.5.	Gamtinių dujų tiekimas	70
7.6.	Ryšiai ir telekomunikacijos	71
7.7.	Atliekų tvarkymas	71
7.8.	Inžinerinės infrastruktūros vystymo bendra nuostata.....	72
7.9.	Priešgaisrinė sauga	72
7.10.	Krašto apsaugos reikalavimų įvertinimas.....	73
8.	SUGRIEŽTINTO NAUDOJIMO TERITORIJOS	73
9.	BENDROJO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS.....	74
9.1.	Naujos plėtros teritorijų vystymas, prioritetinės ir neprioritetinės teritorijos	74
9.2.	Infrastruktūros rajonų nustatymas	75
9.3.	Preliminarus prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymo lėšų poreikis	76
9.4.	Bendrojo plano sprendinių detalizavimas	80
	REGLAMENTAI	82
10.	TERITORIJŲ NAUDOJIMO IR TVARKYMO REIKALAVIMAI.....	83
10.1.	TERITORIJŲ NAUDOJIMO REIKALAVIMAI	83
10.2.	TERITORIJŲ STRUKTŪROS FORMAVIMAS	90
10.2.1.	Bendrieji sklypų pertvarkymo reikalavimai.....	90
10.2.2.	Viešųjų teritorijų suformavimo būdai	91
10.3.	UŽSTATOMŲ ŽEMĖS SKLYPŲ FORMAVIMAS IR TVARKYMAS.....	92
10.3.1.	Užstatymo tipai	92
10.3.2.	Statybos zona, užstatymo tankis, intensyvumas, pastatų ir kitų funkcinių objektų išdėstymo reikalavimai	93
10.3.3.	Būstų skaičius, pagrindinių pastatų skaičius sklype	98
10.3.4.	Užstatymo ir statinių aukščio reglamentavimas.....	98
10.3.5.	Mažmeninės prekybos objektų išdėstymo reikalavimai	98
10.3.6.	Architektūriniai reikalavimai	100
10.3.7.	Reikalavimai statybinių žemės sklypų tvarkymui	100
10.3.8.	Reikalavimai saulės elektrinių modulių išdėstymui.....	101
10.4.	SUSISIEKIMO SISTEMOS ELEMENTŲ FORMAVIMO REIKALAVIMAI.....	102
10.4.1.	Gatvių tinklo plėtra	102
10.4.2.	Bevariklio transporto infrastruktūra.....	103
10.4.3.	Degalinių ir elektromobilių įkrovimo stotelių tinklas.....	103
10.4.4.	Automobilių parkavimas.....	104
10.5.	PRIKLAUSOMŲJŲ ŽELDYNŲ FORMAVIMAS	104
10.5.1.	Priklausomųjų želdynų normavimas bendrajame plane.....	104
10.5.2.	Gatvių želdiniai	105
10.6.	INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS PLĖTROS TERITORIJOSE..	106
	GRAFINĖ DALIS	107

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

IVADAS

Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano (toliau – bendrasis planas) keitimas atliekamas vadovaujantis Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2022 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-212 „Dėl Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano keitimo pradžios ir planavimo tikslų nustatymo“ ir Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-632 „Dėl Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos patvirtinimo“.

Bendrojo plano keitimu yra keičiamas Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. TS-142 „Dėl Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“ (bendrojo plano rengėjas – UAB „Urbanistika“).

Bendrojo plano keitimas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos (LR) įstatymais, LR Vyriausybės nutarimais, taisyklėmis ir kitais norminiais dokumentais, reglamentuojančiais teritorijų planavimą: LR teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin. 2013-07-16, Nr. 76-3824 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2016-05-25)), LR žemės įstatymu (Žin. 1994-05-06, Nr. 34-620 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2023-04-01 iki 2023-05-31)), Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatais (Žin. 1996-09-25, Nr. 90-2099 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2022-03-15)), Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (TAR, 2014-01-06, Nr. 25 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2023-04-01)), Teritorijų planavimo normomis (TAR, 2014-01-08, Nr. 91 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2016-01-01)), Urbanizuotų teritorijų susisiekimo sistemų planavimo normomis (TAR, 2016-09-07, Nr. 23314 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2016-01-01)), Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu (Žin. 2004-08-21, Nr. 130-4650 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2014-12-31)) ir kt.

Anykščių miestas planuojamas remiantis Planavimo darbų programoje nustatytais planavimo tikslais ir uždaviniais.

Pateikti bendrojo plano sprendiniai atitinka teritorijų planavimo vietovės lygmenį.

Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano keitimo dokumente (toliau – bendrajame plane), kuris rengiamas masteliu M 1:7500, nustatomi teritorijos naudojimo privalomieji reikalavimai.

Bendrojo plano tikslai:

1. Sudaryti sąlygas darniai Miesto teritorijos raidai, nuosekliai erdvinės ir funkcinės integracijos politikai įgyvendinti, teritorijų sanglaudai, kompleksiškai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius uždavinius;
2. Keisti veiklos reglamentavimą atsižvelgiant į pasikeitusias Miesto teritorijos raidos tendencijas, nustatyti plėtros prioritetus ir jų įgyvendinimo eiliškumą;
3. Nustatyti Miesto teritorijos gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, kitų savivaldybei svarbių socialinės ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtrai reikalingas teritorijas;
4. Numatyti Miesto teritorijos gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą;
5. Kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas;
6. Sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas;
7. Derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybės ir valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo teritorijoje sąlygų;
8. Sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui.

Bendrojo plano pagrindiniai uždaviniai:

1. Suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
2. Optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą, numatyti jų atsparumo ekstremaliems klimato reiškiniams stiprinimo priemones;
3. Numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, klimato kaitos poveikio švelninimo, gamtinio karkaso formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemones, optimalią kraštovaizdžio struktūrą;
4. Detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius.

Bendrojo plano papildomi uždaviniai:

1. Patikslinti ir sukonkretinti žemės naudojimo reglamentavimą pagal galiojančius teisės aktus, susiejant su teritorijų funkcinio formavimu;
2. Suplanuoti urbanistinę struktūrą, nustatant urbanistinės erdvės formavimo principus, urbanistinės erdvės ir ją formuojančius užstatymo sprendimus;
3. Patikslinti ir sukonkretinti Bendrajame plane numatytą socialinės, rekreacinės, susisiekimo ir inžinerinės, želdinių ir želdynų infrastruktūros plėtros ir atnaujinimo poreikį, nustatyti prioritetus;
4. Peržiūrėti Bendrojo plano dalių sprendinių aktualumą, esant reikalui sprendinius tikslinti arba parengti naujus, vadovaujantis atliktų Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitų išvadomis;
5. Patikslinti Bendrajame plane numatytą urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptis, numatyti daugiafunkcines žemės naudojimo galimybes, išlaikant planuojamos veiklos reikalingą aplinkos kokybę, darnų teritorijos vystymą (-si) ir optimalų teritorijos plotą;
6. Numatyti priemones ir apribojimus, užtikrinančius kurortinės teritorijos perėjimo į kurortą gamtos gydomųjų išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo vertybių išsaugojimą;
7. Pažymėti rengiamame Bendrajame plane miesto administracinės ribas, kurioms siekiama kurorto statuso;
8. Numatyti tikslinti Anykščių miesto ir gyvenamųjų vietovių ribas;
9. Detalizuoti Miesto teritorijos kraštovaizdžio savitumui svarbias teritorijas, antropogeninius ir gamtinius elementus, apžvalgos vietas ir iš jų atsiveriančias panoramas, numatyti jų vizualinę apsaugą, numatyti vertingo kraštovaizdžio išsaugojimo sprendinius, numatyti saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio apsaugos reikalavimus;
10. Patikslinti gamtinio karkaso sistemą, papildant ją vietinės reikšmės gamtiniu karkasu su į jo sudėtį įeinančiu ekologiniu tinklu ir atskiraisiais želdynais;
11. Sukonkretinti Miesto teritorijoje esančių miškų bei atskiriesiems želdynams priskirtinas teritorijas;
12. Numatyti siūlomų miesto miškų konversijos į želdinių ir želdynų teritorijų išdėstymą;
13. Numatyti kraštovaizdžio tvarkymo reglamentavimo kryptis, siūlomas priemones ir apribojimus, užtikrinančius kraštovaizdžio bendrąją ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtinių, kultūrinių vertybių, kraštovaizdžio kompleksų išsaugojimą, gamtinio karkaso ir kraštovaizdžio tvarkymo zonų įtaką urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms;
14. Suplanuoti turistinių trasų, rekreacinių zonų išdėstymą, tylių zonų išdėstymą;
15. Integruoti patvirtintų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius į Bendrąjį planą, įvertinti valstybės ir savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinius;
16. Išnagrinėti Anykščių miesto aplinkkelio, numatyto Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. TS-142 „Dėl Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“, sprendiniuose aktualumą, koreguoti sprendinius atsižvelgiant į situaciją;
17. Patikslinti turistinių trasų, rekreacinių zonų, turistus aptarnaujančių objektų išdėstymą, numatyti naujas vietas kurti kurorto rekreacinei ir turistinei infrastruktūrai;
18. Tikslinti kolektyvinių sodų konversijos į gyvenamuosius rajonus galimybes, nustatyti specifinius reglamentus, mokesčių politiką, skatinti konsoliduoti teritorijas;
19. Patikslinti žemės ūkio paskirties teritorijų vystymo bei formavimo kryptis;
20. Identifikuoti ekologiškai jautrių Šventosios upės slėnio erozinių šlaitų teritorijos ribas, numatyti bendrąją teritorijų apsaugos nuo erozijos reglamentavimą, atlikti Šventosios upės užliejamų teritorijų

- Miesto teritorijoje analizę, apsaugojimų nuo potvynių priemonių tyrimą; prie visų esamų ir planuojamų vidaus vandenų prielaukų nurodyti prielaukų akvatorijas (teritorijas);
21. Nustatyti teritorijas, kurioms rekomenduojama parengti ar keisti teritorijų planavimo dokumentus;
  22. Suplanuoti savivaldybės infrastruktūros plėtros teritorijas;
  23. Nustatyti savivaldybės infrastruktūros vystymo principus ir (ar) jos išdėstymo reikalavimus, inžinerinių komunikacijų koridorius ir (ar) inžinerinių komunikacinių koridorių ribas ir prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymo etapus;
  24. Nustatyti ir suplanuoti susisiekimo infrastruktūros vystymo kryptis ir galimybes, įvertinti susisiekimą sausuma, vandeniu ir oru (esant poreikiui);
  25. Numatyti efektyvios susisiekimo sistemos plėtrą, paremtą darnaus judumo principais, naudotojų poreikiais, miesto planinei struktūrai svarbių gatvių ir kelių, dviračių takų trasų ir kt. struktūros išdėstymo tikslinimą, nustatyti gatvių kategorijas, raudonąsias linijas;
  26. Išnagrinėti alternatyvių atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimo galimybes ir jiems reikalingas teritorijas;
  27. Planuojant sprendinius įvertinti planavimo organizatoriaus pateiktus, planavimo metu teikiamus fizinių ir juridinių asmenų, jų grupių, pasiūlymus, bei pasiūlymus jau anksčiau teiktus Bendrojo plano koregavimo metu;
  28. Tikslinti Miesto teritorijos funkcinę struktūrą formuojančias prioritetines teritorijų funkcines zonų ribas ir jų pagrindines žemės naudojimo paskirtis, o esant reikalui, tiksliai įvardinti veiklos plėtojimo ir apribojimų reikalavimus, nustatant teritorijos naudojimo tipus;
  29. Siekiant racionalesnės žemėnaudos, numatyti priemones teritorijų konsolidacijai.

Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sąsaja su kitais planais ir teisės aktais

Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano keitimo dokumentas siejasi su šiais planais:

Aukštesnio lygmens bendraisiais ir specialiaisiais planais:

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789;
2. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. 1-TS-322);
3. Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703
4. Anykščių regioninio parko tvarkymo planas, 2009, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. gruodžio 31 d. Nr. D1-699.
5. Anykščių regioninio parko tvarkymo plano dalies korekcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. rugpjūčio 25 d. įsakymas Nr. D1-608

Keičiamu bendruoju planu:

6. Anykščių miesto teritorijos bendrasis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. TS-142);

Specialiaisiais teritorijų planavimo dokumentais:

1. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos dviračių transporto infrastruktūros plėtros specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-54);
2. Mažojo dviračių tako nuo šaltinio „Karalienės liūnas“ iki Anykščių miesto ribos Anykščių sen. specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-274);
3. Mažasis Anykščių regioninio parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialusis planas, 2012.
4. Mažojo Anykščių regioninio parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialiojo plano koregavimo specialusis planas, 2013.
5. Anykščių rajono šilumos ūkio specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-332);
6. Anykščių miesto šilumos tiekimo tinklų plėtros specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimu Nr.1-TS-269);

7. Paviršinių vandens telkinių, Anykščių miesto administracinėse ribose, apsauginių juostų ir zonų nustatymo specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. TS-369)
8. Anykščių miesto istorinės dalies nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. TS-99);
9. Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr.);
10. Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-138);
11. Anykščių miesto neužstatytų erdvių kraštovaizdžio formavimo ir poilsio organizavimo specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-333);
12. Krašto kelio Nr. 119 Molėtai-Anykščiai ruožo 28,12-36,10 km rekonstravimo specialusis planas, 2009.
13. UAB „TELE2“ mobiliojo ryšio bazinių stočių išdėstymas Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje, 2006.
14. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemos keitimas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-256
15. Anykščių rajono degalinių išdėstymo schemos keitimo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. 1-TS-225.
16. Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, 2013.
17. Anykščių miesto šiaurinio aplinkkelio specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. 1-TS-437.
18. Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 1-TS-72.

Kitais teritorijų vystymo dokumentais:

1. Anykščių miesto kurortizavimo koncepcija ir veiksmų programa 2022-2027 m. (architektas Audrys Karalius 2021 m., sukurta Anykščių rajono savivaldybės administracijos užsakymu);
2. Anykščių rajono savivaldybės administracijos 2023 metų veiklos planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-170);
3. Anykščių rajono savivaldybės 2023–2025 metų strateginis veiklos planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-1);
4. Anykščių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas iki 2030 m. (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. 1-TS-72);
5. Anykščių rajono savivaldybės kraštovaizdžio politikos kryptys 2014-2020 m. (ataskaita 2014 m., dr. Giedrė Godienė)
7. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo stebėsenos už 2020–2021 metus ataskaita (patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-1012);
8. Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos už 2021 metus ataskaita (patvirtinta Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 1-AĮ-1011);

Teisės aktais, taikomais planuojamai teritorijai bei jos tvarkymo ir naudojimo režimui nustatyti:

- LR Teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 2013, Nr. 76-3824);
- LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 2004, Nr. 153-5571);
- LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 2001, Nr. 108-3902);
- LR Žemės įstatymas (Žin., 2004, Nr. 28-868);
- LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862);
- LR Aplinkos apsaugos įstatymas (Žin., 1992, Nr. 5-75);
- LR Aplinkos oro apsaugos įstatymas (Žin., 1999, Nr. 98-2813);
- LR Želdynų įstatymas (Žin., 2007, Nr. 80-3215);

- LR Vandens įstatymas (Žin., 2003, Nr.36-1544);
- LR Triukšmo valdymo įstatymas (Žin., 2004, Nr.164-5971);
- LR Melioracijos įstatymas (Žin., 2004, Nr. 28-877);
- LR Kelių įstatymas (Žin., 2002, Nr. 101-4492);
- LR Transporto veiklos pagrindų įstatymas (Žin., 2002, Nr. 29-1034);
- LR Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin. 2000, Nr. 92-2883);
- LR Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymas (TAR, 2020-05-22, Nr. 10869);
- Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymas (Žin., 2000-11-03, Nr. 94-2918);
- Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (Žin., 2011-05-24, Nr. 62-2936);
- Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės (TAR, 2014-01-06, Nr. 25),
- Teritorijų planavimo normos (TAR, 2014-01-08, Nr. 91);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2013, Nr. 140-7096);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo“ (Žin., 2004, Nr.130-4650);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr.113-4228);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 41-1335);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl planų ir programų atrankos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr.136-4971);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo“ (Žin., 2004, Nr.130-4650);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-858);
- Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“;
- Lietuvos higienos norma HN 30:2009 „Infragarsas ir žemo dažnio garsai: ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose“ (Žin., 2009, Nr.38-1466);
- Lietuvos higienos norma HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ (Žin., 2003, Nr. 79-3606);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl planų ar programos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 61-2214);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 41-1335);
- LR Energetikos ministro ir LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl infrastruktūros plėtros (šilumos, elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) specialiųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 11-487);
- Lietuvos policijos generalinio komisaro patvirtintas „Kelių eismo sąlygų kontrolės tvarkos aprašas“ (Žin., 2013, Nr. 124-6337);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017, Nr. 4889);
- Kelių techninis reglamentas KTR 1.01.03:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008, Nr. 9-322);
- Lietuvos automobilių kelių direkcijos generalinio direktoriaus patvirtintos „Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosios taisyklės“ BI ITK 09 (Žin., 2009, Nr. 133-5825);
- LR Energetikos ministro įsakymas dėl „Elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 18-816);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 18-554);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 23-892);

- LR Vyriausybės 2012 m. gegužės 29 d. nutarimo Nr. 625 „Dėl Aviacijai galinčių kliudyti statinių statybos, rekonstravimo, įrenginių įrengimo ir želdinių sodinimo (įveisimo) derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“
- LR Vyriausybės 2012 m. gegužės 29 d. nutarimo Nr. 626 „Dėl Informacijos apie Lietuvos Respublikos teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, gali būti taikomi vėjo elektrinių projektavimo ir statybos apribojimai, teikimo ir vėjo elektrinių projektavimo bei statybos vietų šiose teritorijose derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
- LK vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymas Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (VE) (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapių patvirtinimo“
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“ (Žin., 2003, Nr. 89-4029);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl LR kraštovaizdžio politikos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 103-3808);
- LR Seimo nutarimas dėl „Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“ (TAR, 2015, Nr. 6178)
- Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (patvirtinta LR Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015) ir kt.

Tarptautiniais dokumentais:

- Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencija, 1972;
- 1992 metų pataisyta Europos archeologijos paveldo apsaugos konvencija;
- Europos architektūros paveldo apsaugos konvencija, 1985 ;
- Europos kraštovaizdžio konvencija, 2000.
- Venecijos Chartija, 1964;
- Vietinės statybos paveldo chartija (Charter of the Built Vernacular Heritage), ICOMOS, 1999;
- Kraštovaizdžių bei vietų grožio ir charakterio saugojimo rekomendacija, UNESCO, 1962;
- Kt.

Sąvokos ir jų apibūdinimai, kurių turi būti laikomasi įgyvendinant bendrojo plano sprendinius:

- Atvira erdvė – neaptverta ir pastatais neužstatyta teritorija. Atviros erdvės gali būti viešos ar privačios.
- Viešoji infrastruktūra – inžinerinė ir socialinė savivaldybės infrastruktūra, bendro naudojimo teritorijos, atskirieji želdynai, o taip pat kitiems savivaldybės poreikiams reikalingi objektai.
- Viešosios infrastruktūros teritorijos – privatiems žemės sklypams nepriskiriamos teritorijos, reikalingos inžinerinei ir socialinei savivaldybės infrastruktūrai, bendro naudojimo teritorijoms, atskiriesiems želdynams suformuoti.
- Kitos teisės aktuose nustatytos sąvokos.

1. PLANUOJAMOS TERITORIJOS APIBŪDINIMAS

1.1. Anykščių miesto situacija

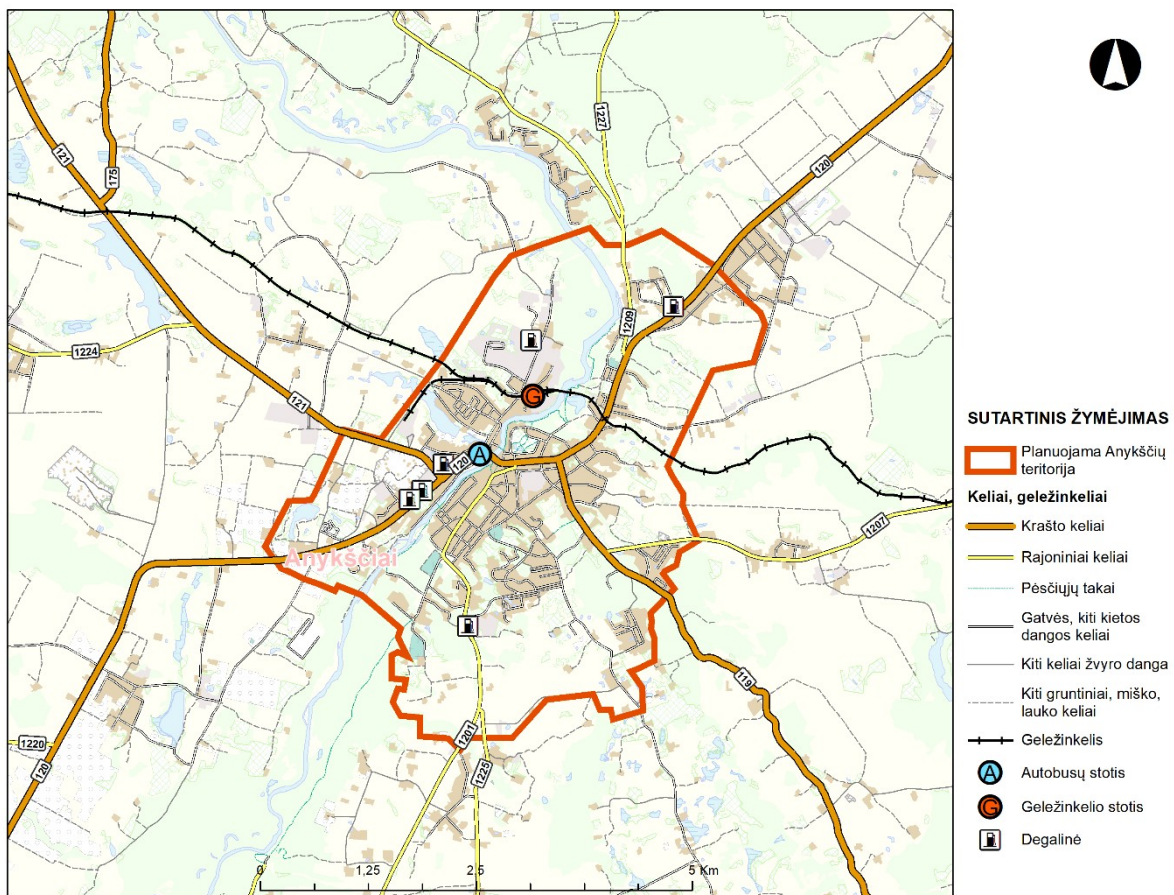
Anykščiai – miestas šiaurės rytų Lietuvoje, Utenos apskrityje, 33 km į vakarus nuo Utenos, apie 112 km nuo Vilniaus ir Kauno, 304 km nuo Klaipėdos, apie 154 km nuo Šiaulių. Miestas įsikūręs Anykščių kalvagūbryje (95–112 m virš jūros lygio), prie Šventosios ir Anykštos upių santakos. Anykščiai yra rajono savivaldybės centras, miesto seniūnija, parapijos centras. Savivaldybės atžvilgiu Anykščiai išsidėstę rajono centrinėje dalyje.

Per Anykščius praeina 3 krašto keliai (119 Molėtai–Anykščiai; 120 Radiškis–Anykščiai–Rokiškis; 121 Anykščiai–Troškūnai–Panevėžys) ir 3 rajoniniai keliai (1201 Anykščiai–Kurkliai–Balninkai–Želva; 1207 Anykščiai–Burbiškis–Rubikiai; 1209 Anykščiai–Niūronys–Stakės). Miestą taip pat kerta Aukštaitijos siaurasis geležinkelis (geležinkelio ruožas Pagojė–Anykščiai–Žažumbris).

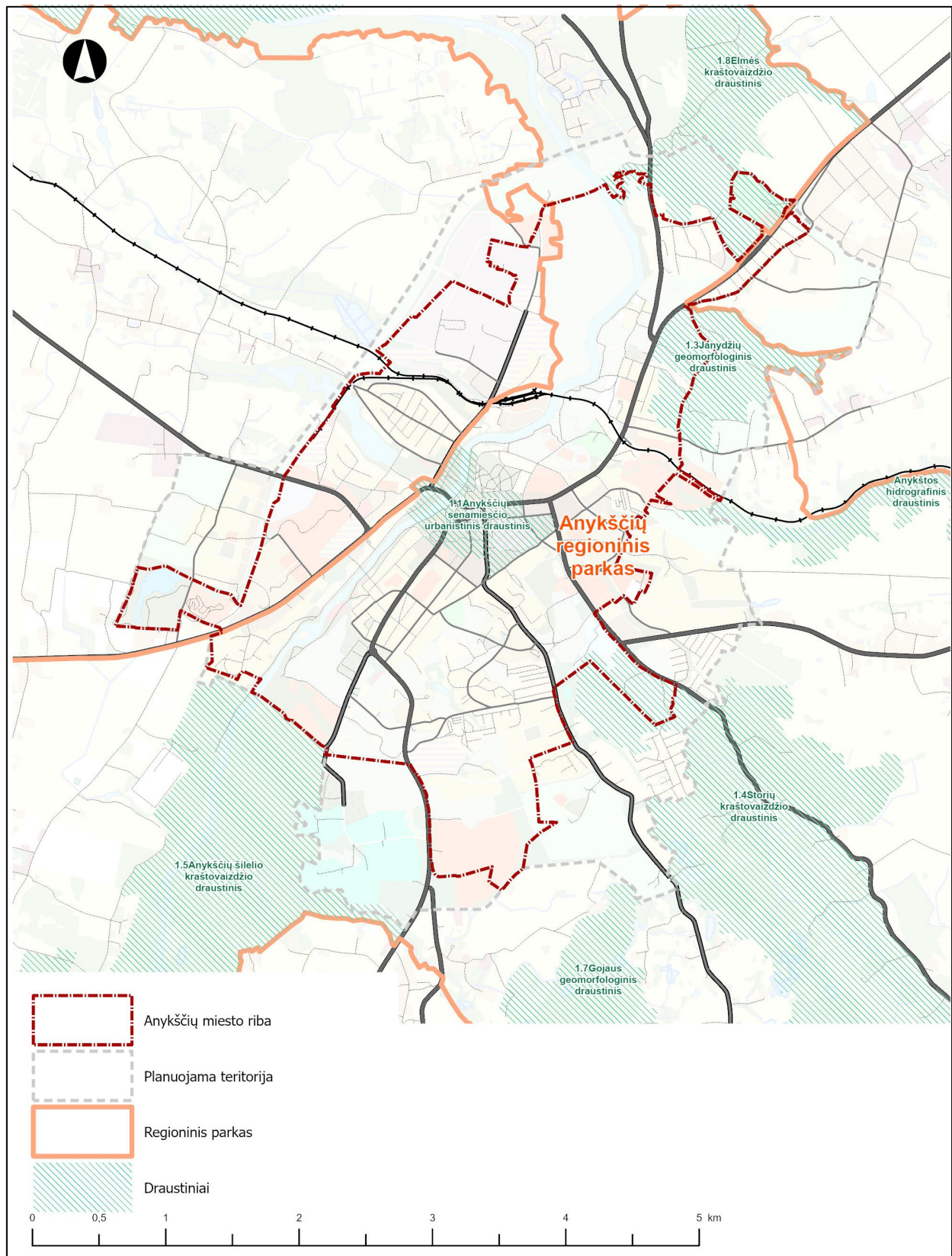
Planuojama teritorija – Anykščių miesto bei jai gretimos ir funkciškai susietos priemiestinės teritorijos.

Planuojamos teritorijos plotas apie 1 460 ha. Anykščių miesto plotas apie 1 150 ha.

Gyventojų skaičius 2021 m. – 8 697 gyventojų.

1.1.1 pav. Planuojamos teritorijos schema

1.1.2 pav. Anykščių miesto ir Anykščių regioninio parko ribos

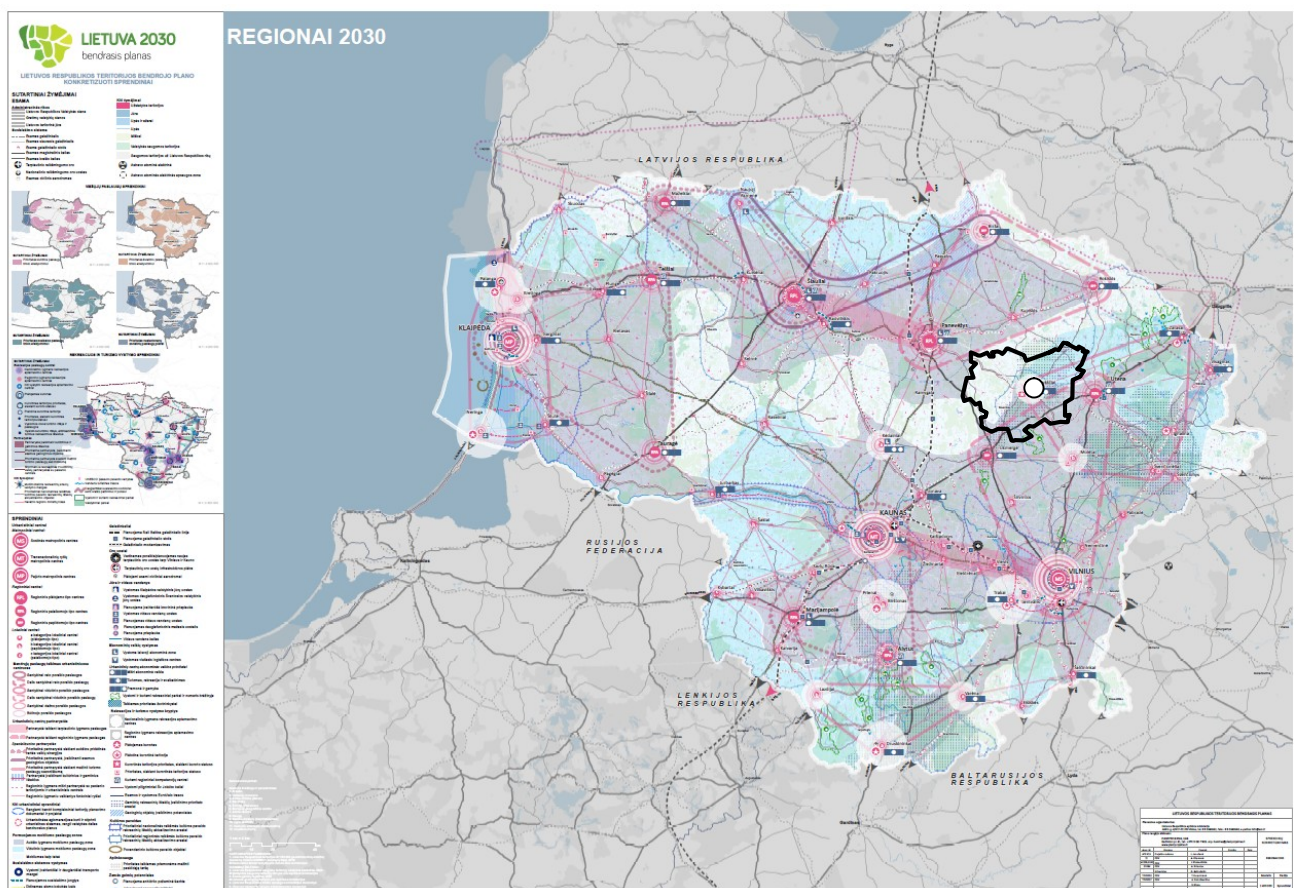
1.2. Anykščių miestas šalies kontekste

2021 m. parengtame naujame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Anykščių rajono centras – Anykščių miestas išskiriamas kaip plėtojamas kurortas, a kategorijos lokalinis centras (plėtojamojo tipo). Anykščiams ekonominės veiklos prioritetas teikiamas plėtojant turizmo, rekreacijos ir sveikatinimo paslaugas (1.2.1 pav.).

Naujajame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (2021 m.) numatytos regionų plėtros gairės, kurios turi įtakos ir Anykščių miestui. Svarbiausios Rytų Lietuvos regiono, kuriam priskiriami ir Anykščiai, plėtojimo gairės pateiktos žemiau.

Strateginės Rytų Lietuvos regiono vystymosi kryptys

Pagal LR teritorijos bendrąjį planą Anykščių rajonas patenka į Rytų Lietuvos grupės partnerystės zoną. Čia planuojama stiprinti arealo rekreacinį, turizmo prioritetus, kuriant horizontalias ir mišrias partnerystes įveiklinant Ukmergės, Širvintų, Kavarsko, Anykščių, Molėtų arealuose esančio dominuojančio paveldo – dvarų, dvarų sodybų, etnokultūrinio paveldo ir architektūros arealus. Planuojama integruoti urbanistinio paveldo – istorinių miesto dalių paveldo arealus į miestų darnaus vystymosi plėtros procesus ir skatinti regiono turizmo ir rekreacijos procesus, kuriant bendras koordinuotų veiksmų plėtros programas ir strategijas, stiprinti Anykščių horizontalius partnerystės ryšius su Panevėžio–Biržų–Rokiškio kultūros paveldo reprezentaciniais centrais, naudojant ir papildomai įveiklinant Siaurojo geležinkelio atšaką Panevėžys–Rubikiai, einančią per Troškūnus ir Anykščius. Taip pat siekiama didinti rekreacijos aptarnavimo infrastruktūrą, įtraukiant nematerialaus paveldo išteklius.

1.2.1 pav. Anykščių rajonas 2021 m. parengtame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (brėžinys „Regionai 2030“)

Socialinė-kultūrinė aplinka

LR teritorijos bendrajame plane taip pat numatoma, kad Anykščių rajonui bus teikiamas prioritetas bendrojo ugdymo įstaigų tinklo efektyvinimui iki 2025 m. Iki 2025 m. taip pat numatoma teikti prioritetą ir ligoninių tinklo efektyvinimui. Kadangi Anykščių rajono savivaldybė priskiriama šalies teritorijoms, kuriose demografinės senatvės koeficientas yra didžiausias, numatoma didinti

slaugos ir ilgalaikio palaikomojo gydymo paslaugų apimtis, vystant integruotas sveikatos ir socialines paslaugas bei teikiant šias paslaugas pacientų namuose. Iki 2030 m. Anykščių rajonui bus teikiamas prioritetas nestacionarių socialinių paslaugų plėtrai institucijose ir tokių paslaugų teikimui namuose teikti.

LR teritorijos bendrajame plane numatyta efektyvinti esamą ir plėtoti naują kultūros ir kūrybinių industrijų (toliau – KKI) inkubatorių „kietąją“ ir „minkštąją“ infrastruktūrą, vystyti KKI veiklai reikalingą kūrybinių gebėjimų ugdymo ir palaikymo sistemą, užtikrinant sistemišką kūrybinių inovacijų kūrimą ne tik nacionaliniu, bet ir regioniniu lygmeniu (čia išskiriamas ir Anykščių inkubatorius šalia kitų esamų – Kauno, Klaipėdos ir Utenos inkubatorių), jungiant įvairias kūrybinių ir meninių studijų disciplinas, mokslinius tyrimus, švietimo programas ir verslą, bei kuriant aukštos pridėtinės vertės produktus ir paslaugas.

Inžinerinė infrastruktūra

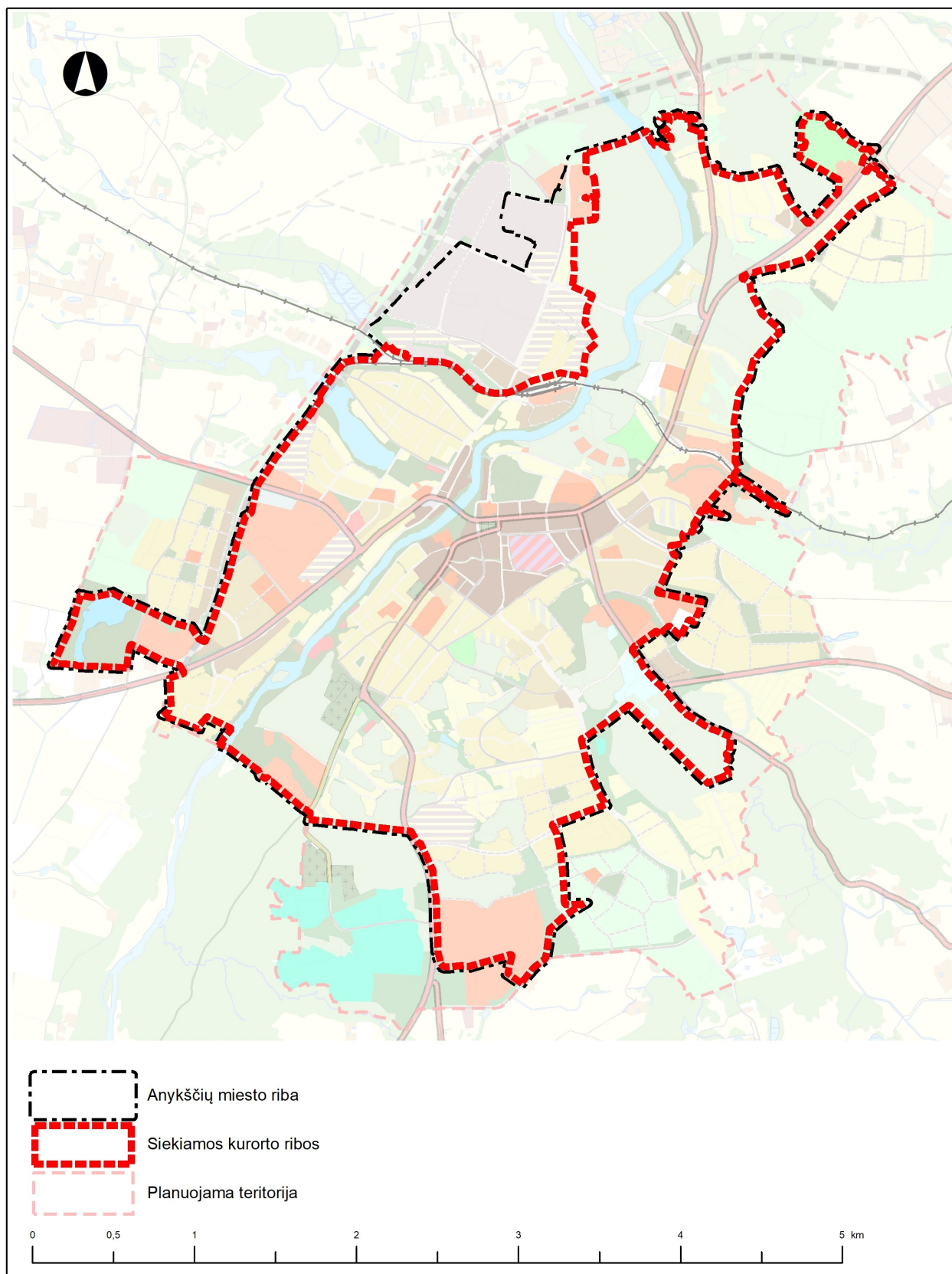
Remiantis LR teritorijos bendroju planu Anykščių rajono savivaldybėje taip pat numatoma gerinti automobilių kelių transporto ir infrastruktūros vystymą. Anykščių šiaurinis aplinkkelis (kelio Nr. 120) yra įtrauktas į automobilių kelių transporto aplinkkelių infrastruktūros plėtros sąrašą, pateiktą LR teritorijos bendrajame plane.

Prielaidos kurorto statusui

Anykščiams, kaip kurortinei teritorijai, LR teritorijos bendrajame plane pagrindiniais prioritetais numatyta plėtoti sveikatos ir sveikatinimo paslaugas, didinti jų įvairovę įveiklinant turimus išteklius ir pasinaudojant konkurenciniais pranašumais. Taip pat numatyta vystyti rekreacijos ir turizmo veiklas, išnaudojant ypač didelio vaizdingumo kraštovaizdį ir turimą gamtinės aplinkos rekreacinį potencialą.

Siekiant efektyvios, įvairesnės ir geresnės kokybės paslaugų spektro bei prisitaikant prie turistų ir poilsiautojų srautų sezoniškumo, LR teritorijos bendrajame plane numatyta plėtoti įvairaus modelio partnerystes su Zarasų, Ignalinos, Trakų kurortinėmis teritorijomis.

Numatyti LRBP sprendiniai sudaro prielaidas Anykščių kurortinei teritorijai siekti kurorto statuso. Anykščių miesto kurortas formuojamas kaip klimatinis, kultūrinis kurortas, išryškinantis ir puoselėjantis šalies gamtinio kraštovaizdžio ypatumus ir savitumą.

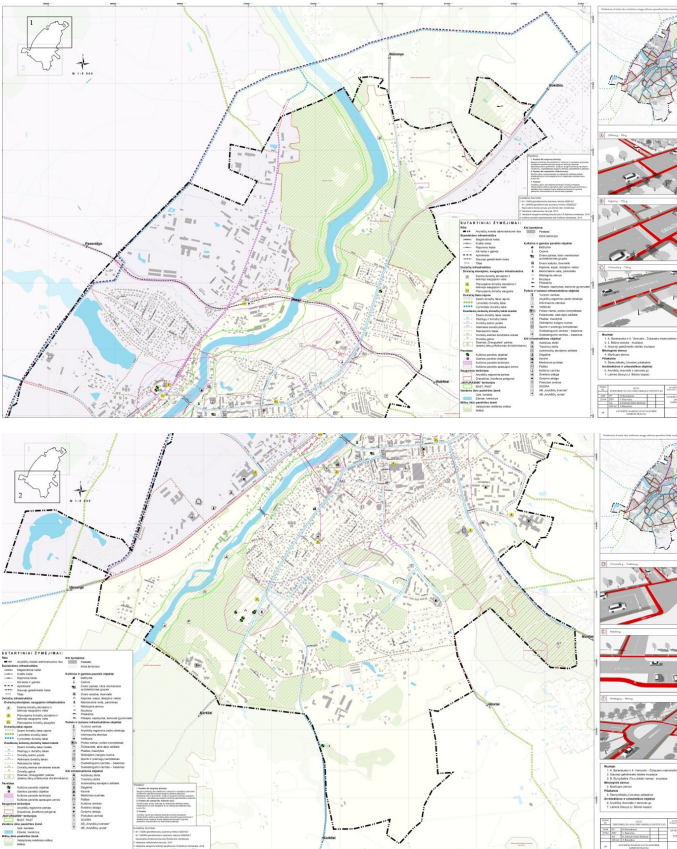

1.2.2 pav. Siekiamos Anykščių miesto kurorto ribos

1.3. Bendrojo plano sąsaja su kitais savivaldybės ir vietovės lygmens specialiaisiais planais

Rengiant bendrąjį planą, įvertinami savivaldybės ir vietovės lygmens specialieji planai. Specialiųjų planų, registruotų teritorijų planavimo dokumentų registre (TPDR) sąrašas pateikiamas 1.3.1 lentelėje. Lentelėje taip pat nurodomas bendrojo plano ryšys su specialiuoju planu – specialiojo plano sprendinių suderinimas ar specialiojo plano sprendinių integravimas.

1.3.1 lentelė. Planuojamoje teritorijoje galiojantys specialieji planai ir jų ryšys su rengiamu bendroju planu.

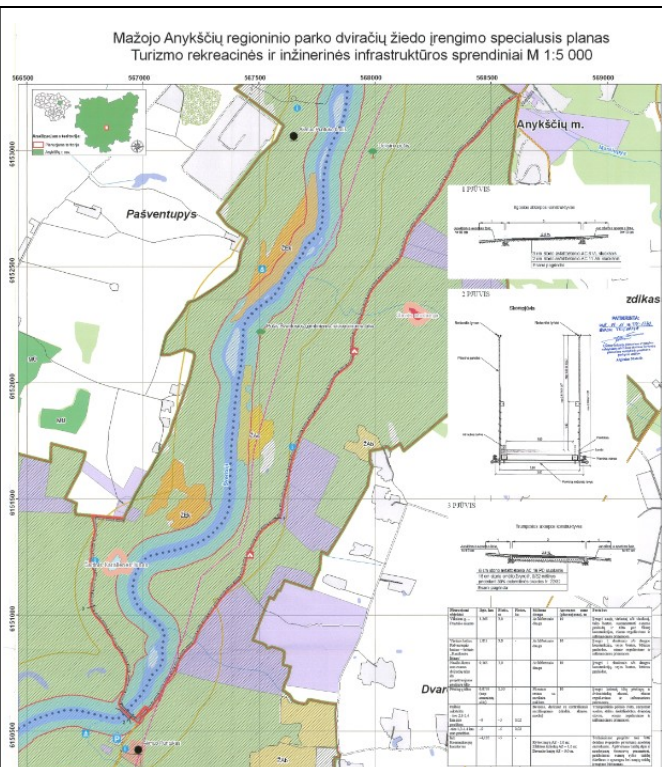
Teritorijų planavimo dokumento (TPD) pavadinimas	Ištrauka iš TPD grafinės dalies pagrindinio brėžinio
<p>1. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos dviračių transporto infrastruktūros plėtros specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-54); TPD Nr. TPD registre (TPDR) - T00075304.</p> <p><i>Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.</i></p>	
<p>1. Mažojo dviračių tako nuo šaltinio „Karalienės liūnas“ iki Anykščių miesto ribos Anykščių sen. specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. 1-TS-274). TPD Nr. TPD registre (TPDR) - T00068213.</p> <p><i>Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.</i></p>	

2. Mažasis Anykščių regioninio parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialusis planas.

TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00006640**

Registravimo data - 2012-01-02.

Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.

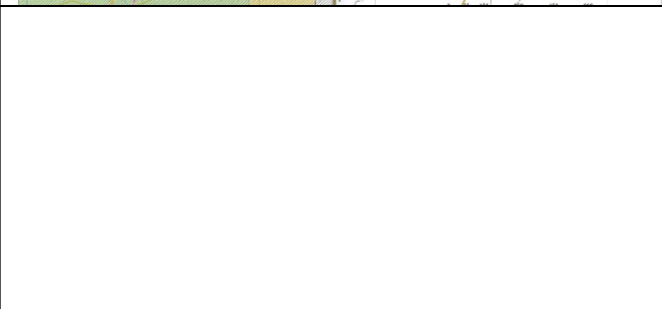

4. Mažojo Anykščių regioninio parko dviračių žiedo įrengimo Anykščių sen., Anykščių r. sav., specialiojo plano koregavimo specialusis planas.

TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00007110**

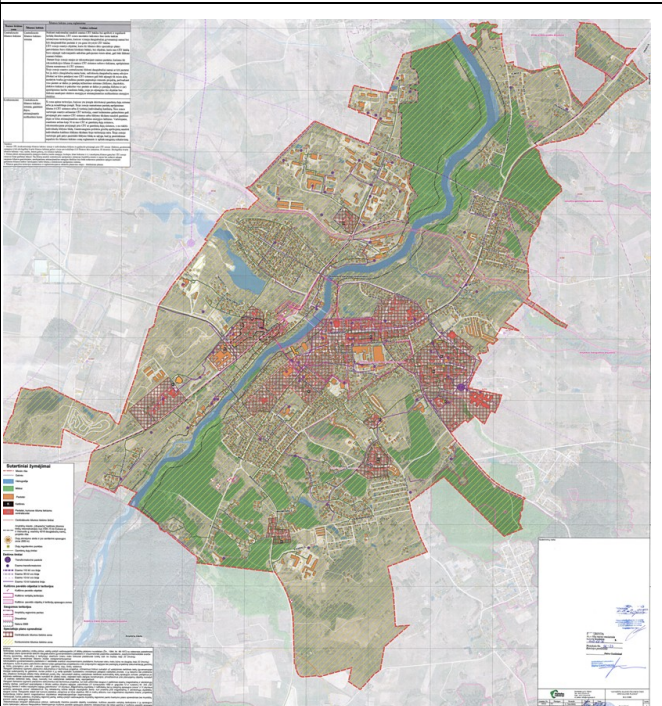
Registravimo data - 2013-04-22.

Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.

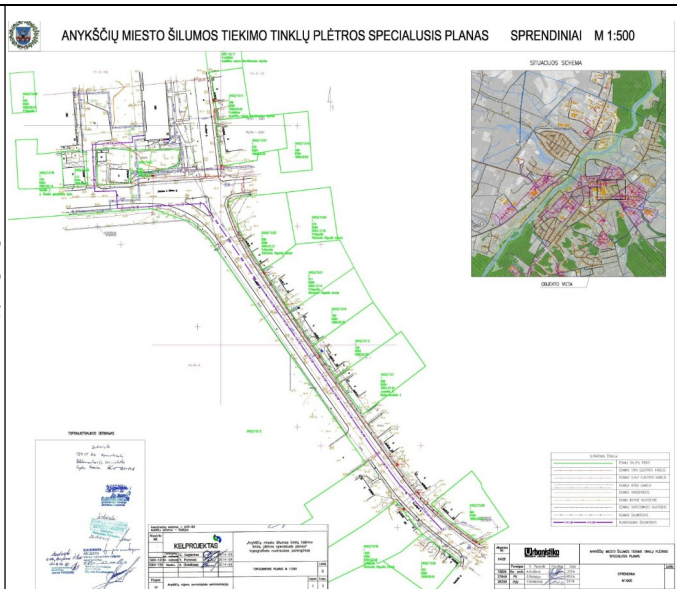
5. Anykščių rajono šilumos ūkio specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-332). TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00008009**

Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.

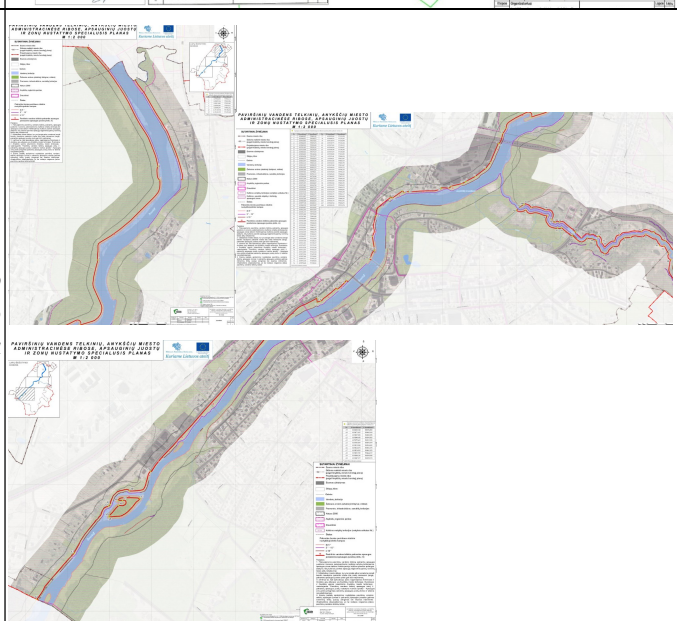
6. Anykščių miesto šilumos tiekimo tinklų plėtros specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimu Nr.1-TS-269).
TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00073289**.

Ivertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.

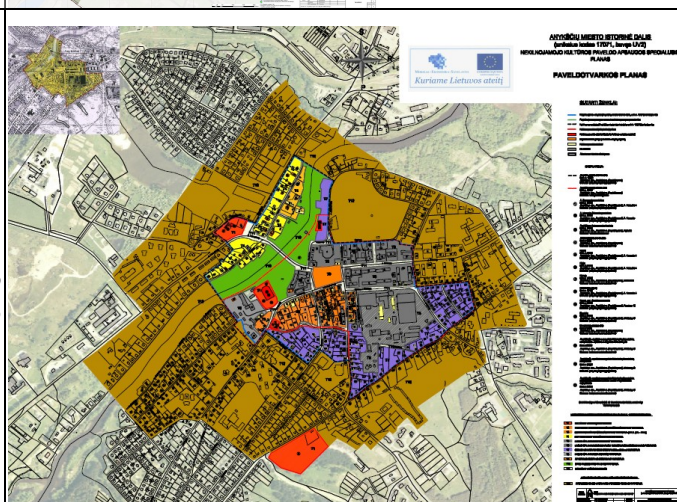
7. Paviršinių vandens telkinių, Anykščių miesto administracinėse ribose, apsauginių juostų ir zonų nustatymo specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. TS-369). TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00006560**.

Ivertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.

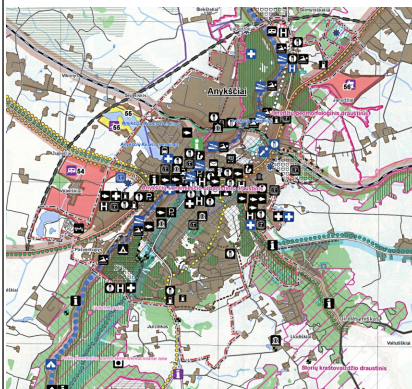

8. Anykščių miesto istorinės dalies (unikalus kodas 17071) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 10 d. sprendimu Nr. TS-99).
TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00007539**.

Ivertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais.

9. Anykščių rajono turizmo ir rekreacinių teritorijų specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimu).
TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00008006**.

Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.

10. Anykščių miesto turizmo ir rekreacijos specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2007 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. TS-138);

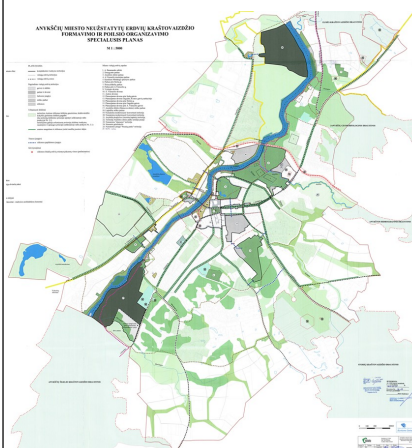
TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00008855**

Specialiojo plano sprendiniai suderinami su bendrojo plano sprendiniais. Specialusis planas pripažintas Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano dalimi

11. Anykščių miesto neužstatytų erdvių kraštovaizdžio formavimo ir poilsio organizavimo specialusis planas (patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-333).

TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00008008**

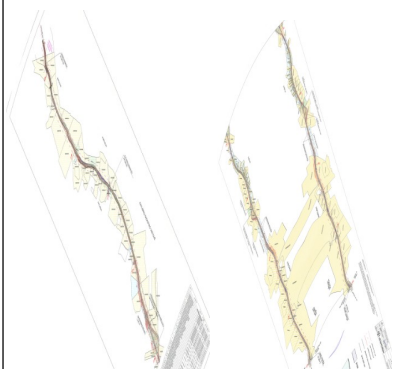

Specialiojo plano sprendiniai suderinami su bendrojo plano sprendiniais. Specialusis planas pripažintas Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano dalimi

12. Krašto kelio Nr. 119 Molėtai-Anykščiai ruožo 28,12-36,10 km rekonstravimo specialusis planas

TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00006499**

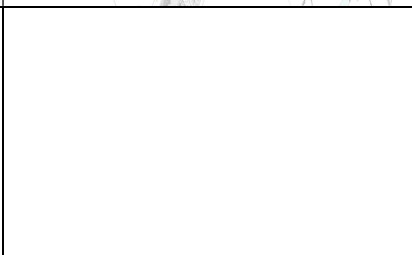
Registravimo data
2009-07-29

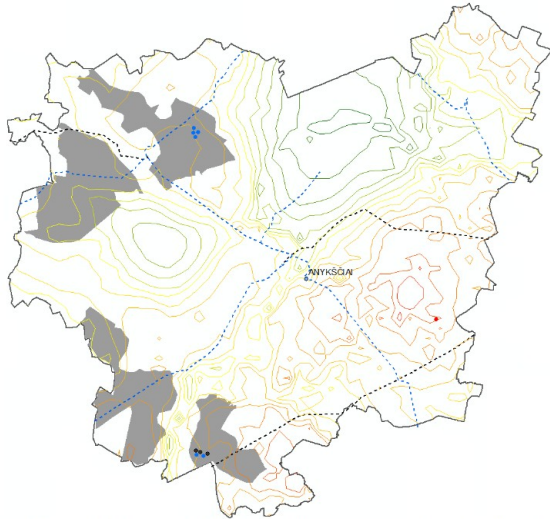
Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas

13. UAB „TELE2“ mobiliojo ryšio bazinių stočių išdėstymas Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje. TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00006573**. Registravimo data - 2006-09-28

Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka

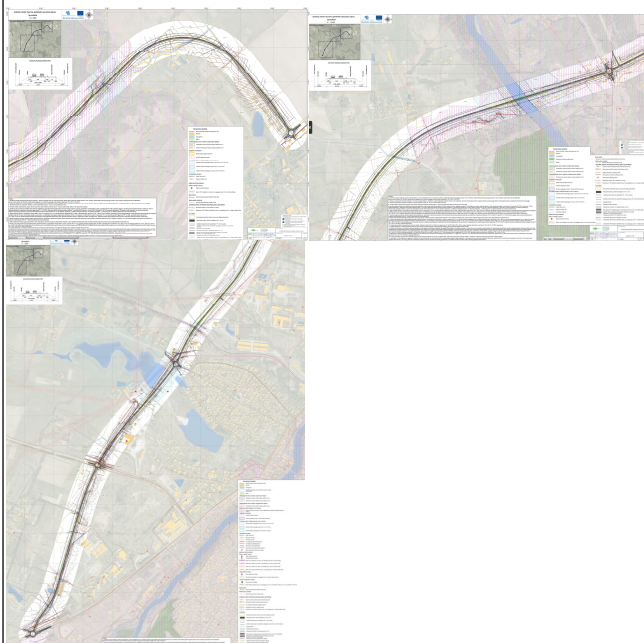
ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
SPRENDINIAI

<p><i>galioti kaip atskiras dokumentas</i></p> <p>14. Anykščių rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemos keitimas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. rugsėjo 27 d. sprendimu Nr. 1-TS-256.</p> <p>TPD Nr. TPD registre (TPDR) - T00082514.</p> <p><i>Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas</i></p>	
<p>15. Anykščių rajono degalinių išdėstymo schema. TPD Nr. TPD registre (TPDR) - T00006408 Registravimo data 2002-05-23 <i>Įvertinamas vėliau parengtas TPD.</i></p>	
<p>16. Degalinių išdėstymo schemos Anykščių rajone keitimas, numatant naują vietą stacionariai degalinei. TPD Nr. TPD registre (TPDR) - T00007414. Registravimo data 2007-11-07 <i>Įvertinamas vėliau parengtas TPD.</i></p>	
<p>17. Anykščių rajono degalinių išdėstymo schemos keitimo specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. 1-TS-225. TPD Nr. TPD registre (TPDR) - T00076587.</p> <p><i>Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas</i></p>	
<p>18. Vėjo jėgainių išdėstymo Anykščių rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas TPD Nr. TPD registre (TPDR) - T00068114. Registravimo data - 2013-07-08</p> <p><i>Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas</i></p>	 <p>VE plėtros zonų (pilka), PAV atrankos išvadų sklypų (mėlyna), esamo VE parko (juoda), esančios 250 kW VE (raudona), 35 kV (mėlynas punktyras) ir 110 kV (juodas punktyras) elektros linijų bei santykinio vėjo greičio pasiskirstymas (žalia - mažiausias vėjo greitis, raudona - didžiausias vėjo greitis) Anykščių rajono savivaldybėje</p>

19. Anykščių miesto šiaurinio aplinkkelio specialusis planas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. 1-TS-437.

TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00074464**.

Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas

20. Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas 2008 – 2014 metų laikotarpiui

TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00007533**.

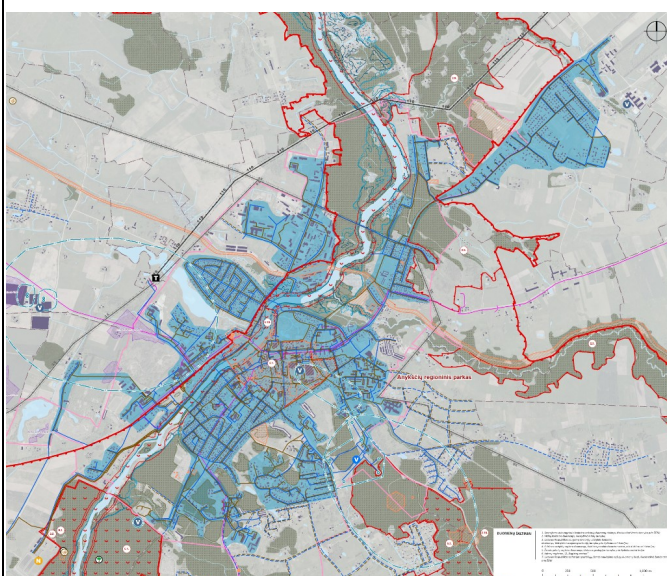
Registravimo data - 2011-01-03

Įvertinamas vėliau parengtas TPD.

21. Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimas, patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 1-TS-72. TPD Nr. TPD registre (TPDR) - **T00074464**.

Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas

2. ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS VYSTYMUI ĮTAKOS TURINTYS VEIKSNIAI IR TERITORIJŲ VYSTYMO PRINCIPAI

2.1. Strateginiai išorės ir vidaus veiksniai

Anykščių miesto vystymasis priklauso nuo įvairių veiksnių. Jie gali apimti globalinius, nacionalinius bei lokalinius aspektus. Veiksniai, turintys didžiausią įtaką miesto raidai, bendrajame plane yra išskiriami į išorės ir vidaus veiksnius.

Anykščių miestui didžiausią įtaką turintys **išorės veiksniai** yra:

1. pasaulinio masto veiksniai, susiję su energetiniais ištekliais, klimato kaita, gyventojų migracija;
2. įvairaus lygmens (tarptautiniai, respublikiniai, regioniniai) strateginiai dokumentai, kuriuose yra nustatytos plėtros gairės, darnaus vystymosi principai ir kt.;
3. valstybės teisinė aplinka, pokyčiai teritorijų planavimo ir nuosavybės reglamentavime;
4. galimybės pasinaudoti Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų lėšomis gyvenimo kokybei miesto teritorijoje gerinti ir investicijoms pritraukti;
5. aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai;
6. ekonomikos ir gyvenimo standartų pokyčiai šalyje;
7. investavimo aplinka miesto teritorijoje;
8. gyvenimo būdo, priimtinių normų, vertybių pokyčiai;
9. demografinės tendencijos.

Vidaus veiksniai Anykščių mieste yra:

1. miesto geografinė padėtis šalies teritorijoje;
2. Panevėžio miesto įtaka;
3. gamtinis karkasas, gamtinė situacija, (Šventosios, Anykštos upės, miesto tvenkiniai, miškai, želdynai, reljefas);
4. turimi rekreaciniai ir kultūriniai ištekliai;
5. aplinkos (oro, dirvožemio, vandens) kokybė;
6. bendruomeninis aktyvumas, gyventojų įtraukimas į miesto teritorijos vystymo procesą;
7. viešosios infrastruktūros renovavimo bei inžinerinių tinklų plėtojimo investicijos;
8. teritorijų pertvarkymo skatinimas (urbanistinės struktūros pertvarkymo galimybės, atliekant žemės sklypų pertvarkymą naujos plėtros teritorijose, taip pat esamose urbanizuotose teritorijose).

Nemaža dalis nurodytų išorės ir vidaus veiksnių yra sunkiai prognozuojami ir apibrėžiami. Jie vertinami remiantis esamos būklės analize bei atskirų bendrojo plano sričių vystymosi tendencijomis.

2.2. Demografinės tendencijos

Miesto vystymosi raidą, jos plėtros perspektyvas bene labiausiai atspindi demografinė situacija – gyventojų skaičius, socialinė gyventojų struktūra. Demografinė situacija lemia miesto vystymosi spartą, ekonomines sąlygas bei kitas socialines ir urbanistines sritis.

Vertinant gyventojų skaičiaus kitimą ir socialinės demografijos situaciją, Anykščių mieste gali būti išskirtos šios socialinės raidos tendencijos:

1. Anykščių mieste nuo 2010 m. iki 2021 m. gyventojų sumažėjo 19,90 % (nuo 10 854 iki 8697). Per tą patį laikotarpį Anykščių rajone gyventojų sumažėjo - 21,30 %, apskrityje - 18,98 %, šalyje - 10,54 %.
2. Gyventojų tankumas Anykščiuose per 10 metų sumažėjo 20,3 % (2021 m. Anykščių miesto gyventojų tankis – 760 gyv./km², kai 2010 m. buvo 953 gyv. km²).

Gyventojų skaičius pastaraisiais metais mažėjo dėl neigiamo migracijos saldo ir nedidelio natūralaus gyventojų prieaugio. Tolimesnėje ateityje tendencijos gali keistis ir gyventojų skaičius pradėti didėti dėl besikeičiančių ekonominių ir socialinių sąlygų.

Gyventojų skaičiaus sumažėjimas Anykščių mieste turi neigiamą įtaką bendrai miesto ekonominei bei socialinei situacijai. Tačiau svarbu pastebėti, kad Anykščių miestas atspindi vidutinį šalies gyventojų skaičiaus sumažėjimą.

Anykščiuose esantis gyventojų skaičius užtikrina socialinės infrastruktūros išlaikymą, jos panaudojimo efektyvumą, taip pat sudaro pakankamą socialinį potencialą, kuris būtinas ekonominiam miesto vystymuisi.

2.3. Urbanistinės plėtros poreikis

Per pastarąjį dešimtmetį Anykščių mieste vyko naujos statybos, infrastruktūros plėtra. Remiantis Lietuvos Respublikos žemės fondo duomenimis, užstatytos teritorijos Anykščių mieste 2023 m. sudarė 472,62 ha. Bendras gyventojų tankis užstatytose teritorijose buvo apie 18 gyv./ha. Remiantis Anykščių rajono gyvenamojo būsto statistika, galima išskirti, kad gyventojų aprūpinimas būstu yra pakankamas. Vienam savivaldybės gyventojui tenkantis naudingas plotas 2021 m. siekė 50,4 m² ir buvo vos gerokai didesnis už šalies (37,8 m²) ir apskrities (38,3 m²) vertes.

Apibendrinant urbanistinę situaciją, reikia atkreipti dėmesį, kad Anykščių miesto apgyvendinimo tankis nesiekia minimalaus rekomenduojamo gyventojų tankumo – 30 gyv./ha. Tokia užstatytų teritorijų ir jų apgyvendinimo statistinė situacija rodo, kad miesto esamos urbanizuotos teritorijos galėtų būti efektyviau panaudojamos, kompaktinamos.

Anykščių miesto teritorijoje nauja urbanistinė plėtra turėtų būti derinama su demografinė, socialine situacija – gyventojų augimu, naujo kokybiško būsto kūrimu, socialinio būsto plėtra, taip pat naujų objektų, susijusių su kurortine infrastruktūra, vystymu.

Vertinant esamą demografinę situaciją ir jos tendencijas, urbanistinės plėtros poreikis mieste yra minimalus. Prognozuojama, kad mieste gyventojų skaičius per 10 metų laikotarpį padidės 10 % ir sudarys apie 9500 gyventojų. Tačiau tai vis tiek nesieks to demografinio lygio, kuris buvo prieš 10 metų.

Anykščių mieste siūloma siekti gyvenamųjų teritorijų formavimo užtikrinant ne mažesnę nei 30 gyv./ha apgyvendinimo tankį. Vystant miesto teritorijas, prioritetas teiktinas esamų užstatytų teritorijų modernizavimui, rekonstravimui, konversijai, užstatymo kompaktinimui.

2.4. Anykščių miesto teritorijos vystymo sritys

Planuojant Anykščių miesto teritoriją, kompleksiškai įvertinamos atskiros teritorijos vystymo sritys, kurios yra viena nuo kitos neatsiejamos ir bendrai turi įtakos konkrečioms teritorijų planavimo sprendiniams. Bendrajame plane įvertinamos tokios teritorijų vystymo sritys, kaip:

- Urbanistinė;
- Ekonominė – socialinė;
- Gamtinė – kraštovaizdinė.

Urbanistinė teritorijų vystymo sritis apima tokius bendrojo plano rengimo aspektus, kaip: miesto urbanistinės struktūros formavimas, transportiniai ryšiai ir inžinerinė infrastruktūra. Šiai plėtros sričiai nustatomos tokios pagrindinės vystymo kryptys:

1. darnios plėtros principais pagrįstas miesto urbanizuotų teritorijų vystymas;
2. gyvybingos ir patrauklios urbanistinės struktūros formavimas;
3. saugios ir sveikos gyvenamosios aplinkos kūrimas;
4. optimalios susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros vystymas;
5. racionalus sveikatinimo, turizmo, rekreacijos, gamybos objektų išdėstymas;
6. kultūros paveldo įveiklinimas;
7. kultūrinio, klimatinio, gamtinio kurorto vystymas.

Ekonominė – socialinė sritis apima tokius bendrojo plano rengimo aspektus, kaip: sąlygos verslui ir investicijoms pritraukti, gyventojų užimtumui gerinti, taip pat visuomeninis aptarnavimas,

sveikatos apsauga, švietimas, socialinių, rekreacijos ir turizmo paslaugų poreikis ir prieinamumas, būstas ir jo kokybė. Šiai plėtros sričiai nustatomos tokios pagrindinės vystymo kryptys:

1. gyventojų verslumo skatinimas, pramonės ir verslo plėtojimo galimybių nustatymas;
2. reikiamo socialinių paslaugų poreikio ir prieinamumo užtikrinimas;
3. socialinio būsto plėtra, siekiant pritraukti jaunus specialistus ar emigravusius gyventojus;
4. sveikatinimo, rekreacijos ir turizmo veiklų plėtojimas.

Gamtinė–kraštovaizdinė sritis susijusi su gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio kokybe. Šiai plėtros sričiai nustatomos tokios pagrindinės vystymo kryptys:

1. reikšmingo neigiamo poveikio gamtinei aplinkai minimizavimas ir kompensavimas;
2. gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio įvertinimas;
3. miesto erdvinės struktūros savitumo respektavimas.

2.5. Anykščių vystymo principai ir bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo gairės

Rengiant Anykščių miesto teritorijos bendrąjį planą, Anykščių miestą ir toliau siekiama vystyti laikantis darniosios plėtros principų. Siekiama nuoseklaus ir darnaus miesto vystymo, užtikrinant kokybišką teritorijų užstatymą, racionalų inžinerinės infrastruktūros panaudojimą.

Anykščių miesto bendrojo plano sprendiniai rengiami ir įgyvendinami vadovaujantis šiais urbanistiniais-architektūriniais principais ir gairėmis (parengta remiantis Anykščių urbanistiniu memorandumu, 2022):

Anykščių miesto vystymo principai:

- Miestas vystomas, išsaugant istorinio urbanistinio miestovaizdžio išskirtinę vertę, puoselėjant vertingą gamtinę ir urbanistinę struktūrą, kultūros paveldą, užtikrinant darniosios plėtros veiksmų – ekologinių, ekonominių ir socialinių aspektų tarpusavio darnią raidą.
- Miestas vystomas, įvertinant aktualius poreikius ir teritorijos vystymosi dinamiką, skatinant teigiamus socialinius ekonominius pokyčius, vystant tikslingą infrastruktūrą.
- Miestas vystomas kaip kultūrinis-klimatinis kurortas su savitomis vidaus erdvėmis, patrauklia išorės aplinka.

Bendrojo plano įgyvendinimo gairės:

- 1. Anykščiai – miestas turintis istorinį-kultūrinį identitetą.**
Siekti atkurti reikšmingą Anykščių istorinę aplinką. Istorinių kultūrinių tyrimų pagrindu kurti istorinės kultūrinės veiklos sklaidos objektus.
- 2. Gyvas, daugiafunkcis istorinis miesto centras.**
Siekti miesto centro pertvarkymo ir revitalizacijos, sukuriant bendramiestinį daugiafunkcinį branduolį.
- 3. Racionalios ir darnios urbanistinės struktūros miestas.**
Kurti racionalią ir darnią urbanistinę struktūrą, patrauklią architektūrinę, estetinę aplinką.
  - Siekti funkcionalios ir tvarios miesto planinės struktūros.
  - Siekti kontekstualios, medžiagomis aplinkai draugiškos architektūros.
- 4. Anykščiai – savitos erdvinės struktūros miestas.**
Vystyti miestą, išsaugant savitą Anykščių erdvinę struktūrą:
  - Išlaikyti Anykščiams būdingą planinę struktūrą, organiškai planuojamą atsižvelgiant į gamtos sąlygas;

- Formuoti būdingą užstatymo struktūrą. Užtikrinti Anykščių istorinei daliai būdingos tūrinės erdvinės struktūros ir pastatų architektūros mastelio išlaikymą
- Išsaugoti išskirtines vidaus erdvių perspektyvas, daugiaplanes panoramas su bažnyčios bokštais, Šventosios upės slėniais ir šlaitais – užtikrinant apžvalgos taškų prieinamumą ir apžvalgos laukų kokybę.
- Stiprinti savitą gamtinę aplinką ir kraštovaizdį - išlaikant vyraujančias vietas būdingas želdinių rūšis, didinant prieinamumą prie gamtinių elementų – miškų, pakrančių, kitų želdinių, kt.

5. Anykščiai – kultūrinis-klimatinis-gamtinis kurortas.

Kurti kultūrinį-klimatinį-gamtinį kurortą, kuris būtų išskirtinis ir savitas tarp kitų šalies kurortų.

Kurortas vystomas įvertinant:

- Kultūrinį turiningumą – plėtoti turizmo, laisvalaikio, mobilaus darbo infrastruktūrą, kuo efektyviau panaudojant vietos tradicijas bei kitus kultūrinius išteklius;
- Pritaikomumą klimatinėms sąlygoms – vystyti sveikatinimo, sporto objektus, tikslingai panaudoti gamtos sąlygas, formuojant dozuoto vaikščiojimo takus, kuriant sveikatinimo parkus bei kitus želdynus;
- Gamtinį išskirtinumą – puoselėjama ir saugoma gamtinė aplinka, respektuojamas gamtinis kraštovaizdis. formuojami jo apžvalgos taškai, prieigos prie jų.

6. Lėtas ir ramus miestas.

Formuoti pėstiesiems patogią planinę struktūrą, remiantis lėto-ramaus miesto idėja. Tuo tikslu plėtoti pėsčiųjų, dviračių, riedučių ir kitų ekologinių transporto priemonių eismui reikalingą susisiekimo infrastruktūrą, didinti susisiekimo ryšių tinklo tankį ir rišlumą.

7. Ekologiškas ir sveikas miestas.

Miesto teritorijas vystyti užtikrinant oro, vandens, dirvožemio kokybę, diegiant žaliosios energetikos infrastruktūrą, plėtojant želdynų sistemą. Siekiant ekologinės aplinkos kokybės miesto aplinkoje steigiamos miesto aplinką neteršiančios pramonės įmonės.

8. Tvarioms investicijoms atviras miestas.

Sudaryti sąlygas mieste įsikurti tvaria veikla užsiimančioms įmonėms ir organizacijoms. Vystant teritorijas prioritetą teikti apleistų teritorijų sutvarkymui, antriniam panaudojimui, humanizavimui.

9. Anykščiai – kultūrą kuriantis ir ją skleidžiantis miestas.

Stiprinti Anykščių kultūrinę ir socialinę aplinką. Plėtoti Anykščių miesto kultūros objektus, steigti visuomeninę bei kitą svarbią bendramiestinę infrastruktūrą.

3. ANYKŠČIŲ PLANINĖS-ERDVINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO SPRENDINIAI

3.1. Anykščių urbanistinė struktūra

Pagrindines urbanistinės struktūros dalis ir jos elementus sudaro urbanistinio karkaso – gyvenamųjų zonų, pramonės ir verslų zonų vystymas, miesto centrų išdėstymas, susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros sistemos formavimas bei gamtinio karkaso – želdynų, miškų ir kitų gamtinių teritorijų formavimas. Anykščių urbanistinė struktūra vystoma remiantis aukščiau išdėstytais principais (žr. 2.5 skyrių).

Anykščių miestas yra išskirtinėje gamtinėje aplinkoje, turi susiklosčiusią vertingą urbanistinę struktūrą. Atsižvelgiant į tokią miesto erdvinės struktūros situaciją, Anykščių miesto teritorijos suplanuotos išlaikant esamą užstatymo pobūdį, respektuojant kultūros paveldo objektus, istorinį gatvių tinklą, taip pat išryškinant svarbiausius gamtinius elementus – Šventosios ir Anykštos upių bei kitų upelių pakrantes, slėnius, šlaitus, kurie būtų panaudojami žaliosioms jungtims, pėsčiųjų, dviračių takams, gyventojų poilsio erdvėms kurti.

Formuojant bendrojo plano sprendinius, įvertinama, kad miestas siekia kurorto statuso, todėl nemažas dėmesys teikiamas esamų užstatytų teritorijų kokybės gerinimui, jų patrauklumo didinimui.

Be esamų teritorijų tvarkymo, taip pat numatomos naujos plėtos teritorijos, kurios išdėstomos greta esamo užstatymo: gyvenamosios teritorijos vystomos šiaurės rytų, rytų bei pietvakarių kryptimis, pramonės teritorijos – šiaurės vakarų kryptimi.

Urbanistinės struktūros dalių ir jos elementų vystymo sprendinių aprašymas pateikiamas 3-9 skyriuose žemiau. Sprendinių aprašymas naudojamas kartu su grafine dalimi ir reglamentais – teritorijos naudojimo reikalavimais (žr. 10 skyrių).

3.1.1. Anykščių funkciniai tikslai

Rengiant Anykščių miesto teritorijos bendrąjį planą, įvertinami šie pagrindiniai miesto funkciniai tikslai:

Anykščių miesto pagrindinis tikslas.

- Anykščiai yra Lietuvos kurortinė vietovė, kuri suplanuota tapti kurortu. Pagrindines plėtojamas kurortines funkcijas Anykščiuose sudarytų sveikatinimas panaudojant klimatinis veiksnis, poilsis ir rekreacija gamtinėje aplinkoje.

Anykščių miesto vaidmuo išorės struktūroje:

- Remiantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu Anykščius – numatoma vystyti kaip a kategorijos-plėtojamojo tipo lokalinį centrą, glaudžiai susijusį su regioniniu palaikomojo tipo centru – Utenos miestu. Anykščių miesto prioritetinės partnerystės funkciniai ryšiai numatyti su lokaliniais centrais - Zarasais (a kategorijos), Molėtais (b kategorijos), Ignalina (b kategorijos), Švenčionėliais (c kategorijos), Visaginu (a kategorijos), kurios sudaro prielaidas mažinti turizmo paslaugų sezoniškumą.
- Remiantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, Anykščių prioritetinis tikslas – palaikyti šalies regiono dalies gyvybingumą, veikiant kartu su regionų centrais – Panevėžiu, Utena, Ukmerge, kt.

3.1.2. Centro ir gyvenamųjų zonų vystymas

Anykščių miesto bendruoju planu gyvenamųjų zonų vystymas numatoma tiek esamose užstatylose, tiek naujose neužstatylose teritorijose.

Miesto centro teritorijoje įvertinama būsto plėtra atnaujinant esamą ar atkuriant buvusį užstatymą; ekstensyvaus užstatymo miesto rajonuose (daugiausiai vienbučių, dvibučių gyvenamųjų pastatų kvartalai) įvertinamas teritorijos užstatymo intensyvumo didinimas; sodininkų bendrijų teritorijose įvertinama konversija į gyvenamąsias teritorijas. Naujų gyvenamųjų teritorijų plėtra numatoma arčiausiai užstatytų teritorijų esančiuose žemės plotuose.

Pagrindiniai gyvenamųjų zonų vystymo sprendiniai apima gyvenamųjų teritorijų planavimą, visuomeninės paskirties teritorijų išdėstymą bei teritorijų rezervavimą perspektyvinei gyvenamųjų teritorijų plėtrai.

Bendrajame plane numatyti šie gyvenamųjų zonų vystymo sprendiniai:

- Miesto centro teritorija – tvarkoma ir formuojama saugant vertinguosius istorinio centro urbanistinės struktūros elementus, atsižvelgiant į užstatymo vizualinį poveikį Anykščių urbanistinei kultūros paveldo vietai; skatinama funkcijų įvairovė, palaikoma visuomeninė - komercinė ir gyvenamoji funkcija; siekiama architektūros, erdvių ir užstatymo kokybės.
- Miesto centro aplinkoje išskiriama Anykščių urbanistinė kultūros paveldo vietovės teritorija – saugoma teritorija. Joje numatomas urbanistinės struktūros, užstatymo pobūdžio išlaikymas. Teritorija saugoma ir tvarkoma pagal specialiuosius paveldosaugos planus ir reikalavimus; palaikomas smulkus verslas ir gyvenamoji funkcija. Numatytas polifunkcinis žemės naudojimas, apimantis komercinių, visuomeninių, gyvenamųjų ir rekreacinių objektų statybą;
- Centro, gyvenamųjų zonų aplinkoje esančios pramonės ir sandėlių bei garažų teritorijos ar jų dalys priskiriamos prie konvertuotinių teritorijų. Teritorijų konversija vykdoma, įvertinant teritorijos urbanistinę situaciją bei jos tinkamiausią perspektyvinę vystymąsi.
- Esamos gyvenamosios teritorijos tvarkomos įvertinant jų susiklosčiusį pobūdį. Siekiant šių teritorijų funkcinės įvairovės, daugiafunkcio naudojimo, skatinama modernizacija, socialinės infrastruktūros ir darbo vietų plėtra. Gyvenamosiose zonose gali kurtis socialinės infrastruktūros, paslaugų, administracinių funkcijų bei kiti objektai, kurie yra suderinami su gyvenamosiomis teritorijomis ir nekelia grėsmės visuomenės sveikatai.
- Sodų teritorijos pertvarkomos į gyvenamąsias teritorijas (numatoma konversija į mažaaukščio užstatymo gyvenamąją teritoriją, plėtojant inžinerinę ir socialinę infrastruktūrą).
- Planuojant teritoriją, vystomos vidutinio apgyvendinimo tankumo – apie 30-50 gyv. / ha kompaktiškos urbanistinės struktūros, kurios užtikrintų efektyvų socialinės infrastruktūros panaudojimą.

Naujos plėtros teritorijos vystomos kompleksiskai, numatant teritorinį rezervą inžinerinei ir susisiekimo infrastruktūrai, socialinei infrastruktūrai bei bendrojo naudojimo teritorijoms, viešiesiems atskiriesiems želdynams, taip pat apsauginiams želdiniams.

Bendrojo plano sprendiniuose numatomos šios naujos gyvenamosios teritorijos:

- Miesto pietinėje dalyje, prie esamo gyvenamojo kvartalo (tarp Sodžiaus, Tulpių, Šaltupio, Bajorų gatvių);
- Miesto rytinėje dalyje (tarp esamų gyvenamųjų kvartalų ir Keblonių k.);
- Miesto rytinėje dalyje, už miesto rytinės administracinės ribos (prie esamo gyvenamojo kvartalo, tarp Volupio ir Valupio gatvių, Naujųjų Elmininkų k.);
- Miesto vakarinėje dalyje, už miesto vakarinės administracinės ribos (prie Ažupiečio g., Vėjeliškių k.).

Visuomeninės paskirties teritorijos

Numatomose gyvenamųjų zonų plėtos teritorijose plėtojami visuomeninės paskirties objektai. Naujos plėtos teritorijose numatomos vietos vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, bendruomenių vietiniams daugiafunkciams centrams. Šie objektai steigiami suplanuotose gyvenamosiose zonose, nustatant visuomeninės paskirties teritorijų naudojimo būdą.

Vaikų ikimokyklinio įstaigų kūrimas vykdomas susidarius poreikiui, pradėjus vystyti numatytas naujos plėtos teritorijas, atsižvelgiant į nustatytas socialinės infrastruktūros teritorijų vietas.

Papildomų visuomeninės paskirties teritorijų poreikis bei jų išdėstymas pagal poreikį turi būti sprendžiamas numatytose gyvenamosiose teritorijose, įvertinant pasiekiamumo atstumus bei projekcinį gyventojų skaičiaus dydį.

Rezervinės gyvenamosios teritorijos.

Bendrajame plane įvertinamos rezervinės teritorijos perspektyvinei miesto plėtrai po planuojamo 10 metų laikotarpio.

Gyvenamųjų teritorijų plėtos rezervas numatytas planuojamos teritorijos pusėje – Liudiškių kaime. Čia artimajame laikotarpyje gali būti vystomos teritorijos rekreacinio panaudojimo tikslais įvertinant rezervuojamą inžinerinę ir socialinę infrastruktūrą.

Rezervinės plėtos teritorijos taip pat įvertinamos vakarinėje pusėje už planuojamos teritorijos ribos (Šepetiškio, Vikonių, Ažupiečių kaimai). Jų tolimesnis vystymas turi būti sprendžiamas rengiant naujus kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus.

3.1.3. Gyvenamųjų teritorijų apsauga nuo triukšmo, oro taršos

Dalis planuojamoje teritorijoje vystomų gyvenamųjų teritorijų yra išsidėsčiusios netoli nuo triukšmo ir oro taršos šaltinių – autotransporto kelių, pramonės teritorijų, taip pat kitų objektų kaip motokroso trasa ar pan.

Siekiant sumažinti neigiamą šių objektų poveikį gyvenamajai aplinkai, bendrajame plane yra numatomos šios kompensacinės priemonės:

- Pagrindines kompensacines priemones teritorijose šalia suplanuoto Anykščių aplinkkelio, motokroso tramos sudaro želdynų juostos, skiriančios taršos šaltinių teritorijas nuo gyvenamųjų teritorijų. Šios želdynų juostos turi būti apželdinamos įvertinant kuo efektyvesnę gyvenamųjų teritorijų apsaugojimą nuo galimos taršos.
- Dalis gyvenamųjų teritorijų yra greta intensyvaus eismo gatvių, kurios kerta Anykščių miestą (valstybinės reikšmės keliai). Šiose teritorijose įvertinama galimybė gausinti gatvių želdynus – įrengti skiriamąsias vejos, krūmų, taip pat medžių juostas ar grupes.
- Siekiant apsaugoti gyvenamąsias teritorijas nuo taršos, taip pat gali būti panaudotos ir kitos priemonės, tačiau visais atvejais turi būti įvertinama, kad Anykščiai tai miestas kurortas, išsiskiriantis savitu kraštovaizdžiu. Todėl tokios priemonės kaip akustinės sienutės ar pan. galėtų būti įrengiamos tik kraštutiniais atvejais.
- Rengiant kitus vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus – bendruosius planus M 1:2000, detaliuosius planus ar specialiuosius planus, taip pat rengiant statybos techninius projektus, turi būti papildomai vertinamas galimas triukšmo poveikis gyvenamajai, poilsio ir darbo aplinkai bei atitinkamai nustatomos papildomos neigiamą poveikį mažinančios priemonės.

3.1.4. Pramonės ir verslo plėtra

Anykščių miestas strategiškai orientuotas į rekreacinio miesto pobūdį, todėl vystant pramonę prioritetas teikiamas pirmiausiai esamų pramonės teritorijų modernizavimui.

Pagrindinė miesto pramoninės teritorijos dalis yra miesto šiaurės vakarinėje pusėje. Šioje pramonės zonoje siūloma netaršios lengvosios pramonės objektų plėtra.

Naujos plėtros teritorijos pramonės objektams numatomos šiaurinėje miesto dalyje prie esamų pramoninių zonų. Šioje teritorijų dalyje galėtų būti išskirtas pramoninių teritorijų plėtros rezervas perspektyvinei plėtrai, po planuojamo 10 m laikotarpio.

Bendrojo plano sprendiniuose numatoma efektyviau įsisavinti šias pagrindines esamas pramonės ir kitas gamybinio pobūdžio teritorijas:

- Miesto esamos pramoninės teritorijos šiaurės vakarinėje dalyje (tarp Valaukio, Vairuotojų ir Gegužės gatvių);
- Miesto esamos pramoninės teritorijos pietinėje dalyje (tarp Valaukio, Vairuotojų ir Gegužės gatvių).

Minėtų pramonės teritorijų turi būti pakankama planuojamam laikotarpiui. Perspektyvinė pramonės teritorijų plėtra galėtų būtų vystoma vakarų kryptimi nuo numatytų pramonės teritorijų. Tuo tikslu numatytas pramonės teritorijų plėtros rezervas prie esamos pramoninės zonos, už miesto administracinės ribos šiaurės vakarų pusėje (Vikonų, Šiekštelių, Legedžių kaimai).

Bendrajame plane įvertinama, kad pramonės ir sandėliavimo teritorijose bet kokia planuojama ūkinė veikla privalo atitikti Lietuvos higienos normas, LR Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo reikalavimus ir neturi daryti neigiamo poveikio greta esančiai bei planuojamų gyvenamųjų teritorijų aplinkai. Planuojama veikla galima, jeigu ūkinės veiklos tarša nedaro neigiamos įtakos aplinkinėms teritorijoms.

3.1.5. Aptarnavimo centrų struktūra

Pagal LR teritorijos bendrojo plano sprendinius, Anykščių mieste turi būti užtikrinamos santykinai vidutinio, santykinai dažno ir būtinojo poreikio paslaugų teikimas. Tuo tikslu yra įvertinami šie paslaugų objektų tipai pagal jų poreikio dažnumą:

- Santykinai vidutinio (epizodinio) poreikio paslaugos (kultūros, sveikatos priežiūros ir kiti objektai, kurie lankomi epizodiškai ir aptarnauja viso rajono gyventojus). Atstumas iki aptarnaujamų gyvenamųjų vietovių galėtų būti iki – 40 km arba 30 minučių kelionė automobiliu;
- Santykinai dažno (periodinio) poreikio paslaugos (platesnio asortimento prekybos ir paslaugų objektai tenkinantys įvairesnius gyventojų poreikius, lankomi vidutiniškai kartą į savaitę ir pritraukiantys gyventojus taip pat iš tolesnių teritorijų). Traukos radiusas – 8 km arba 10 minučių kelionė automobiliu.
- Būtinojo (kasdieninio) poreikio paslaugos (maisto prekių ir kitų kasdieninio poreikio buitinių prekių parduotuvės). Traukos radiusas – 1 km arba 15 minučių kelionė pėsčiomis.

Atsižvelgiant į Anykščių miesto dydį ir jo urbanistinę struktūrą bei siekiant optimalaus Anykščių rajono ir Anykščių miesto gyventojų aptarnavimo, siūloma dviejų lygmenų gyventojų aptarnavimo paslaugų struktūra, kurią sudarytų – pagrindinio centro ir vietinių centrų sistema.

Anykščių miesto pagrindiniame centre (J. Biliūno, Dariaus ir Girėno, Kęstučio, Vilniaus gatvių aplinka, jos prieigos), taip pat teritorijose šalia miesto pagrindinių urbanistinio karkaso ašių, kurias būtų patogu pasiekti miesto ir rajono gyventojams, būtų teikiamos visų rūšių – epizodinio, periodinio, būtinojo poreikio paslaugos. Čia yra esamos visuomeninės, kultūros įstaigos, prekybos ir

kitų paslaugų objektai. Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, šie objektai galėtų būti papildomi, plečiami.

Vietiniuose miesto dalių centruose būtų užtikrinamas būtinojo poreikio paslaugų teikimas. Vietiniai centrai būtų išdėstomi:

- A. Vienuolio, Troškūnų gatvių aplinkoje (vakarinė miesto dalis);
- Statybininkų, Liudiškių, Šaltupio gatvių aplinkoje (pietrytinė miesto dalis).

Be pagrindinio ir vietinių centrų, taip pat atskirose planuojamos teritorijos dalyse gali būti išdėstyti ir kiti kasdieninio pobūdžio paslaugų objektai – maisto prekių parduotuvės, kitų paslaugų objektai, kurie sudarytų gyventojams patogesnes pasiekiamumo sąlygas.

3.1.6. Susisiekimo sistemos vystymas

Anykščių miesto susisiekimo sistema vystoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos ir Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendraisiais planais.

Keliai ir gatvės

Anykščių miestas išsidėstęs centrinėje Anykščių rajono savivaldybės dalyje, todėl miestą kerta arba pro šalį praeina svarbūs valstybinės reikšmės krašto ir rajoniniai keliai. Pagrindinių kelių sistema artima spinduliniam plano pobūdžiui. Pats svarbiausias kelias jungiantis Anykščius su kitomis teritorijomis šiaurės-rytų ir pietvakarių kryptimis - krašto kelias Nr. 120 (Radiškis–Anykščiai–Rokiškis, mieste J. Biliūno ir A. Vienuolio gatvės). Kiti krašto keliai vedantys į pietryčius nuo miesto centro – Nr. 119 (Molėtai–Anykščiai, mieste Liudiškių g.) ir į šiaurės vakarus – Nr. 121 (Anykščiai–Troškūnai–Panevėžys, mieste Troškūnų g.). Nuo miesto centro pietų kryptimi atsišakoja rajoninis kelias Nr. 1201 (Anykščiai–Kurkliai–Balninkai–Želva, mieste Vilniaus ir Mindaugo gatvės), šiaurės kryptimi atsišakoja kelias Nr. 1209 (Anykščiai–Niūronys–Stakės, mieste Šeimyniškių g.) ir vakarų kryptimi Nr. 1207 (Anykščiai–Burbiškis–Rubikiai, mieste Žiburio g.).

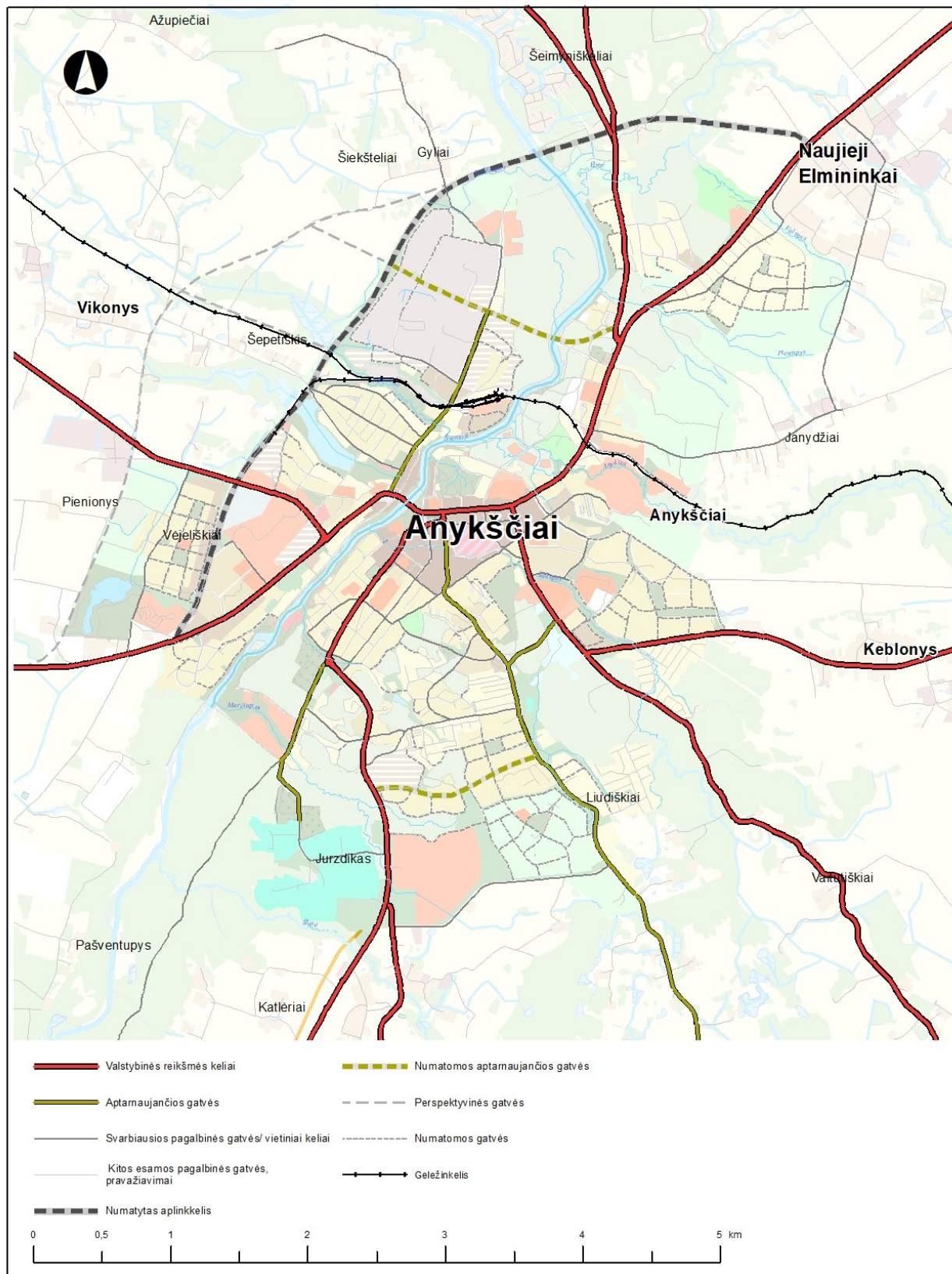
Šiais valstybinės reikšmės keliais vykstantis eismas eina per patį Anykščių miestą, todėl didžioji srauto dalis kerta centrinę miesto dalį. Vykstantis intensyvus tranzitinis eismas centrine miesto dalimi turi neigiamą įtaką – susidaro oro, triukšmo tarša, blogėja eismo saugumo sąlygos. Eismo saugos situacija Anykščių mieste jautriausia A. Vienuolio, J. Biliūno, Vilniaus gatvėse.

Atsižvelgiant į esamą susisiekimo situaciją bei siekiant ją pagerinti, bendrajame plane numatomi naujų susisiekimo jungčių sprendiniai:

- Kaip viena pagrindinių jungčių, susijusių su išorės susisiekimu, tranzitinio eismo nuo centrinės dalies nukreipimui, bendrajame plane ir toliau numatomas šiaurės-vakarinis aplinkkelis
- Dalinio tranzitinio srauto nukreipimui artimajame laikotarpyje numatytas apvažiuojamosios gatvės įrengimas rekonstruojant Gegužės gatvę ir sujungiant ją su Šeimyniškių ir J. Biliūno gatvėmis;
- Plėtojant Anykščių miesto susisiekimo sistemą, esamą susisiekimo jungčių tinklą numatyta papildyti naujomis aptarnaujančių ir pagalbinių gatvių jungtimis.
- Siekiant pagerinti darniojo judumo sąlygas, didinti pėsčiųjų ir bemotorio transporto susisiekimo tinklo rišlumą, numatyta tiesti naujus pėsčiųjų ir dviračių takus.

Atsižvelgiant į numatytą naujos plėtros teritorijų rezervą šiaurės vakarinėje miesto pusėje, bendrajame plane be numatyto šiaurės-vakarinio aplinkkelio, numatytas perspektyvinis miesto vakarinis apvažiavimas. Numatyta šiaurės-vakarinio aplinkkelio trasa būtų pirmojo miesto plėtros etapo įgyvendinimo sprendinys, o toliau nuo miesto praeinanti naujai numatoma perspektyvinė vakarinio apvažiavimo trasa sudarytų antrojo miesto plėtros etapo sprendinį. Perspektyvinio

apvažiavimo trasą siūloma numatyti, sutapdinant ją su aplink Anykščių miestą esančių kaimų keliais, gatvėmis (nuo Šeimyniškių, Vėjeliškių, Vikonių, Šiekštelių, Šeimyniškių iki Naujųjų Elmininkų). Ši trasa buvo fiksuota anksčiau rengtame Anykščių miesto generaliniame plane.

3.3.5.1 pav. Anykščių miesto pagrindinių kelių ir gatvių tinklas

Anykščių miesto šiaurės-vakarinio aplinkkelio trasa planuojamos teritorijos ribose pažymėta pagal specialiojo plano sprendinius (Anykščių miesto šiaurinio aplinkkelio specialusis planas,

patvirtintas Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. 1-TS-437). Už planuojamos teritorijos ribų yra pateikiamas šios trasos alternatyvus variantas, kuriuo yra siūloma įvertinti galimybę trumpesniu keliu kirsti miško zoną bei Elmės upės slėnį.

Plėtojant naujas urbanizuojamas teritorijas numatomas naujų vietinių kelių ir gatvių tinklas, kuris jungiamas į esamą susisiekimo struktūrą.

Bendrajame plane ir toliau plėtojama pėsčiųjų ir dviračių takų sistema. Pėsčiųjų ir dviračių takai numatomi šalia pagrindinių valstybinės reikšmės kelių, jungiančių Anykščius su aplinkiniais urbanistiniais centrais. Taip pat takų trasos numatomos upių ir upelių pakrantėse, mažesnės reikšmės gatvėse formuojant žaliąsias jungtis ir sujungiant žaliuosius miesto plotus į vieną sistemą.

Siekiant sumažinti autoįvykių skaičių mieste, taip pat įvertinamas poreikis tobulinti susisiekimo sistemą – gerinti pėsčiųjų, dviračių susisiekimo infrastruktūros kokybę, perėjas, plėtoti kitą eismo saugumą didinančią infrastruktūrą.

Susisiekimo visuomeniniu transportu gerinimui numatoma autobusų stoties rekonstrukcija į multimodalinį centrą, visuomeninio susisiekimo infrastruktūros tobulinimas.

Bendrajame plane susisiekimo sistemos sprendiniai sudaro sąlygas atsirasti integruotai transporto sistemai, leidžiančiai pasiekti darnaus judumo tikslus.

Bendrojo plano sprendiniai įgyvendinami kartu su Anykščių miesto darnaus judumo planu (2023). Vadovaujantis darnaus judumo principais prioretizuojamos kelionės aplinką tausojančiomis transporto priemonėmis bei viešuoju transportu. Darnaus judumo principai turėtų būti integruoti rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus ar techninius projektus.

Susisiekimo sistemos elementų formavimo reikalavimai pateikiami reglamentų dalyje (žr. 10 skyrių).

Geležinkelis

Anykščiuose kertasi ne tik automobilių keliai, tačiau eina ir siaurasis geležinkelis, kuris šiuo metu atlieka daugiau turistinę, rekreacinę funkciją. Mieste yra siaurojo geležinkelio stotis ir muziejus.

Siaurojo geležinkelio atšaka Panevėžys–Anykščiai–Rubikiai, kurios ilgis 68,4 km, eksploatuojama kaip pramoginės paskirties kelias. Kelionės geležinkeliu organizuojamos pagal įvairias turizmo programas. Vasaros sezono metu (nuo gegužės iki spalio mėnesio) vyksta reguliarūs reisai.

Remiantis LR teritorijos bendrojo plano sprendiniais, siaurojo geležinkelio funkcionavimas turi būti užtikrintas ir toliau. Bendrajame plane siūloma išsaugoti esamą geležinkelių infrastruktūrą, pagal galimybes išlaikyti jos autentiškumą.

Siaurasis geležinkelis yra vienas iš Anykščių miesto savitumą sudarančių elementų, todėl jo išlaikymas ir tvarkymas yra svarbus plėtojant susisiekimo bei turizmo infrastruktūrą. Siekiant siaurojo geležinkelio patrauklumo didinimo, būtina atkurti kitus geležinkelio infrastruktūros elementus, plėsti jų pritaikymą turizmui.

3.2. Svarbiausi Anykščių erdvinės struktūros savitumą sudarantys elementai

Anykščių miesto ir gretimų planuojamų gyvenamųjų vietovių aplinkoje yra išskiriami reikšmingi erdvinės struktūros savitumą sudarantys elementai: užstatymo pobūdis, atskiri pastatai, vidaus erdvės, išorės aplinka, gamtinė aplinka (reljefas, vandens telkiniai, želdynai), istoriniai bei semantiniai ženklai kuriantys vietovės išskirtinumą.

Bendrajame plane yra įvertinami ir išlaikomi šie Anykščių miesto ir aplinkinių gyvenamųjų vietovių erdvinės struktūros savitumą sudarantys elementai:

Plano struktūra

- Mišrus radialinio ir stačiakampio plano gatvių tinklo tipas,
- Istorinė A. Baranausko aikštės erdvė,
- Glaudus plano struktūros ir vietovės hidrografinio tinklo ryšys.

Miesto erdvinės struktūros savitumą sudarantys elementai vidaus erdvėse:

- Perimetrinis istorinis užstatymas - vieno, dviejų, trijų aukštų pastatai su šlaitiniais stogais;
- Buvę žydų gyvenamieji kvartalai su sinagoga;
- Originalūs pokarinio modernizmo architektūros pastatai;
- „Anykščių vyno“ gamykla, kaip vienas miesto semantinių simbolių (kuriai būtina konversija, suderinant tradicinę gamybą ir teritorijos humanizavimą);
- Siaurasis geležinkelis ir jo infrastruktūra.

Perspektyvos, vidaus erdvės, svarbiausi apžvalgos objektai:

- Anykščių miesto gatvių perspektyvos su matomais bažnyčios bokštais.
- Anykščių miesto panoramos ir siluetai atsiveriantys nuo apžvalgos vietų mieste ir apylinkėse. Tuo tikslu respektuojami:
  - pagrindinė miesto panoramos apžvalgos vieta prie A. Vienuolio ir Troškūnų g., taip pat kitos atviresnės pašlaičių vietos, matomumas nuo kurių turi būti išlaikomas ir saugomas;
  - Istorinės Anykščių dominantės - bažnyčios formuojama vizualinė erdvė Šventosios upės slėnyje;
  - Šventosios upės šlaitai ir daugiaplanės perspektyvos, kuriančios „belvederiško“ miesto įvaizdį.
- Šeimyniškių piliakalnio su priešpiliu istorinė erdvė ir jos prieigos;
- J. Biliūno kapo, „Laimės žiburio“ aplinka;
- Anykščių šilelis;
- Puntuko akmens aplinka;
- A. Vienuolio-Žukausko sodyba, A. Baranausko klėtelės teritorija ir aplinka;
- Buv. dvaro erdvė ir aplinka J. Biliūno ir Dvaro g.;
- Kvarco, Gedimino g. gyvenamasis rajonas ant kalvos, formuojantis savitą, harmoningai užstatytą miesto struktūrinį elementą;
- Kalno gatvės erdvė ir kt. Šventosios upės ir Anykštos slėnio erdvės.

Bendrajame plane įvertinami Anykščių regioninio parko tvarkymo plano sprendiniai, KPD parengto vertingųjų savybių nustatymo akto (žiūr. <https://kvr.kpd.lt>) sprendiniai, kuriuose numatytos priemonės vertingų gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio elementų išsaugojimui.

Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, įvertinamas teritorijoje susiklostęs užstatymo pobūdis palaikant ir išsaugant istorinio užstatymo mastelį, pastatų ir atvirų erdvių, gamtinių elementų tarpusavio santykį, išryškinant Anykščių miesto savitumą.

Miesto erdvinės struktūros savitumą sudarantys elementai išorės aplinkoje:

Miesto panoramos, siluetai.

Išlaikomi neužstatyti ir mišku neapželdinti siluetų ir panoramų apžvalgos laukai, atsiveriantys nuo išorės krašto ir rajoninių kelių.

Įvertinamas ryšys su Puntuko akmens aplinka, Struvės geodezinio lanko objektais.

Gamtinė aplinka

Upių slėniai, šlaitai, Šventosios upės slėnio miškai.

Išlaikomos raiškaus kraštovaizdžio erdvės prie vandens telkinių, šlaitų viršutinės dalys, pašlaitės, formuojami priėjimai prie vandens telkinių pakrančių.

Formuojama gamtinės aplinkos savitumą išryškinantys želdinių elementai ir erdvinės struktūros.

Istoriniu-kultūriniu požiūriu svarbūs faktai

Anykščiai neatsiejami nuo iškiliausių šalies poetų ir rašytojų – A. Baranausko, J. Biliūno, A. Vienuolio. Miestas nuo seno garsėja Anykščių vyno gamykla.

Šie ir kiti Anykščių savitumą sudarantys semantiniai elementai ir juos menantys ženklai turi būti įvertinami ir išlaikomi.

3.3. Urbanistinės plėtros mastas

Bendrajame plane Anykščių miesto teritorijų vystymas orientuojamas į kompaktiškų miesto gyvenamųjų teritorijų formavimą. Čia dėmesys skiriamas rekreacijos, sporto, kurortinių paslaugų objektams.

Anykščių miesto plotas apie 1 150 ha. Šiuo metu esamas užstatytas Anykščių miesto plotas sudaro apie 470 ha (gyvenamoji, socialinė, pramonės ir kt. teritorijos).

Pagal bendrojo plano sprendinius naujos plėtros teritorijų, kurios būtų vystomos planuojamame laikotarpyje, numatyta apie 140 ha (gyvenamoji, socialinė, pramonės ir kt. teritorijos). Be jų bendrajame plane yra išskirta rezervinių teritorijų, iš kurių – apie 80 ha gyvenamųjų bei apie 45 ha pramonės teritorijų. Šios teritorijos galėtų būti vystomos vėlesniame laikotarpyje.

Planuojamame laikotarpyje numatytos urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos sudaro galimybes Anykščių mieste apsigyventi – apie 18 670 gyv., kai skaičiuotinas gyventojų tankis 50 gyv./ ha, o bendras esamas ir numatytas gyvenamųjų teritorijų plotas – apie 375 ha.

Naujos plėtros teritorijos, kurios numatytos vystyti planuojamame laikotarpyje, pagal urbanizuojamų teritorijų pokytį sudarytų apie 30 % užstatomų teritorijų padidėjimą nuo esamo užstatyto ploto, rezervinės plėtros teritorijos – apie 27 %.

4. SOCIALINĖS, KULTŪRINĖS, REKREACINĖS APLINKOS VYSTYMAS

Planuojant Anykščių miesto teritoriją, siekiama sudaryti tinkamas sąlygas socialinei infrastruktūrai vystyti – užtikrinant efektyvų ir kokybišką švietimo, sveikatos, kultūros įstaigų ir paslaugų teikimą.

LR teritorijos bendrajame plane numatoma, kad Anykščių rajonui bus teikiamas prioritetas bendrojo ugdymo įstaigų tinklo efektyvinimui iki 2025 m. Iki 2025 m. taip pat numatoma teikti prioritetą ir ligoninių tinklo efektyvinimui. Kadangi Anykščių rajono savivaldybė priskiriama šalies teritorijoms, kuriose demografinės senatvės koeficientas yra didžiausias, įvertinamas poreikis didinti slaugos ir ilgalaikio palaikomojo gydymo paslaugų apimtį, vystant integruotas sveikatos ir socialines paslaugas bei teikiant šias paslaugas pacientų namuose. Iki 2030 m. Anykščių rajonui nustatytas prioritetas nestacionarių socialinių paslaugų plėtrai institucijose ir tokių paslaugų teikimui namuose.

Rengiant Anykščių miesto teritorijos bendrąjį planą siekiama šių uždavinių:

- 1) pagerinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų paslaugų kokybę ir prieinamumą;
- 2) sudaryti sąlygas tobulinti susiklosčiusią miesto mokyklų, sveikatos priežiūros įstaigų išsidėstymo tinklą,
- 3) tobulinti socialinių paslaugų infrastruktūrą, skatinti kokybiškų socialinių paslaugų teikimą;
- 4) stiprinti Anykščių miesto rekreacinį patrauklumą, stiprinant Anykščių miesto kaip kurortinio rajono centro įvaizdį.

Pagal LR teritorijos bendrąjį planą Anykščių rajonas patenka į Rytų Lietuvos grupės partnerystės zoną. Čia planuojama stiprinti arealo rekreacinį, turizmo prioritetus, kuriant horizontalias ir mišrias partnerystes įveiklinant Ukmergės, Širvintų, Kavarsko, Troškūnų, Anykščių, Molėtų arealuose esančio dominuojančio paveldo – dvarų, dvarų sodybų, etnokultūrinio paveldo ir

architektūros arealus. Planuojama integruoti urbanistinio paveldo – istorinių miesto dalių paveldo arealus į miestų darnaus vystymosi plėtros procesus ir skatinti regiono turizmo ir rekreacijos procesus, kuriant bendras koordinuotų veiksmų plėtros programas ir strategijas, stiprinti Anykščių horizontalius partnerystės ryšius su Panevėžio–Biržų–Rokiškio kultūros paveldo reprezentaciniais centrais, naudojant ir papildomai įveiklinant Siaurojo geležinkelio atšaką Panevėžys–Rubikiai, einančią per Troškūnus ir Anykščius. Taip pat siekiama didinti rekreacijos aptarnavimo infrastruktūrą, įtraukiant nematerialaus paveldo išteklius.

4.1. Švietimo įstaigų teikiamų paslaugų plėtra

Anykščių miesto švietimo sistemos vystymo tikslas - tolygiai paskleisti švietimo įstaigas mieste ir sudaryti palankias sąlygas miesto gyventojams pasinaudoti švietimo įstaigų paslaugomis.

Anykščių mieste yra 9 švietimo įstaigos: 4 lopšeliai-darželiai, 1 pagrindinė mokykla, 1 progimnazija, 1 gimnazija, 1 neformaliojo ugdymo mokykla ir 1 švietimo pagalbos įstaiga. Čia teikiamos visos mokiniui būtinos paslaugos – ikimokyklinio, bendrojo, neformalaus ugdymo, pagalbos mokiniui ir mokytojui paslaugos. Šis įstaigų tinklas užtikrina neblogą prieinamumą gyventojams. Tačiau dėl pastaruoju laikotarpiu sumažėjusio gyventojų skaičiaus, švietimo įstaigų tinklo efektyvumas turi būti stebimas. Pastaruoju laikotarpiu mažėjantis gimstamumas, emigracija į užsienį šeimomis ženkliai pakoregavo mokinių skaičių Anykščių rajono ir miesto bendrojo lavinimo mokyklose. 2018–2019 ir 2022–2023 mokslo metų laikotarpyje Anykščių rajone bendrojo ugdymo mokyklų skaičius sumažėjo 30 % (nuo 10 iki 7 mokyklų), o mokinių skaičius mokyklose sumažėjo 6,85 % (nuo 2 059 iki 1 918 mokinių). Ikimokyklinio ugdymo įstaigų rajono savivaldybėje nagrinėjamu laikotarpiu išliko tiek pat – 4 įstaigos ir vietų skaičius jose svyravo nežymiai (vidutiniškai 644 vietos). Remiantis mažėjančiu bendrojo lavinimo mokyklų ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų mokinių ir auklėtinių skaičiumi, daroma išvada, kad Anykščių rajono savivaldybėje reikia išlaikyti esamą švietimo įstaigų tinklą ir, esant poreikiui, jį plėsti.

Bendrajame plane numatomi šie sprendiniai:

1. Atsižvelgiant į ateityje tikėtiną gyventojų skaičiaus augimą, numatoma Anykščių mieste išlaikyti esamą švietimo įstaigų tinklą. Taip pat, pagal poreikį, numatoma jį plėsti naujose urbanistinės plėtros teritorijose.
2. Numatomas tolimesnis švietimo įstaigų pastatų ir jų teritorijų modernizavimas. Dauguma Anykščių miesto švietimo įstaigų yra renovuotos, tačiau tolimesniam pastatų modernizavimui būtina efektyviai išnaudoti Valstybės investicijų, mokyklų modernizavimo programų bei savivaldybės lėšas, Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą.
3. Numatoma sudaryti sąlygas mokymo prieinamumo didinimo užtikrinimui. Nuolat turi būti keliami mokytojų išsilavinimo rodikliai, sudarant jiems palankias sąlygas tobulėti, aprūpinant jaunos specialistus tinkamu būstu.

4.2. Kultūros paslaugų teikimas

Anykščių mieste veikia 6 kultūros paslaugas teikiančios įstaigos: Anykščių kultūros centras, A. Barausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus, Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešoji biblioteka, Anykščių menų centras su filialais – Angelų muziejumi-Sakralinio meno centru ir koplyčia-Pasaulio anykštėnų kūrybos centru, viešoji įstaiga „Anykščių menų inkubatorius-menų centras“, Siaurojo geležinkelio Anykščių stoties kompleksas.

Svarbu išlaikyti ir plėsti kultūrinės infrastruktūros tinklą Anykščių mieste, didinti teikiamų paslaugų kokybę. Dauguma kultūros objektų yra renovuoti, gerai išvystytas bibliotekų tinklas, tačiau

bibliotekos turi būti stiprinamos, skiriant daugiau lėšų fondų atnaujinimui, populiariausių leidinių įsigijimui ir patalpų modernizavimui.

4.3. Asmens sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų plėtra rajone

Anykščių miesto sveikatos apsaugos vystymo pagrindas - nuoseklus esamos sveikatos apsaugos sistemos tobulinimas ir plėtimas pagal poreikį, siekiant geriausiai išnaudoti kiekvienos įstaigos stipriąsias puses ir panaikinti arba sumažinti silpnybes, grėsmes.

Nuolat augant vyresnio amžiaus gyventojų skaičiui (65 metų ir vyresni), kurie rajone 2023 m. pradžioje sudarė 27,11 % nuolatinų gyventojų (panaši situacija ir Anykščių mieste), sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų ir rūpybos įstaigų poreikis labai aktualus. Anykščių mieste yra 4 pagrindinės sveikatos priežiūros įstaigos: VšĮ „Anykščių rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras“, VšĮ „Anykščių rajono savivaldybės ligoninė“, VšĮ „Anykščių rajono psichikos sveikatos centras“ ir klinika „Medicinos namai“. Socialinių paslaugų ir rūpybos veiklą Anykščių mieste iš viso vykdo 12 institucijų: 1 pagrindinė savivaldybės biudžetinė įstaiga - Anykščių rajono socialinių paslaugų centras ir 11 nevyriausybinų organizacijų.

Remiantis atliktu esamos būklės įvertinimu, pastebėta, kad gydymo įstaigoms trūksta gydytojų. Tą lemia mažėjantis specialistų paruošimas universitetuose ir jų emigravimas į užsienio šalis. Todėl vienu svarbiausiu uždaviniu tampa esamų gydytojų išlaikymas ir naujų pritraukimas. O tą lengviau būtų galima padaryti turint išvystytą rajono kurortinį centrą ir modernia bei šiuolaikiška įranga aprūpintas sveikatos priežiūros įstaigas.

Pastebimas didėjantis sergamumas psichikos ir priklausomybės ligomis – jos ne tik yra sunkiai pagydomos, bet ir įtakoja juos supančių asmenų sveikatą. Todėl būtina išlaikyti psichologinės pagalbos tinklą.

Įvertinus tai, kad Anykščių mieste koncentruojasi didelė dalis visų socialines paslaugas teikiančių rajono įstaigų, daroma išvada, kad gyventojų socialinė rūpyba mieste yra gera ir tenkina pagrindinius miesto gyventojų poreikius. Tačiau mieste trūksta socialinių paslaugų įstaigų įvairovės, kaip laikino, savarankiško gyvenimo namų ir šeimynų, trūksta socialinio būsto.

Bendrajame plane siūloma:

- steigti savarankiško ir laikino gyvenimo namus senyvo amžiaus asmenims, kurie iš dalies dar gali pasirūpinti savo buitimi;
- steigti savarankiško gyvenimo namus be tėvų globos likusiems jaunuoliams, paliekantiems institucinę globą;
- steigti trumpalaikės socialinės globos psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigas (socialinės rizikos suaugusiems asmenims).

Gerinant socialinę priežiūrą ir rūpybą bendru atveju, siūloma:

- sveikatos priežiūros įstaigas aprūpinti modernia bei šiuolaikiška įranga;
- gerinti integralios pagalbos bei dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose poreikį;
- plėsti dienos užimtumo centrus, kuriuose socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos būtų teikiamos suaugusiems neįgaliems asmenims;
- teikti papildomą finansinę paramą vaiko globėjams (rūpintojams), šeimynoms;
- pagal poreikį ir finansines galimybes steigti papildomus socialinių darbuotojų etatus ir naujas pareigybes;
- skatinti gerosios patirties sklaidą, siekiant gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

4.4. Rekreacijos ir turizmo vystymas

4.4.1. Anykščiai – perspektyvus šalies kurortas

Anykščių miestui šiuo metu yra suteiktas kurortinės vietovės statusas. Tačiau miestas siekia tapti nauju šalies kurortu. Siekiant šio tikslo, vykdomos miesto rekreacinės aplinkos gerinimo ir tvarkymo iniciatyvos, kuriami nauji kurortinės infrastruktūros objektai.

Svarbiausios rekreacijos ir turizmo vystymo gairės Anykščių miestui nurodytos 2021 m. LR bendrajame plane ir 2010 m. Anykščių miesto teritorijos bendrajame plane.

Pagrindinis Anykščių miesto uždavinys tapti šiaurės rytų Lietuvos kurortu su savita gamta ir kultūrine aplinka, kur būtų galima gauti kokybiškas gydymo, turizmo ir poilsio paslaugas ištisus metus. Miestas yra saugomoje gamtinėje teritorijoje – Anykščių regioniniame parke, kur teka Šventosios ir Anykštos upės su puikiomis pakrantėmis, gausu miškų. Miesto centras yra saugomoje kultūros paveldo teritorijoje – Anykščių urbanistinės kultūros paveldo vietovės teritorijoje.

Anykščiams, kaip kurortinei teritorijai, LR teritorijos bendrajame plane pagrindiniais prioritetais numatyta plėtoti sveikatos ir sveikatinimo paslaugas, didinti jų įvairovę įveiklinant turimus išteklius ir pasinaudojant konkurenciniais pranašumais. Taip pat numatyta vystyti rekreacijos ir turizmo veiklas, išnaudojant ypač didelio vaizdingumo kraštovaizdį ir turimą gamtinės aplinkos rekreacinį potencialą.

Siekiant efektyvios, įvairesnės ir geresnės kokybės paslaugų spektro bei prisitaikant prie turistų ir poilsiautojų srautų sezoniškumo, LR teritorijos bendrajame plane numatyta plėtoti įvairaus modelio partnerystes su Zarasų, Ignalinos, Trakų kurortinėmis teritorijomis.

LR bendrojo plano sprendiniuose Anykščiai suplanuotas kaip kurorto statusą turintis miestas.

Vystant Anykščių miestą, kaip kurortą, keliami šie svarbiausi uždaviniai:

- plėsti gamtinėje aplinkoje rekreacijos specializuotų teritorijų tinklą ir vystyti infrastruktūrą;
- intensyvinti turizmo, ypač pažintinio ir kultūrinio, plėtrą ir stiprinti jo potencialą;
- vystyti gydomosios (sanatorinės) rekreacijos, turizmo, poilsio ir pramogų centrus;
- gerinti veikiančių rekreacijos objektų: kultūros centrų, sporto ir pramogų centrų, sveikatingumo kompleksų, kt. infrastruktūrą;
- vystyti maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų, tame tarpe motelių ir kempingų, tinklą;
- vystyti ir plėtoti kulinarinį ir konferencijų turizmą;
- sudaryti prielaidas pažinti miesto gamtinei bei kultūros paveldo įvairovei, eksponuoti svarbiausias jos vertybes;
- užtikrinti gamtinių ir kultūrinių rekreacinių išteklių naudojimo ir apsaugos efektyvumą ir optimalumą;
- demonstruoti saugomo gamtos ir kultūros paveldo apsaugos ir tvarkymo būdus;
- didinti kultūros sektoriaus profesionalumą ir skatinti jo plėtrą.

Bendrajame plane yra pažymima numatoma kurorto riba, kuri sutapdinama su administracine miesto riba. Kurorto riba yra preliminari ir gali būti tikslinama neatliekant bendrojo plano koregavimo.

4.4.2. Poilsio ir rekreacijos plėtojimas

Siekiant kurorto statuso, svarbu išlaikyti ir plėsti rekreacinę infrastruktūrą, kurią sudaro poilsio veiklai organizuoti reikalingi aptarnavimo objektai, teritorijos. Poilsio ir rekreacijos organizavimui planuojamoje teritorijoje svarbu yra želdynų, maudyklų ir paplūdimių, miško parkų, svečių namų, poilsio namų, maitinimo įstaigų, stovyklaviečių, sporto aikštelių kūrimas ir palaikymas.

Poilsio ir rekreacinių veiklų vystymas įvertinamas atskirose bendrojo plano funkcinėse zonose ar jų struktūriniuose elementuose:

- specializuotų kompleksų teritorijos;
- intensyvaus naudojimo želdynų teritorijos – parkai, skverai, žaliosios jungtys, paplūdimiai ir aktyviai rekreacijai skirtos teritorijos;
- ekstensyvaus naudojimo želdynų teritorijos;
- miškai ir miškingos teritorijos:
  - II B grupės miškai – rekreaciniai, miestų ir kt. miškai patenkantys į Anykščių regioninio parko ribas):
    - intensyvaus naudojimo – kuriami poilsio parkai
    - ekstensyvaus naudojimo - kuriama minimali rekreacinė infrastruktūra, išlaikant ir saugant esamą natūralų kraštovaizdžio pobūdį.
  - II ir III grupės miškai – teritorijos skiriamos ekstensyviai rekreaciniam naudojimui
- Kitos paslaugų, gyvenamosios, socialinės infrastruktūros teritorijos, kuriose pagal poreikį ir palankią vietos situaciją gali įsikurti poilsio, rekreaciniai ar kiti objektai

Rekreacinės infrastruktūros dalis taip pat yra turizmo trasos – automobilių, dviračių ir pėsčiųjų bei vandens turizmo trasos. Pro Anykščių miestą praeina šios turistų judėjimo trasos: nacionalinis autoturizmo maršrutas „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“, nacionalinės svarbos autoturizmo trasa „Aukštaitijos kelias“, regioninės svarbos autoturizmo trasa „Anykščių kraštas“, regioninė dviračių turizmo trasa „Aukštaitijos parkų žiedas“, nacionalinės svarbos vandens turizmo trasa – „Šventosios vandens kelias“.

Miesto centriniam parke - įrengtas mineralinio vandens gręžinys, biuветė, gamtos klasė.

4.4.3. Sporto, sveikatinimo objektų plėtra

Siekiant Anykščių miesto kurorto statuso, bendrajame plane numatoma plėtoti Anykščių rekreacinę, turizmo, sveikatinimo infrastruktūrą.

Rekreacijos ir turizmo vystymui išskirtos sveikatinimo, sporto ir aktyvaus poilsio objektų grupės, kurių plėtojimui įvertinamos atskiros savo funkciniais, gamtiniais ir kitais aspektais išsiskiriančios vietos.

Sveikatinimo objektų (sanatorijų, gydyklų) išdėstymui bendrajame plane numatomos šios teritorinės galimybės:

- teritorija prie Anykštos ir Šventosios upės;
- teritorija ties Kalitos kalnu;
- teritorija už miesto stadiono;
- teritorija prie Vilniaus gatvės, šalia jau esamo SPA Vilnius Anykščiai poilsio centro (Vilniaus g.).

Teritorija sveikatinimo objektams prie Anykštos ir Šventosios upės būtų netoli nuo miesto centro. Taip pat ji būtų patogiai pasiekama su kitomis rekreacinėmis teritorijomis – Kalno gatvės aplinkoje esančiomis vasaros rogučių ir slidinėjimo trasomis („Kalitos“ pramogų ir sporto centras), turėtų artimesnius funkcinis ryšius su kitais miesto paslaugų objektais, želdynais ir kitomis želdinių teritorijomis.

Vilniaus gatvės aplinkoje, pietinėje miesto pusėje, sveikatinimo objektai būtų išdėstyti atokiau nuo miesto centro (apie 2 km). Tačiau objektų vieta taip pat būtų netoli nuo Šventosios upės, greta Anykščių šilelio.

Be naujų sveikatinimo objektų steigimo, bendrajame plane taip pat yra siūlomas sveikatingumo hidroparko kūrimas Šventosios ir Anykštos upių santakos aplinkoje. Sveikatingumo parkui čia tinkama gamtinė aplinka, hidrografinė situacija. Teritorijoje gali būti suformuojami

poilsui tinkami vandens telkiniai, kaskados ir kiti sveikatinimo elementai. Sveikatingumo parkas galėtų būti tiesiogiai sujungiamas su kalvota rekreacine teritorija Kalno gatvės aplinkoje, kurioje dabar įrengtos vasaros rogučių bei slidinėjimo trasos.

Anykščių miesto rekreacinėse zonose numatoma išplėtoti poilsio infrastruktūrą, vaikščiavimo trasas, žaidimų, mankštos aikšteles. Vaikščiavimo trasas bei kitą viešąją kurortinę infrastruktūrą numatoma vystyti kryptingai, jas formuojant atsižvelgiant į turistinius, sveikatinimo bei kitus tikslus, įvertinant gamtines sąlygas, reljefo kalvotumą, vandens telkinius ir pan.

Sveikatinimo objektų aplinkoje numatoma formuoti vienas iš pagrindinių miesto tyliųjų zonų.

Sporto ir aktyvaus poilsio veiklų vystymui yra numatoma keletą vietų. Buvusio kvarcinio smėlio karjero teritorijoje numatoma galimybė sporto, sveikatinimo ir pramogų parko kūrimui, taip pat kitų specializuotų miesto poreikiams reikalingų objektų - saugumo miestelio vystymui.

Bendrajame plane taip pat yra įvertinamas Anykščių kartodromas su poilsio zona, kurio veikla ir toliau siūloma plėtoti.

Kaip viena iš pagrindinių Anykščių rekreacinių erdvių, taip pat galėtų būti išskirta teritorija pietinėje miesto dalyje, prie Mindaugo g., kelio į Kurklius, link Anykščių šilelio (funkcinė zona SK-10, žr. brėž. S-1). Ši miesto vieta yra ypač vaizdingo neurbanizuoto kraštovaizdžio aplinkoje. Todėl jos panaudojimas tinkamiausias atvirų erdvių rekreaciniams objektams. Čia galėtų būti įkuriamas žirginio turizmo centras su jodinėjimo trasomis. Kartu šioje zonoje galėtų būti formuojama oreivystės erdvė – oro balionų, parasparnių kilimo vieta. Kaip alternatyva, čia galėtų būti išdėstomi golfo laukai ar pan.

Vystant bendrą rekreacinę infrastruktūrą, siūloma plėtoti pėsčiųjų ir dviračių takų tinklą, tvarkyti vandens telkinius, įrengti naujus pliažus, vandens telkinių aptarnavimo objektus ir kitus rekreacinius elementus.

Vandens telkinių aptarnavimo objektų vietos pažymėtos brėž. S-1, tačiau jos preliminarios ir gali būti tikslinamos įvertinant konkrečias pakrantės gamtines sąlygas ~0,5 km atstumu.

5. GAMTINĖ APLINKA

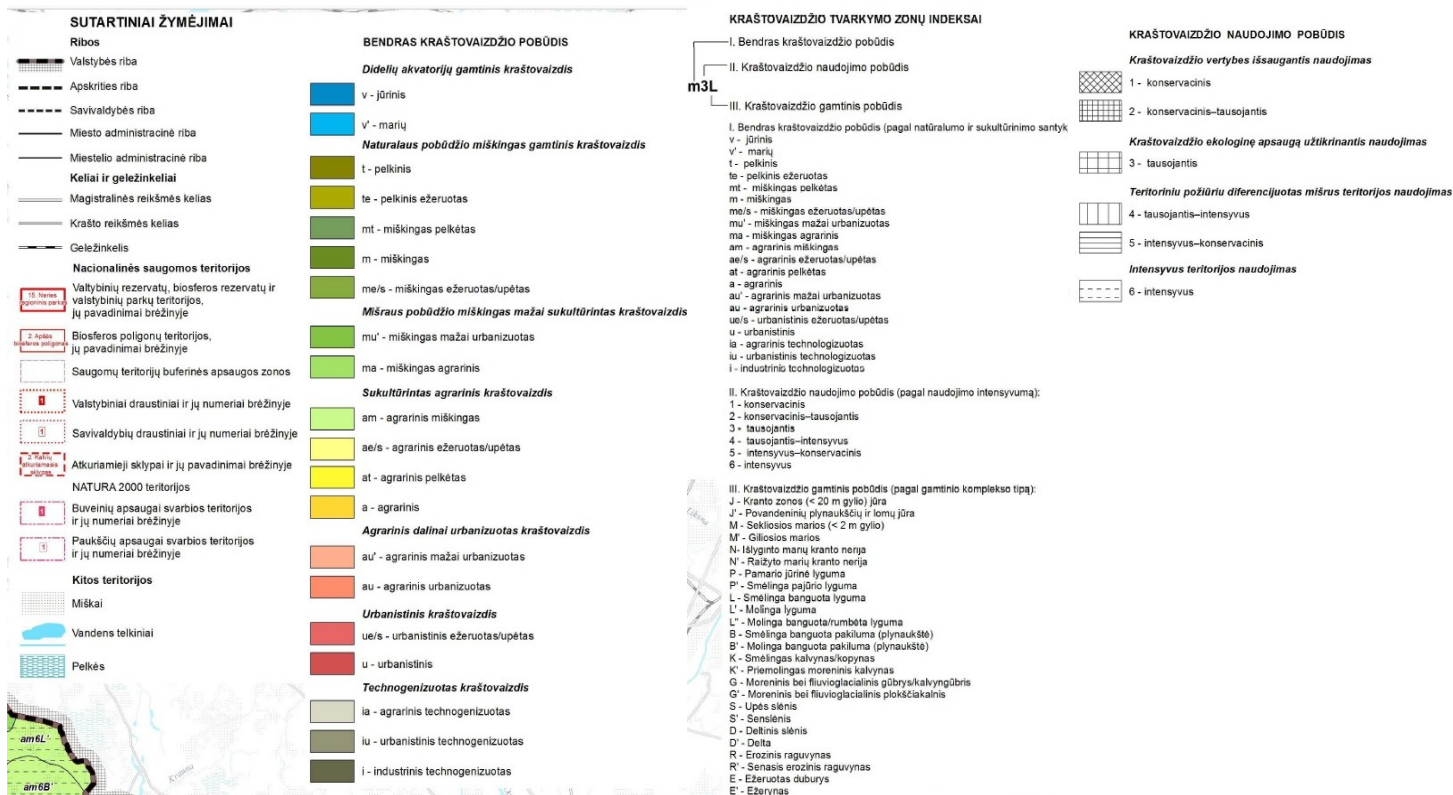
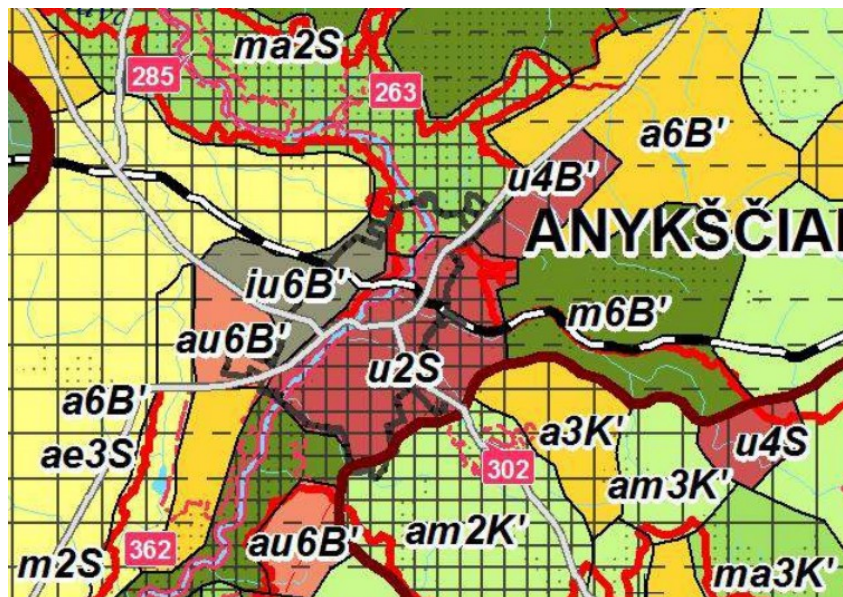
5.1. Kraštovaizdis

Anykščių miesto kraštovaizdis yra vertinamas analizuojant fizinę bei vizualinę struktūrą. Fizinio požiūriu, kaip svarbiausi vertintini elementai, paminėtini reljefas, želdiniai, hidrografinis tinklas, užstatytos teritorijos ir kt. Vizualiniu kraštovaizdžio vertinimo požiūriu išskirtinos bendros kraštovaizdžio erdvinės struktūros, kraštovaizdžio estetiškas patrauklumas.

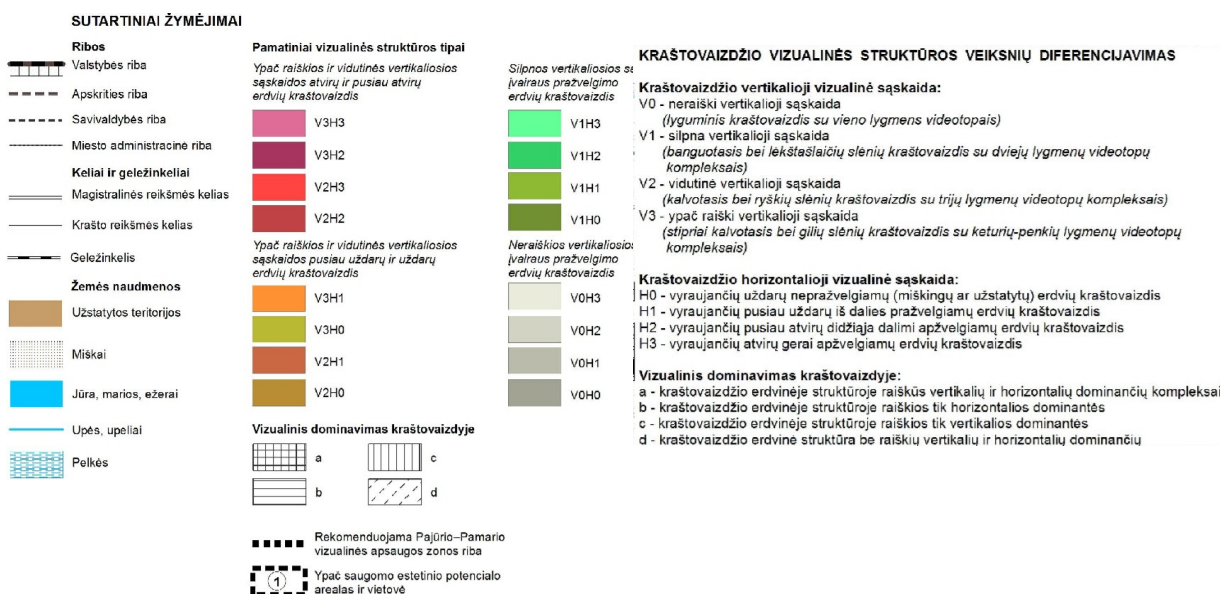
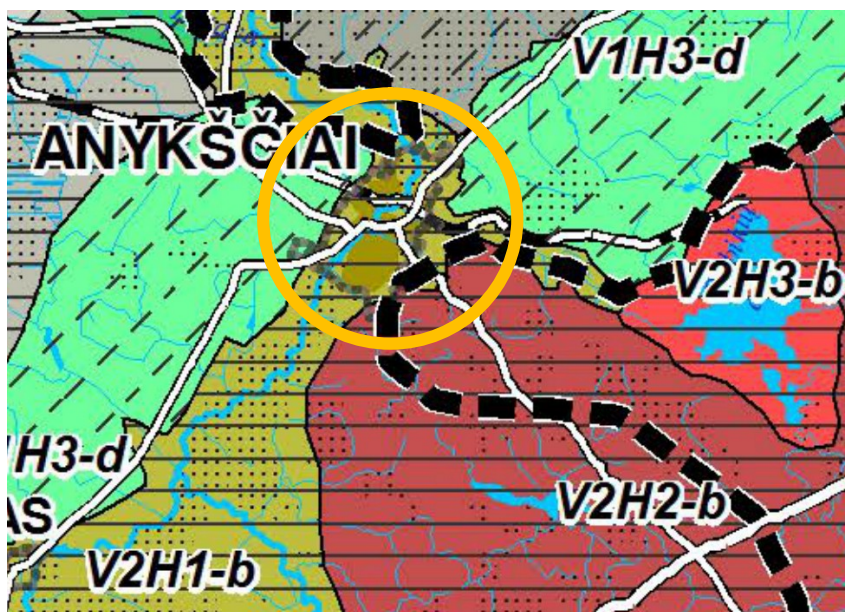
Pagal Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703, Anykščių miesto teritorija patenka į Baltijos aukštumų ruožo, Aukštaičių aukštumos srities, vakarų Aukštaičių miškingą agrarinį pakilumos (plynaukštės) rajoną (25 sektorius).

Vertinant Anykščių miesto kraštovaizdį pagal bendrą pobūdį, išskiriamos kelios teritorijos. Didžiajai miesto daliai būdingas urbanistinis, upės slėnio (konservacinio-tausojančio pobūdžio) kraštovaizdis (tai miesto dalis į pietryčius nuo Šventosios upės). Nedidelė šiaurinė miesto dalis patenka į Natūra 2000 teritoriją (Variaus upelio slėnį), kur būdingas miškingas agrarinis, upės slėnio (konservacinio-tausojančio naudojimo) kraštovaizdis. Miesto šiaurės-vakarinei daliai, prie Anykščių Kvarco tvenkinio, būdingas urbanistinis technogizuotas (intensyvaus naudojimo), molingai banguotos pakilumos kraštovaizdis. Vakarinės miesto dalies kraštovaizdis, prie tvenkinio (A. Vienuolio g.), apibūdinamas kaip agrarinis urbanistinis (intensyvaus naudojimo), molingos banguotos pakilumos kraštovaizdis (5.1.1 paveikslas).

Pagal vizualinį pobūdį Anykščių miestas priskiriamas vidutinės vertikalios sąskaidos kraštovaizdžiui (kalvotas, ryškių slėnių) su vyraujančiomis pusiau uždaru, iš dalies pražvelgiamų, erdvių kraštovaizdžiui, kur raškos tik horizontalios dominantės. (5.1.2 paveikslas).

5.1.1 pav. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos Anykščių miesto teritorijoje (ištrauka iš Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano brėžinio „Kraštovaizdžio tvarkymo zonos“, TAR, 2015-10-16, Nr. 15516)

5.1.2 pav. Kraštovaizdžio vizualinis estetiškas potencialas Anykščių miesto teritorijoje (ištrauka iš Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano brėžinio „Kraštovaizdžio vizualinis estetiškas potencialas“, TAR, 2015-10-16, Nr. 15516)

Svarbius miesto erdvinės struktūros elementus sudaro hidrografinis tinklas – upės, upeliai, tvenkiniai su šlaitais, pakrančių želdiniais, o taip pat atskiri miesto želdynai su žaliosiomis jungtimis. Miestas įsikūręs prie Šventosios (Neries intakas) ir Anykštos (Šventosios kairysis intakas) upių santakos, Anykščių kalvagūbryje (95–112 m virš jūros lygio). Šventoji pro Anykščius teka iš šiaurės rytų į pietvakarius, miesto centre ji yra patvenkta ir sudarytas Anykščių tvenkinys. Miesto šiaurės vakarinėje pusėje yra Anykščių Kvarco tvenkinys. Nuo miesto teritorijoje esančių žaliųjų plotų, jų įrengimo ir sutvarkymo, priklauso miesto aplinkos ekologinė būklė, gyventojų gyvenimo sąlygos, miesto patrauklumas. Anykščiuose žaliųjų plotų tinklą sudaro Anykščių šilelio miško parkas, Lagedžių miško parkas, mieste įrengti parkai ir skverai, žaliosios jungtys ir rekreacinės, apsauginės paskirties želdynų teritorijos.

5.2. Gamtinis karkasas

Gamtinis karkasas yra vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, apimantis visas gamtinio pobūdžio saugomas teritorijas ir kitas ekologiškai svarbias teritorijas, garantuojančias bendrąjį kraštovaizdžio stabilumą ir jungiantis jas į bendrą kraštovarkinę ekologinio kompensavimo zonų sistemą. Gamtinio karkaso paskirtis yra ne tik sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo sistemą, užtikrinti ryšius tarp gamtinių saugomų teritorijų, bet ir saugoti natūralų kraštovaizdį, biologinę įvairovę, gamtinius rekreacinius išteklius, sudaryti sąlygas miškų atkūrimui, optimizuoti agrarinio kraštovaizdžio struktūrą geoeologiniu požiūriu, reguliuoti agrarinės veiklos ir kraštovaizdžio intensyvaus sukultūrinimo (užstatymo gyvenamaisiais bei pramonės rajonais) plėtrą. Gamtinį karkasą sudaro geoeologinės takoskyros, geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys bei migraciniai koridoriai. Pagal svarbą išskiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

Gamtinio karkaso teritorinę sudėtį Anykščių miesto teritorijoje pagrįdė formuoja migraciniai koridoriai ir nedidelė dalis vidinio stabilizavimo arealų.

Migraciniai koridoriai – tai slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija. Anykščių mieste migracijos koridoriai praeina šiaurės–pietinėje, rytinėje, vakarinėje miesto dalyse. Tai regioninės ir rajoninės svarbos migracijos koridoriai, kurių geoeologinis potencialas – įvairus. Čia turi būti gražinami ir gausinami, palaikomi ir stiprinami, išlaikomi ir saugomi kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai.

Migracinius koridorius Anykščių miesto gamtiniame karkase formuoja šie upių slėniai ir šlaitai:

- Regioninę svarbą turintis Šventosios vidurupio migracinio koridoriaus ruožas, kertantis miesto teritoriją šiaurės – pietų kryptimi ir dalijantis ją į dvi dalis. Tai pagrindinis miesto gamtinio karkaso elementas, kuris išsiskiria savo stačiais ir aukštais šlaitais. Aukščių skirtumas pietinėje miesto dalyse siekia iki 30 ir daugiau metrų;
- Rajoninės svarbos Anykštos (didžiausio Šventosios intako planuojamos teritorijos ribose) migracinio koridoriaus atkarpa rytinėje Anykščių miesto dalyje. Šios upės slėnis taip pat ribojamas aukštų šlaitų;
- Rajoninę svarbą turinčios dešiniųjų Šventosios intakų – Šiekštupio upės, Valaukio upės, bevardžio upelio (prateka Anykščių kvarco tvenkinius) migracinių koridorių atkarpos vakarinėje Anykščių miesto dalyje;
- Rajoninę svarbą turinčios kairiųjų Šventosios intakų – Elmės upės ir jos intako Valupio upės (patenka labai nedidelė dalis šiaurės rytiniame miesto pakraštyje), Šaltupio upės, Šlavės upės (patenka labai nedidelė dalis pietrytiniame pakraštyje) migracinių koridorių atkarpos rytinėje Anykščių miesto dalyje;
- Kelių kairiųjų Šventosios intakų - Piestupio upės ir Marčiupio upės slėniai kaip savarankiški gamtinio karkaso elementai neišskiriami, jie patenka į regioninės svarbos Šventosios migracinio koridoriaus ribas.

Geoeologinės takoskyros (vidinio stabilizavimo arealai) – tai teritorijos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, kalvynus, pelkynus bei požeminių vandenų intensyvaus maitinimo plotus. Jos palaiko bendrąjį gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą. Vidinio stabilizavimo arealų teritorijos prie Anykščių formuojamos už miesto teritorijos ribų (į šiaurę, šiaurės-vakarų, pietryčius nuo miesto ribos) ir tik pietrytinėje dalyje įsiterpia į miesto ribas. Šie arealai yra regioninės ir rajoninės svarbos, su išlaikomu ir saugomu bei palaikomu ir stiprinamu kraštovaizdžio pobūdžiu.

Vidinio stabilizavimo arealus Anykščių miesto gamtiniame karkase formuoja šios teritorijos:

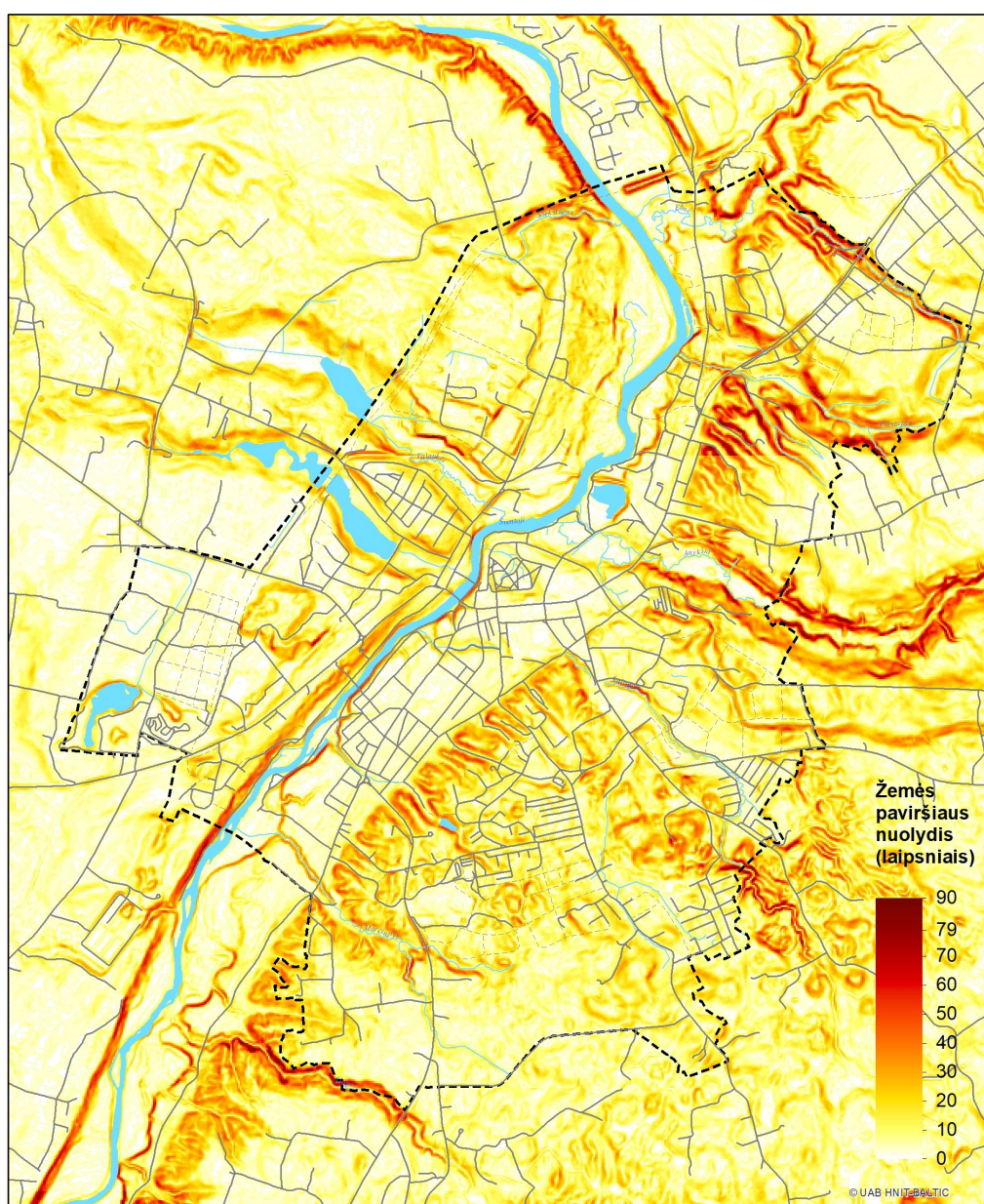
- Regioninės svarbos Šimonių girios geosistemų vidinio stabilizavimo arealas skiriamas šiauriau miesto, kairiakrantėje Šventosios slėnio dalyje. Pastarasis miškingas arealas tiesiogiai į miesto teritorijos ribas nepatenka, tačiau priartėja prie šiaurinės miesto ribos, tokiu būdu formuodamas natūralų gamtinį barjerą miesto plėtrai šia kryptimi;

- Rajoninės svarbos Girelės geosistemų vidinio stabilizavimo arealas, skiriamas pietrytiniame miesto pakraštyje ir nedidele savo dalimi įsiterpiantis į miesto ribas;
- Rajoninės svarbos į pietryčius nuo miesto esantis Gojaus ir į šiaurės vakarus nuo miesto esantis Šiekštupio vidinio stabilizavimo arealai į planuojamas Anykščių miesto ribas nepatenka.

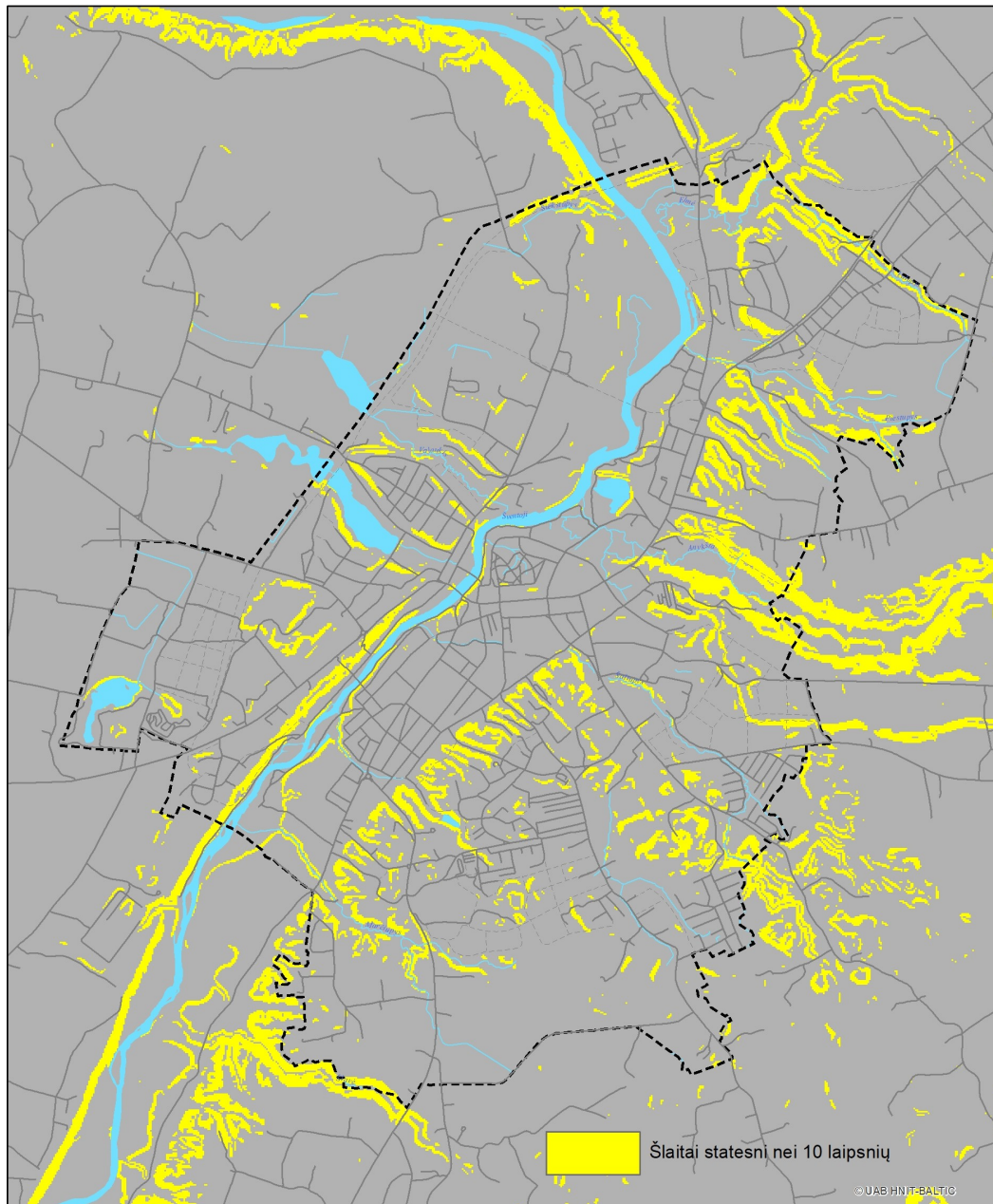
Didelė Anykščių miesto gamtinio karkaso teritorija yra urbanizuota ir yra priskiriama pažeisto gamtinio karkaso teritorijai, kuriai nėra nustatomos kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo kryptys. Šiose teritorijose pagrindinis dėmesys turėtų būti kreipiamas į miesto žaliųjų plotų sistemos didinimą (tai atskirieji želdynai, apsauginės paskirties želdynai, žaliosios jungtys ir rekreacinės paskirties želdynai).

Siekiant užtikrinti Šventosios upės erozinių šlaitų apsaugą, vystant statybą gamtinio karkaso natūraliuose neužstatytuose statesniuose šlaituose, turi būti įvertinama konkreti litologinė šlaito sudėtis ir galimų šlaito nuošliaužų rizika.

Vystant užstatomas teritorijas, reljefas turi būti saugomas, pastatai organiškai integruojami.

5.2.1 pav. Reljefo pobūdis Anykščių miesto aplinkoje

5.2.2 pav. Šlaitai statesnių nei 10 laipsnių išsidėstymas Anykščių miesto aplinkoje

5.3. Želdynai

Svarbią Anykščių miesto gamtinio karkaso dalį sudaro miesto želdynai. Nuo miesto teritorijoje esančių žaliųjų plotų kiekio, tolygaus ir racionalaus jų išsidėstymo miesto dalyse, priklauso miesto aplinkos ekologinė būklė, žmogaus gyvenimo sąlygų kokybė. Be to, tai yra vienas pagrindinių elementų užtikrinančių Anykščių miesto kurortinės vietovės bei Anykščių regioninio parko aplinkosaugines funkcijas.

Žaliųjų plotų sistema yra miesto teritorijos gamtinio karkaso dalis, plėtojama kaip funkciškai tikslinga ir kompozicijos požiūriu vieninga struktūra. Žaliųjų plotų sistemos plėtojimo, diferencijavimo ir tvarkymo reglamentavimas nustatomas įvertinant:

- 1) Gamtinio karkaso teritorijų lokalizaciją, kuri leidžia žaliuosius plotus vertinti sisteminiu požiūriu, pamatyti kiekvieno jų reikšmę visai sistemai ir ne tik kiek jie naudingi gyventojams, bet ir kaip jie palaiko viso gamtinio komplekso gyvybingumą;
- 2) Gamtosauginiu požiūriu reikšmingas ir (arba) vaizdingas gamtines teritorijas, išlaikiusias natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį – *Šventosios* ir jos intakų

- (*Anykštos, Piestupio, Šaltupio, Marčiupio* ir kt.) slėnius, netransformuotas šių slėnių atkarpas bei fragmentus, kitus išraiškingo ir vaizdingo reljefo paplitimo plotus;
- 3) Esamus žaliuosius plotus – *atskiruosius želdynus* ir kitus saugotinus želdinius, *miesto miškus*, jų teritorinę sklaidą, estetines savybes ir tinkamumą rekreacijai;
  - 4) Teritorijas, kuriose yra nepalankios ekogeologinės sąlygos užstatymo plėtrai ir ūkinei veiklai.

Želdynų sistemos sprendiniai

Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose planuojama žaliųjų plotų sistema nustatoma:

1. Maksimaliai išsaugant miesto gamtinę aplinką ir žalio miesto įvaizdį bei toliau jį stiprinant;
2. Laikantis gamtinio pagrįstumo principo – miesto žaliųjų plotų sistemos pagrindas yra gamtinis karkasas, o ypač tos jo teritorijos, kurios yra išlaikiusios natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį;
3. Formuojant atskiruosius želdynus naujai įsavinamose miesto zonose ir įjungiant juos į bendrą miesto žaliųjų plotų sistemą;
4. Reikiamą dėmesį skiriant mažiausiai išvystytų žaliųjų plotų sistemos grandžių – žaliųjų jungčių nustatymui;
5. Planuojant funkciškai tikslingą ir kompoziciškai vieningą žaliųjų plotų sistemą, turinčią tenkinti miesto bendruomenės poreikius, užtikrinti miesto aplinkos ekologinį stabilumą, formuoti ir gerinti Anykščių – kaip miesto kurorto – įvaizdį bei patrauklumą.

Anykščių miesto žaliųjų plotų sistema formuojama apjungiant miškų ir atskirųjų želdynų teritorijas.

Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, kaip savarankiški miesto struktūros elementai, žaliųjų plotų sistemą formuoja:

- Intensyviai ir ekstensyviai naudojami želdynai (kitos paskirties žemė) – *bendro naudojimo teritorijos, atskirieji želdynai (rekreacinės paskirties želdynai – parkai, skverai, žaliosios jungtys; ekologinės, apsauginės ir estetinės paskirties želdynai; memorialinės paskirties želdynai – kapinės).*
- Miškų ir miškingų teritorijų funkcinė zona (miškų ūkio paskirties žemė) – *ekosistemų apsaugos, rekreaciniai (miško parkai ir miesto miškai), apsauginiai miškai.*

Miesto želdynų sąrašas pateiktas 5.3.1 lentelėje.

Pagal atskirus želdynų tipus, jų plotai pasiskirsto taip:

Intensyviai naudojami želdynai

- Parkai – 64,3 ha (normuojami)
- Skverai – 7,86 ha (normuojami)
- Žaliosios jungtys – 49,95 ha
- Kapinės – 10,79 ha

Ekstensyviai naudojami želdynai

- Ekologinės, apsauginės ir estetinės paskirties želdynai – 37,83

Miškai ir miškingos teritorijos

- IIA grupės rekreaciniai miškai – miško parkai – 138,19 ha (normuojami)
- Kiti miškai – 211,15 ha

Intensyviai naudojami želdynai

Parkai, skverai. Pagrindinę intensyviai naudojamų želdynų dalį sudaro atskirieji želdynai, kurie skiriami rekreacinei funkcijai užtikrinti, tai – parkai, skverai, žaliosios jungtys. Anykščiuose šiuo metu yra 7 parkai (Draugystės parkas, Anykštos slėnio parkas, A. Vienuolio muziejaus parkas, Karaliaus Mindaugo ažuolyno parkas, Parkas prie Storių g., Šeimyniškių parkas, Parkas prie A. Vienuolio g.), 3 skverai (Vyskupo skveras, A. Vienuolio skveras, Aušros skveras). Planuojant

teritorijas yra numatomi nauji parkai ir skverai, kurie apjungiami žaliosiomis jungtimis. Žaliosios jungtys išdėstomos greta vandens telkinių, upių pakrančių, taip pat derinant susisiekimo elementus. Pagrindinės žaliosios jungtys yra Šventosios upės pakrantės.

Bendrajame plane parkai ir skverai yra priskiriami prie normuojamų želdynų, žaliosios jungtys – nenormuojamų.

Kapinės. Kapinės pagal ankstesnę atskirųjų želdynų klasifikavimą buvo priskiriamos memorialinės paskirties atskiriesiems želdynams. Šiuo metu tai vienas iš atskirųjų želdynų tipų. Anykščiuose šiuo metu yra 5 kapinės (3 veikiančios, 2 neveikiančios), kurių bendras plotas siekia 9,98 ha: miesto senosios kapinės, miesto naujosios kapinės, miesto senosios žydų kapinės, miesto kapinės ir II pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių kapinės.

Bendrajame plane įvertinama kapinių, esančių Vilniaus gatvėje, plėtra. Taip pat naujų kapinių plėtros teritorija numatoma pietinėje miesto dalyje greta esamų kapinių Jurzdiko kaime. Naujų kapinių teritorijoms taikoma 100 m sanitarinė apsaugos zona.

Ekstensyviai naudojami želdynai

Tai savarankiška atskirųjų želdynų grupė, kurią sudaro ekologinės, apsauginės ir estetinės paskirties želdynai. Šių želdynų paskirtis priklauso nuo atitinkamos teritorijos specifinių ypatumų. Apsauginės paskirties želdynai numatomi tam tikrose, ypač jautriose antropogeniniam poveikiui gamtinio karkaso dalyse, vandens telkinių, pramonės įmonių ir komunalinių objektų, inžinerinės infrastruktūros objektų apsaugos zonose, kelių sanitarinės apsaugos zonose ir kt. Šių želdynų formavimo ypatumai ir tvarkymo reglamentas nustatomas įvertinant kiekvienos konkrečios vietos gamtinės aplinkos ypatumus ir ekologinės apsaugos tikslus.

Mišakai ir miškingos teritorijos

Planuojamoje teritorijoje didžioji dalis miškų priskirta miškų ir miškingų teritorijų funkciniai zonai.

Pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį miškai planuojamoje teritorijoje papildomai išskiriami į II ir III grupės miškus. II grupės miškus sudaro II A pogrupio – ekosistemų apsaugos miškai ir II B pogrupio - rekreaciniai miškai (miesto miškai, miško parkai). III grupės miškus sudaro apsauginiai miškai.

Ekosistemų apsaugos miškai (IIA grupė) išskiriami *Anykščių šilelio, Elmės ir Storių* kraštovaizdžio draustinių dalyse (35,4 ha plote). Ekosistemų apsaugos miškuose taikomi teisės aktų, Anykščių regioninio parko tvarkymo plano, reglamentuojančių naudojimą II A grupės miškuose reikalavimai. Be apribojimų, reglamentuojančių miškotvarkinės veiklos ypatumus, reikėtų paminėti, kad šiuose miškuose draudžiama statyti pastatus ir plėtoti inžinerinę infrastruktūrą, leidžiamas pažintinis turizmas (lankymas nustatytais maršrutais).

Rekreacinių (IIB) miškų grupėje pagal rekreacijos pobūdį ir žmonių lankymosi intensyvumą miškai išskiriami į du pogrupius – *miško parkų* (intensyvaus pritaikymo rekreaciniai miškai) ir *miesto miškų* (ekstensyvaus pritaikymo rekreaciniai miškai). Anykščių miesto ribose anksčiau parengtame bendrajame plane buvo numatyti du miško parkai. Pirmasis - *Anykščių šilelio (Dainuvos slėnio)* pietiniame miesto pakraštyje, kairiakrantėje Šventosios slėnio dalyje. Pastarasis jau nuo seno atlieka miško parko funkcijas, jame tradiciškai organizuojamos miesto šventės ir kiti renginiai. Antrąjį – *Lagedžių* miško parkas buvo numatytas šiaurinėje miesto dalyje esančio pušyno pagrindu, dešiniakrantėje Šventosios slėnio dalyje.

Be šių miško parkų bendrajame plane papildomai numatomi nauji miško parkai, kurie išdėstomi atsižvelgiant Anykščių regioninio parko tvarkymo planą, taip pat įvertinant funkcinius, susisiekimo veiksnius.

Miško parkuose galima didelė užsiėmimų – poilsavimo formų įvairovė: ramus pasivaikščiojimas, iškylavimas, lauko žaidimai, mokomasis lankymas, sportinis pasivaikščiojimas arba sportinis lavinimas (sveikatingumo takai), slidinėjimas žiemą ir kt. Miško parkuose, palyginus su likusiais rekreaciniais miškais, reikia daugiausiai ūkinio tvarkymo priemonių. Juose yra kuriama intensyviai poilsiui pritaikyta būdinga parkui miško sudėtis ir struktūra, tankus rekreacinės

infrastruktūros tinklas, plečiantis poilsavimo galimybes bei užtikrinantis jo komfortą, formuojamos aikštelės, reginiai.

Miesto miškų pagrindinė funkcinė paskirtis yra tenkinti gyventojų rekreacines, sanitarines ir higienos reikmes, sudaryti sąlygas palankias rekreacijai, masiniams renginiams gamtoje, gryninti miestų orą, gerinti estetinį vaizdą, formuoti ir palaikyti tam tinkamus medynus. Šiuose miškuose palaikoma artima natūraliai miško struktūra. Siekiant pagerinti sąlygas poilsiui, vykdomos sanitarinių – higieninių ir estetiinių savybių gerinimo, reginių formavimo bei medynų atsparumo didinimo priemonės, kuriama minimali rekreacinė infrastruktūra. Anykščių miesto miškuose galimas ramaus pobūdžio rekreacinis naudojimas be nakvynės ir statybinės programos. Konkrečios rekreacinių miškų tvarkymo priemonės turi būti numatomos miškotvarkos projektuose, o *miško parkų* - kompleksiniuose planavimo projektuose, kurie susidėtų iš miškotvarkos ir architektūrinio planavimo projektų.

Apsauginiai miškai (III grupė). Jie yra išskiriami Anykščių regioninio parko konservacinio (Janydžių geomorfologinis draustinis) ir apsauginio prioriteto zonose. Šiuose miškuose ūkininkaujama stengiantis išlaikyti produktyvius, augimvietės sąlygoms atitinkančius medynus. Ūkininkavimo tikslai ir bendras reglamentas priklauso nuo miško, esančioje tam tikroje zonoje, atliekamų svarbiausių apsauginių funkcijų (paviršinio vandens telkinių, slėnio šlaitų, gėlo požeminio vandens išteklių maitinimo zonos, dirvožemio bei gyvenamosios aplinkos apsaugos), o ugdomųjų kirtimų ir želdinimo darbų specifika numatoma atitinkamuose miškotvarkos projektuose.

Miesto teritorijos bendrojo plano rengimo lygmenyje sprendžiami žaliųjų plotų sistemos dalių teritorinio išdėstymo, ribų, kiekio, priskyrimo atitinkamai kategorijai ir funkcinio naudojimo klausimai. Konkretus želdyno tvarkymas turi būti sprendžiamas detaliuosiuose planuose, kituose želdynų projektuose.

Jokiu būdu negalima sumenkinti šių želdynų, kurie yra privalomi urbanizuotų teritorijų - gyvenamųjų, visuomeninių, pramonės ir sandėliavimo objektų, komercinės paskirties ir kt. teritorijų aplinkos komponentai, reikšmės.

Šiuo metu Anykščiuose yra suformuoti du miško parkai: Lagedžių miško parkas (šiaurinėje miesto dalyje, prie Šventosios upės) ir Anykščių šilelio miško parkas (vakarinėje miesto dalyje, prie Šventosios upės). Abu miško parkai sudaro apie 60 ha plotą. Vystant miesto teritoriją numatoma plėsti miškų parkų sistemą. Miško parkai bendrajame plane numatomi atsižvelgiant į Anykščių regioninio parko tvarkymo planą. Jiems priskiriami didžiausi ir geriausiai pasiekiami rekreacinės paskirties miškai.

5.3.1 lentelė. Aikštės ir želdynai planuojamoje teritorijoje

Nr. brėž.	Pavadinimas	Apibūdinimas, reikalavimai	Plotas, ha
1.		SAUGOMOS TERITORIJOS (žr. 5.6 sk.)	
2.		ŽELDYNAI – AIKŠTĖS	
		<i>Aikštės</i> (žr. 5.5 sk.)	
2.1	<i>A. Baranausko a.</i>		0,61
2.2	<i>Aušros a.</i>	<i>Sutampa su skveru Nr. 2.3.4</i>	0,28
		NORMUOJAMI ŽELDYNAI - REKREACINĖS PASKIRTIES ŽELDYNAI (PARKAI, SKVERAI)	
2.2.	Parkai		
2.2.1	Draugystės	Rekreacinės paskirties – ramiam poilsiui. Parkas įrengtas, prioritetas teikiamas palaikomajam tvarkymui, aplinkos rekreacinių ir estetiinių savybių gerinimui. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	6,49
2.2.2	<i>A. Vienuolio muziejaus</i>	Kultūrinės ir memorialinės paskirties – pažintiniam lankymui, ramiam poilsiui, kultūrinių renginių organizavimui. Želdinimo ir tvarkymo pobūdis nustatomas parko suplanavimo projekte. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	4,15

ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
SPRENDINIAI

Nr. brėž.	Pavadinimas	Apibūdinimas, reikalavimai	Plotas, ha
2.2.3	<i>Karaliaus Mindaugo ažuolyno</i>	Kultūrinės ir rekreacinės paskirties – pažintiniam lankymui (įrengiamas sudarant sąlygas pažinti Lietuvos istoriją), ramiam poilsiui tam skirtose zonose. Parkas įrengiamas ir tvarkomas tik pagal parengtą visos teritorijos projektą. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	10,46
2.2.4	<i>Kartodromo parkas</i>	Poilsio parkas su vandens telkiniu. Formuojamas kaip miesto gyventojų poilsio zona Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	19,81
2.2.5	Parkas prie Anykščių šilelio ir Šventosios upės	Parkas formuojamas kaip bendra Anykščių šilelio dalis Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	3,96
2.2.6	<i>Anykščių kvarco tvenkinio parkas</i>	Poilsio parkas su vandens telkiniu. Formuojamas kaip miesto gyventojų poilsio zona Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	6,8
2.2.7	<i>Parkas prie Storių gt.</i>	Poilsio parkas vietiniam gyventojų naudojimui Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	1,44
2.2.8	<i>Parkas</i>	Numatomas parkas gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	
2.2.9	<i>Parkas</i>	Numatomas parkas gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	3,53
2.2.10	<i>Parkas</i>	Numatomas parkas gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	3,58
2.2.11	<i>Parkas</i>	Numatomas parkas gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	
2.2.12	<i>Parkas</i>	Numatomas parkas gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	
2.3.	Skverai		
2.3.1a	<i>A. Vienuolio skveras</i>	Kultūrinės – rekreacinės paskirties, pažintiniam lankymui, ramiam trumpalaikiam poilsiui. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	0,78
2.3.1b	<i>Vyskupo skveras</i>		1,54
2.3.2	<i>Apžvalgos aikštelės skveras</i>	Apžvalgos aikštelės skveras. Kultūrinės – rekreacinės paskirties, pažintiniam lankymui, ramiam trumpalaikiam poilsiui. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	0,52
2.3.3	<i>Skveras prie geležinkelio tilto</i>	Formuojamas skveras su maudymosi vieta, prieplauka prie Šventosios upės ir šalia esančios miško parko. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	0,57
2.3.4	<i>Aušros skveras (Aušros a.)</i>	Rekreacinės paskirties - ramiam trumpalaikiam poilsiui, aplinkos pagerinimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams. Gali būti tvarkoma kaip aikštė.	0,21
2.3.5	<i>Skveras</i>	Planuojamas skveras prie A.Vienuolio ir Pakrantės g. sankryžos	0,14
2.3.6	<i>Skveras</i>	Planuojamas skveras Vilties gatvėje. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	0,73
2.3.7	<i>Skveras</i>	Planuojamas skveras Sodų gatvėje. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	0,98
2.3.8	<i>Skveras</i>	Planuojamas skveras Gegužės gatvės gale. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	0,66

ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
SPRENDINIAI

Nr. brėž.	Pavadinimas	Apibūdinimas, reikalavimai	Plotas, ha
2.3.9	<i>Skveras</i>	Planuojamas skveras Volupio gatvės kvartale. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	0,52
2.3.10	<i>Skveras</i>	Planuojamas skveras prie Kvarco gatvės. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	0,59
2.3.11	<i>Skveras</i>	Planuojamas skveras prie Mindaugo ir Vilniaus gatvių sankryžos. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	0,62
2.3.12	<i>Anykštos slėnio parko prieigos</i>	Anykštos slėnio parko prieigos. Formuojamas kartu su poilsio parku. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams.	0,79
		NORMUOJAMI ŽELDYNAI - REKREACINIAI MIŠKAI	
3.	Miškai	II -os grupės miškai	
3.1	Anykščių šilelis	Rekreacinės paskirties - ramiam ir aktyviam poilsiui, miesto švenčių ir kitų masinių renginių organizavimui. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams	24,59
3.2	Lagedžių miško parkas	Rekreacinės paskirties – ramiam ir aktyviam poilsiui. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams	51,65
3.2	Lagedžių miško parkas		10,12
3.3	Anykštos parkas - poilsio ir sveikatos parkas	Formuojamas poilsio ir sveikatinimo parkas. Parke įrengiama tikslinga infrastruktūra susieta su sveikatinimu. Teritorijoje plėtojamas hidrografinis tinklas, įrengiamos užtvankos, valčių plaukiojimo zonos. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams	4,35
3.3	Anykštos parkas - poilsio ir sveikatos parkas		14,17
3.4	Miško parkas prie Šaltupio gatvės	Formuojamas miško parkas miesto dalies gyventojų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams	7,51
3.4	Miško parkas prie Šaltupio gatvės	Formuojamas miško parkas miesto dalies gyventojų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams	3,53
3.5	Miško parkas prie Šilo gatvės	Formuojamas miško parkas miesto dalies gyventojų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas centriniams želdynams	13,47
3.6	Miško parkas prie Sorių gatvės I	Formuojamas miško parkas aplinkinių gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	2,87
3.7	Miško parkas prie Sorių gatvės II	Formuojamas miško parkas aplinkinių gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	2,68
3.8	Miško parkas prie Sorių gatvės III	Formuojamas miško parkas aplinkinių gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	1,12
3.9	Miško parkas prie J. Basanavičiaus gatvės	Formuojamas miško parkas aplinkinių gyvenamųjų teritorijų kvartalų aptarnavimui. Pagal svarbą priskiriamas vietiniams želdynams	2,13
		NENORMUOJAMI ŽELDYNAI	
		Intensyvaus naudojimo želdynai:	
	<i>Žaliosios jungtys BZi</i>	Želdynų juostos jungiančios visų tipų želdynus. Tai rekreacinės paskirties želdynai, kurie kartu gali atlikti ir apsaugines, ekologines funkcijas gamtinio karkaso teritorijose.	49,95
	<i>Kapinės BZk</i>	Veikiančios ir neveikiančios kapinės	10,79

Nr. brėž.	Pavadinimas	Apibūdinimas, reikalavimai	Plotas, ha
	Ekstensyvaus naudojimo želdynai:		
	<i>Ekologinės, apsauginės ir estetinės paskirties želdynai BZe</i>	Želdynai skirti ekologiškai ir apsauginei paskirčiai. Taip pat želdynai skirti estetinei funkcijai – reprezentacinių miesto erdvių formavimui.	37,83
	Mišškai:		
	I – grupės ME	I – os grupės miškai	98,56
	II - grupės miškai MRe	Kiti II -os grupės miškai, kuriuose nenumatoma planuojamame laikotarpyje vykdyti didesnių rekreacinių infrastruktūros įrengimo darbų. Teritorijos galimas takų, poilsio aikštelių įrengimas	55,59
	III grupės miškai MA	III grupės miškai. Miškuose užtikrinamos apsauginės funkcijos.	41,68
	IV-grupės miškai MII	IV-grupės miškai. Ūkinei veiklai skirti miškai.	15,32

Iš bendros želdynų sistemos miesto erdvinėje struktūroje svarbią dalį sudaro rekreacinei paskirčiai numatomi naudoti želdynai. Šie želdynai yra siejami su konkrečiais gyventojų rekreacijos, poilsio, laisvalaikio praleidimo bei kitų veiklų atvirame lauke poreikiais. Bendrajame plane šiuos želdynus numatoma normuoti. Remiantis Viešųjų atskirųjų želdynų normomis, bendrajame plane numatoma normuoti intensyvaus naudojimo želdynus, kurių pagrindą sudaro rekreacinei funkcijai numatomi atskirieji želdynai – parkai ir skverai, taip pat IIA grupės miškai, kurių pagrindą sudaro rekreacinei funkcijai skirti miško parkai.

Iš viso rekreacinei funkcijai numatomų intensyvaus naudojimo želdynų - parkų ir skverų, bei IIA grupės miškų planuojama apie 210,35 ha. Šių želdynų dalis tenkanti vienam gyventojui skaičiuojama apie – 89 m², kai skaičiuotinas prognozinis gyventojų skaičius (gyventojų talpa suplanuotose urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose) – 18 670 gyv.

Atsižvelgiant į želdynų svarbą miesto erdvinėje struktūroje ir rekreacinius poreikius, rekreacinei paskirčiai numatomi naudoti želdynai yra skirstomi į *centrinius ir vietinius*. Įvertinant Anykščių miesto erdvinę struktūrą ir rekreacinius poreikius centriniams želdynams priskiriami pagrindiniai intensyvaus naudojimo želdynai – parkai ir skverai bei pagrindiniai IIA grupės rekreaciniai miškai – miško parkai.

Planuojant miesto teritoriją, rekreacinei paskirčiai numatomi želdynai išdėstomi taip, kad atstumas nuo gyventojų namų iki želdynų būtų ne didesniu nei 300 m spinduliu. Želdynai, kurių plotas didesnis nei 1 ha pasiekiamas visose miesto dalyse ne didesniu kaip 1000 m atstumu.

5.4. Priklausomieji želdynai

Be miškų, intensyviai ir ekstensyviai naudojamų želdynų, svarbią reikšmę želdynų sistemai turi priklausomieji želdynai visuomeninių objektų, daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų aplinkoje bei želdiniai gatvių, kelių erdvėje. Priklausomieji želdynai yra labai svarbūs siekiant gerinti aplinkos kokybę (tiek estetinę, tiek ekologinę), tenkinant visuomenės sveikos gyvensenos poreikius, palaikant teritorijos ekologinį stabilumą, sudarant galimybes formuoti įvairaus pobūdžio erdves, mažinant agresyvų pastatų poveikį ir t.t.

Miesto kraštovaizdžiui ypač svarbią reikšmę turi gatvių priklausomieji želdiniai, kurie yra susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių priklausomųjų želdynų dalis. Gatvių želdinius Anykščiuose daugiausiai sudaro medžiai, gėlynai, gazonai.

Vystant Anykščių miesto teritorijas gatvių želdiniai turi būti puoselėjami – pagal galimybes išsaugomi, taip pat kuriami nauji.

Priklausomųjų želdynų išdėstymas ypač jautriose Anykščių miesto teritorijose yra numatytas bendrajame plane. Kitose teritorijose priklausomųjų želdynų išdėstymas sprendžiamas atskirų miesto dalių kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose ir / ar techniniuose projektuose.

Priklausomųjų želdynų išdėstymas sprendžiamas vadovaujantis Priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. gegužės 11 d. įsakymo Nr. D1-146 redakcija) ir bendrajame plane nustatytomis minimaliomis priklausomųjų želdynų normomis (žr. reglamentus – 10.5 skyrių).

5.5. Aikštės

Anykščiuose šiuo metu yra 2 viešos erdvės turinčios aikštės pavadinimą - J. Basanavičiaus aikštė ir Aušros aikštė. J. Basanavičiaus aikštė – tai centinė miesto erdvė, kuri ir toliau išlaikoma kaip pagrindinė reprezentacinė miesto erdvė. Aušros aikštė yra pietinėje miesto dalyje ir yra šios miesto dalies pagrindinė viešoji erdvė.

5.5.1 lentelė. Miesto aikštės

Nr. brėž.	Pavadinimas	Apibūdinimas, reikalavimai	Plotas, ha
2.	Aikštės (BZa)		
2.1	A. Baranausko aikštė	Miesto reprezentacinė aikštė	0,61
2.2	Aušros aikštė	Miesto dalies aikštė (gali būti tvarkomas kaip skveras – želdynas žr. 5.3.1 lentelę – skvero Nr. 2.3.4)	0,28

Teritorijos tvarkomos pagal techninių projektų sprendinius, įvertinant istorinės aplinkos pobūdį, kultūros paveldo apsaugos ir saugomų teritorijų reikalavimus.

Vystant teritorijas atskiruose miesto gyvenamuosiuose rajonuose, gali būti steigiamos naujos aikštės.

5.6. Saugomos teritorijos ir gamtos objektai

Svarbiausius Anykščių kraštovaizdžio išteklius sudaro 9 draustiniai, 1 regioninis parkas ir 6 „Natura 2000“ teritorijos, svarbios buveinių apsaugai.

Draustiniai

Anykščiuose yra net 9 draustiniai, kurių visi priklauso tik Anykščių rajono savivaldybei (Anykščių senamiesčio urbanistinis, Variaus botaninis, Janydžių ir Gojaus geomorfologiniai, Storių, Anykščių šilelio ir Elmės kraštovaizdžio, Anykštos ir Šventosios senvagių hidrografiniai draustiniai) (5.7.1 lentelė). Pagal užimamą plotą didžiausias – Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinis (1441,53 ha).

5.6.1 lentelė. Anykščiuose esantys draustiniai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas	Vieta
1.1	Anykščių senamiesčio urbanistinis draustinis	52,12	Išsaugoti Anykščių miesto istorinės dalies urbanistinę (planinę, erdvinę tūrinę) struktūrą, tradicinį visos teritorijos ir pavienių sklypų užstatymo tipą (-us), kultūros paveldo objektus ir jų aplinką, tradicinę architektūrinę išraišką	Anykščių r. sav.
1.2	Variaus botaninis draustinis	63,92	Išsaugoti Šventosios slėnio retas augalų bendrijas ir rūšis	Anykščių r. sav.
1.3	Janydžių geomorfologinis draustinis	75,62	Išsaugoti raiškų Janydžių erozinio kalvyno reljefą	Anykščių r. sav.
1.4	Storių kraštovaizdžio draustinis	581,79	Išsaugoti raiškų Storių moreninio masyvo reljefą su Gegužinių, Storių, Liepkalnių, Sibiriako, Baltramo kalvomis, Jono Biliūno kapą, Liudiškių piliakalnį ir senovės gyvenvietę	Anykščių r. sav.

ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
SPRENDINIAI

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas	Vieta
1.5	Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinis	1 441,53	Išsaugoti raiškų asociacinį Anykščių šilelio kraštovaizdį, Šventosios upės slėnį su atodangomis ir salpinėmis pievomis, Puntuko ir Puntuko brolio riedulius, šaltinį „Karalienės liūnas“, Vetygalos atodangą, Peniankų pilkapyną ir kitas kultūros paveldo vertybes	Anykščių r. sav.
1.6	Anykštos hidrografinis draustinis	187,99	Išsaugoti natūralią, unikalios vagos struktūra pasižyminčią Anykštos upės slėnio atkarpą ir Burbišio dvaro sodybą	Anykščių r. sav.
1.7	Gojaus geomorfologinis draustinis	295,24	Išsaugoti raiškų moreninį kalvų lanką	Anykščių r. sav.
1.8	Elmės kraštovaizdžio draustinis	230,20	Išsaugoti raiškų Elmės upelio slėnio ir Šventosios paslėnio kraštovaizdį, šaltiniuotas upių pakrantes ir natūralių pievų bendrijas, Šeimyniškių piliakalnį su jį supančiomis senovinėmis gyvenvietėmis ir senkapiais	Anykščių r. sav.
1.9	Šventosios senvagių hidrografinis draustinis	490,70	Išsaugoti senvagių gausumu išsiskiriančią Šventosios upės slėnio atkarpą su termokarstiniais ežerėliais ir pelkūtemis	Anykščių r. sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2023

Regioniniai parkai

Anykščiuose esantis Anykščių regioninis parkas yra 15 485,70 ha ploto. Į Anykščių rajoną patenka visas šio regioninio parko teritorijos plotas (5.6.2 lentelė).

5.6.2 lentelė. Regioniniai parkai Anykščiuose

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas	Pastabos	Vieta
1.	Anykščių regioninis parkas	15 485,70	Išsaugoti vertingiausias Anykščių krašto gamtinius ir kultūrinius kompleksus bei objektus	Tik dalis parko turi buveinių apsaugai svarbių teritorijų statusą	Anykščių r. sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2023

„Natura 2000“ teritorijos

Dalis Anykščių rajono savivaldybės teritorijos patenka į „Natura 2000“ teritoriją – Europos Sąjungoje esantį saugomų teritorijų tinklą, įkurtą siekiant išsaugoti Europos Bendrijos mastu retas ar nykstančias gyvūnų ir augalų rūšis bei gamtines buveines. Šią apsaugą numato dvi direktyvos – buveinių ir paukščių, pagal kurias ir nustatytos buveinių apsaugai ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos.

Buveinių apsaugai planuojamoje teritorijoje svarbios 6 teritorijos (5.6.3 lentelė) – Anykščių šilelis, Girelės miškas, Šventosios senvagės, Šventosios upės vidurupis, Gojaus apylinkės ir Anykštos apylinkės. Paukščių apsaugai svarbių teritorijų nėra.

„Natura 2000“ teritorijų plotas, kuris patenka į administracinės miesto ribas yra 85,5 ha. Pagrindinė Natura 2000 teritorija, kuri patenka į Anykščių miesto administracinės ribas Šventosios upės vidurupis – 85,23 ha.

5.6.3 lentelė. „Natura 2000“ teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST)

Eil. Nr.	Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	Pavadinimas	Plotas, ha	Pastabos	Steigimo tikslas	Vieta
3.1	LTANY0012	Anykščių šilelis	1 667,95	Patenka į Anykščių regioninį parką (Būdragaidžio gamtinis rezervatas, dalis Anykščių	7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 3160, Natūralūs distrofiniai ežerai; 6210, Stepinės pievos; 6450, Aliuvinės pievos; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; 91D0, Pelkiniai miškai; 9010, Vakarų taiga; 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050, Žolių turtingi eglėnai; 9080, Pelkėti	Anykščių r. sav.

ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
SPRENDINIAI

Eil. Nr.	Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	Pavadinimas	Plotas, ha	Pastabos	Steigimo tikslas	Vieta
				šilelio kraštovaizdžio draustinio bei dalis ekologinės apsaugos prioriteto zonos)	lapuočių miškai; 91T0 Kerpiniai pušynai; Dvilapis purvuolis; Žvilgančioji riestūnė; Šarvuotoji skėtė; Didysis auksinukas; Stačioji dirvuolė; Vėjalandė šilagėlė	
3.2	LTANY0011	Girelės miškas	69,43	Patenka į Anykščių regioninį parką (dalis Storių kraštovaizdžio draustinio)	9010, Vakarų taiga; 9050, Žolių turtingi eglynai; 6270, Rūšių turtingi smilgynai; Stačioji dirvuolė	Anykščių r. sav.
3.3	LTANY0020	Šventosios senvagės	233,97	Teritorija patenka į Anykščių regioninį parką (dalis Šventosios senvagių hidrografinio draustinio)	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis; 6210, Stepinės pievos; 6270, Rūšių turtingi smilgynai; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6530, Miškapievės; Dvijuostė nendriadusė; Šarvuotoji skėtė	Anykščių r. sav.
3.4	LTUKM0007	Šventosios upės vidurupis	1 673,45	Patenka į Anykščių regioninį parką ir Šventosios ichtiologinį draustinį (dalis draustinio)	6210, Stepinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; Šarvuotoji skėtė;; Pleištinė skėtė; Didysis auksinukas; Dvijuostė nendriadusė; ; Skiauterėtasis tritonas; Auksaspalvis kirtiklis; Baltijos lašiša; Kartuolė; Paprastasis kirtiklis; Upinė nėgė; Ūdra	Anykščių r., Jonavos r., Ukmergės r. sav.
3.5	LTANY0024	Gojaus apylinkės	137,18		9050 Žolių turtingi eglynai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9180 Griovų ir šlaitų miškai	Anykščių r. sav.
3.6	LTANY0025	Anykštos apylinkės	273,15		3260 Upių sraunumos su kurklių bendrijomis; 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050 Žolių turtingi eglynai; 9180 Griovų ir šlaitų miškai	Anykščių r. sav.

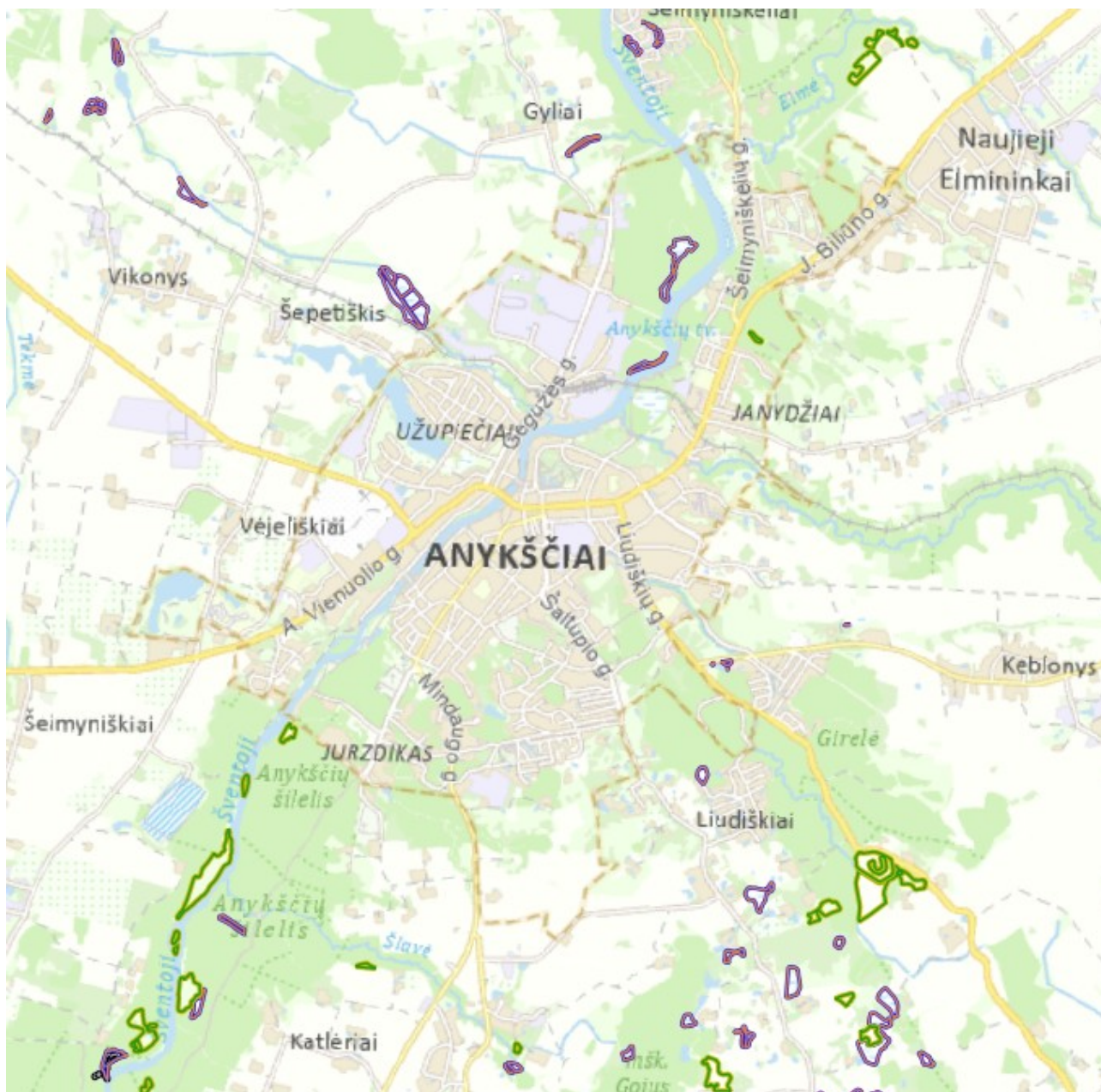
Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2023

5.7. Natūralios pievos ir šaltiniai

Planuojamoje teritorijoje yra registruotų natūralių pievų ir ganyklų. Natūralios pievos ir ganyklos vertinamos atsižvelgiant į Biologinės įvairovės duomenų bazės biomon.lt/szns duomenis. Remiantis Biologinės įvairovės žemėlapiais, dalis natūralių pievų ir ganyklų yra išsidėsčiusios planuojamos teritorijos pietinėje pusėje.

Vystant miesto teritorijas, natūralių pievų ir ganyklų nenumatoma paversti kitomis naudmenomis.

Į planuojamą teritoriją taip pat patenka keletas pelkių teritorijų. Tai teritorijos Lagedžių miške, taip pat šalia Liudiškių gatvės. Pelkių nėra numatoma paversti kitomis naudmenomis.

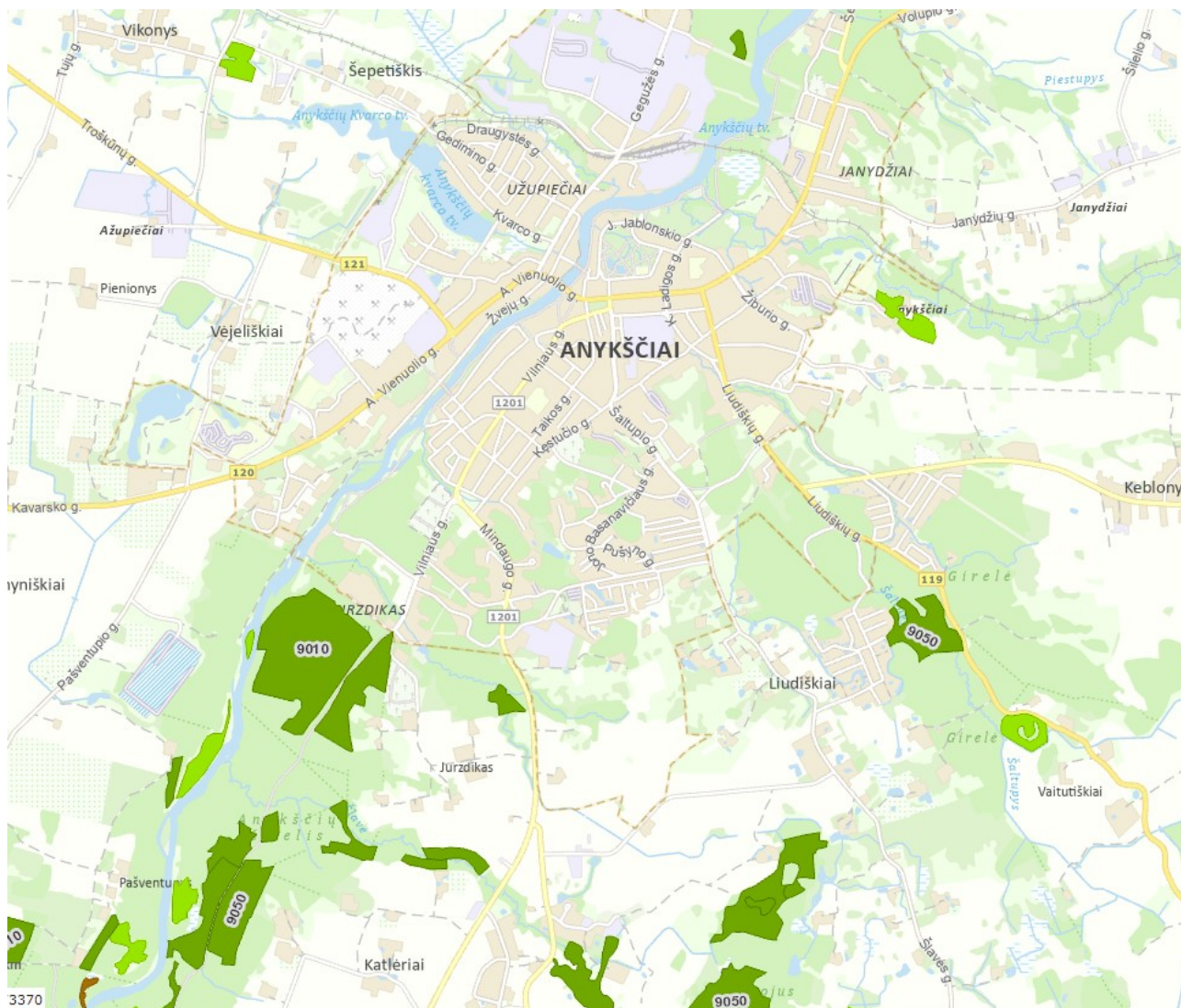

5.7.1 pav. Natūralios pievos ir ganyklos, pelkės (šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, 2023.
NATŪRALIŲ PIEVŲ IR GANYKLŲ, PELKIŲ IR ŠALTINYŲ ŽEMĖLAPIAI – Specialiosios žemės naudojimo sąlygos – Lizmap (biomon.lt))

5.8. Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės

Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės pažymėtos 5.9.1 paveiksle. Šių bendrijų buveinių teritorijų nėra numatoma urbanizuoti. Dalyje jų būtų numatyti tik pėsčiųjų takai. Pėsčiųjų takus numatoma vystyti panaudojant esamus miško kelius bei išlaikant gruntinę dangą. Konkretūs pėsčiųjų takų įrengimo sprendiniai būtų parengiami techninio projekto rengimo stadijoje atsižvelgiant į aktualius saugomų teritorijų reikalavimus.

Atsižvelgiant į tai, kad Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės yra išlaikomo ir jose nėra numatoma naujos urbanistinės infrastruktūros, bendrojo plano sprendiniai nesąlygos reikšmingo neigiamo poveikio natūralių buveinių sistemai.

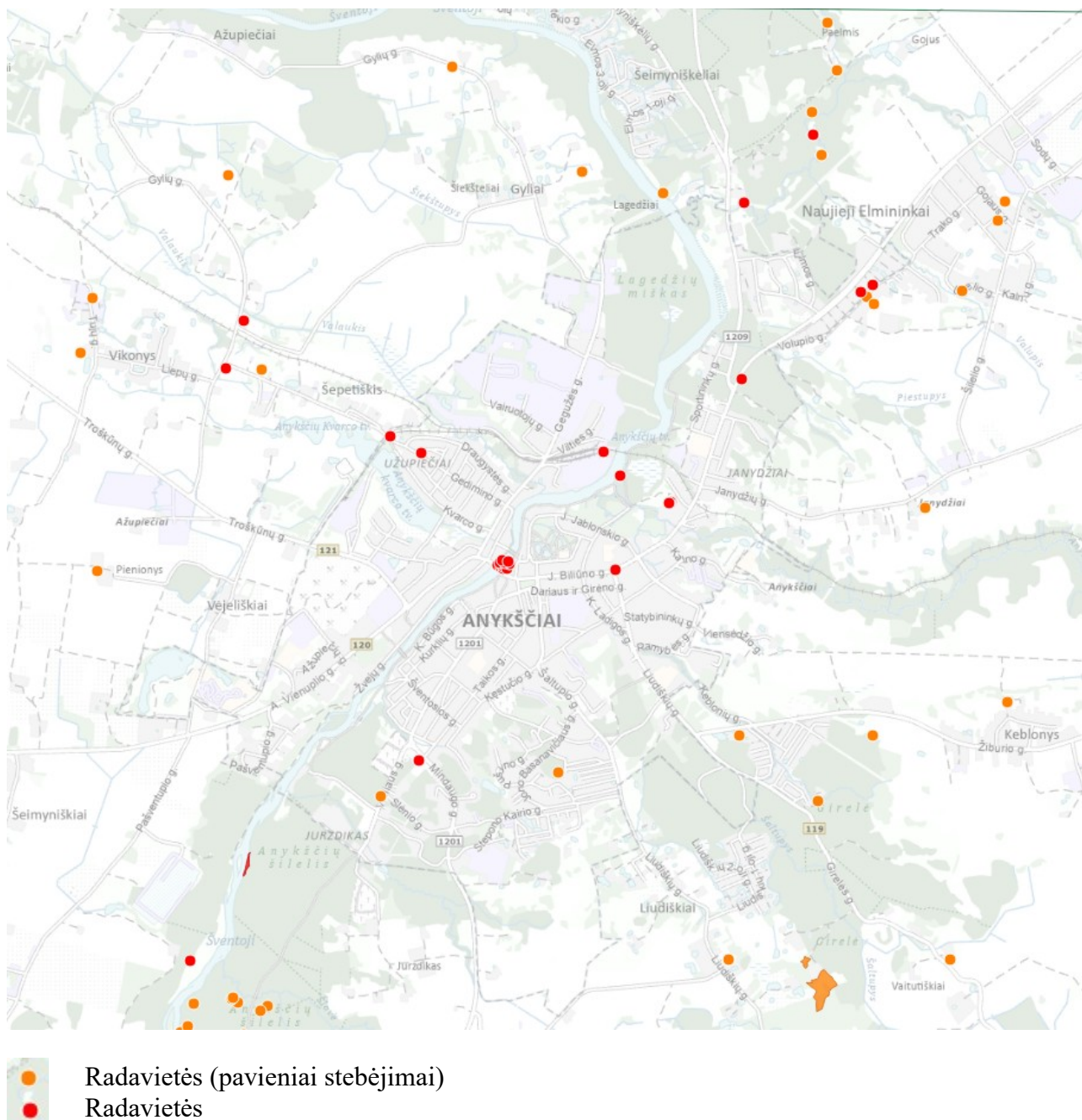

5.8.1 pav. Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės (išskirtos pagal tipus) planuojamoje teritorijoje ir jos aplinkoje (šaltinis: www.geoportal.lt)

5.9. Saugomos rūšys

Remiantis saugomų rūšių informacine sistema, planuojamoje teritorijoje nustatyta nemažai saugomų rūšių radaviečių. Anykščių miesto ir jo gretimose teritorijose yra nustatytos tokių saugomų rūšių radavietės kaip: Kirptalapė tritomarija, Vėjalandė šilagėlė, Purpurinis plokščiavabalis, Baltasis gandra, stačioji dirvuolė. Taip pat yra pavienių stebėjimų radavietės – didysis auksinukas, Juodoji meleta, vėlyvasis šikšnys, šiaurinis šikšnys, šikšniukas mažylis, šikšniukas nykštukas, natuzijaas šikšniukas, rudasis nakviša, raudonpilvė kūmutė, žalioji rupūžė, machaonas, paprastasis svirbelis, skiauterėtasis tritonas, vandeninis palėausis, rudasis ausylis, dvispalvis plikšnys.

Planuojant miesto infrastruktūrą numatoma įvertinti šių saugomų rūšių radavietes ir joms nepakenkti. Saugomų rūšių buveinėse nėra planuojama veikla, kuri sunaikintų ar pablogintų saugomų rūšių buveines.

5.9.1 pav. Saugomų rūšių radaviečių išsidėstymas

5.10. Vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos ir apsaugos zonos

Per Anykščių miestą teka Šventosios, Anykštos upės, Valaukio, Šaltupio upeliai. Teritorijoje yra Anykščių kvarco tvenkinys, taip pat Anykščių tvenkinys (užtvenkta Šventosios upė). Paviršiniams vandens telkiniams turi būti nustatomos pakrantės apsaugos juostos ir apsaugos zonos. Bendrajame plane paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos nėra žymimos. Jos turi būti nustatomos kitais projektais. Bendrajame plane įvertinamas Paviršinių vandens telkinių, Anykščių miesto administracinėse ribose, apsauginių juostų ir zonų nustatymo specialusis planas (2012).

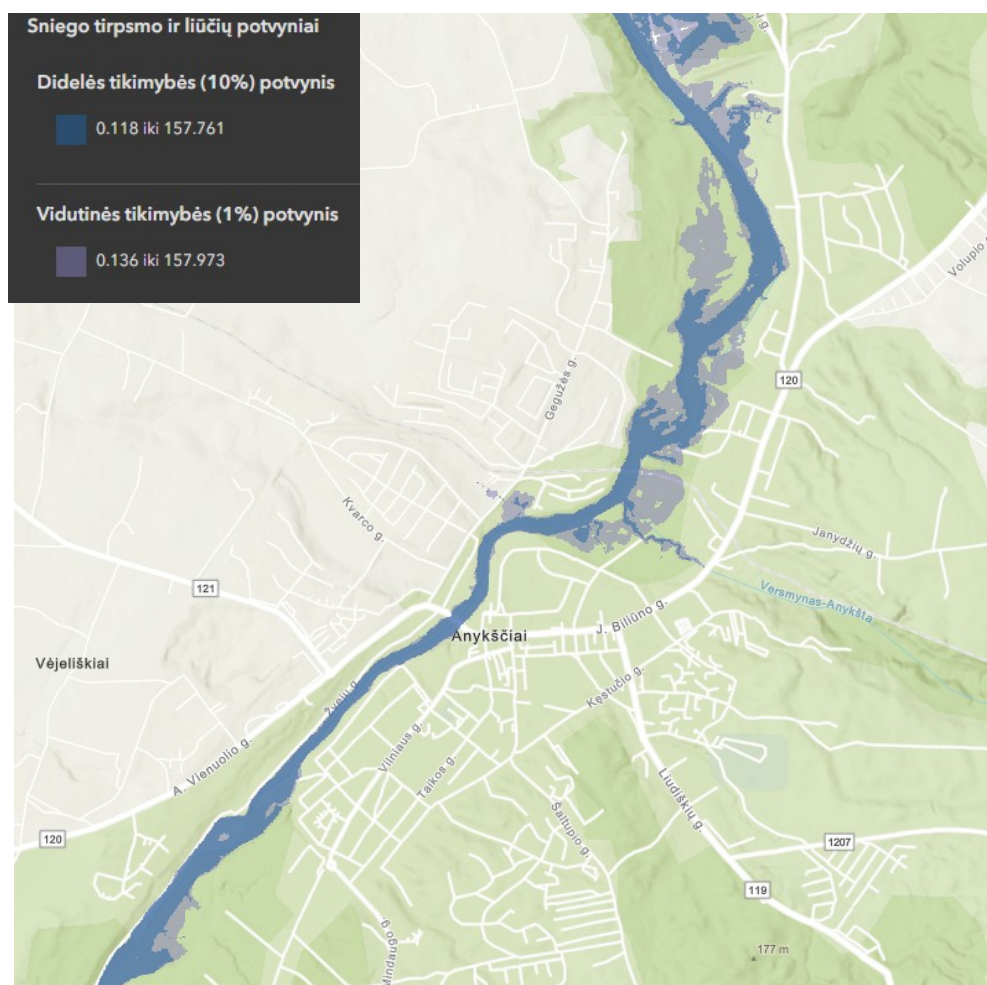
Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos teisės aktų nustatyta tvarka gali būti tikslinamos atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodyto plano, žemėlapio ir (ar) schemas, kuriuose nustatomos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostos, duomenis.

5.11. Potvynių teritorijos

Planuojama teritorija patenka į Nemuno upių baseinų rajoną. Pagal potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapius (patvirtintus LR Aplinkos ministro 2014-08-06 įsakymu Nr. D1-655 „Dėl potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapių Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos upių baseinų rajonuose patvirtinimo“), planuojamoje teritorijoje nustatytos sniego ir liūčių užliejamos teritorijos prie Šventosios ir Anykštos upių.

Pagal sniego ir liūčių potvynio žemėlapi, didelės, vidutinės ir mažos tikimybės potvynio teritorijos yra išsidėsčiusios Šventosios ir Anykštos upių pakrantėse, slėniuose.

Potvynių teritorijoms taikomas Specialiųjų žemės naudojimo įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 862) VI skyriaus „Ekologinės apsaugos zonos, gamtos išteklių“ X skirsnio „Potvynių teritorijos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ reikalavimai. Potvynių grėsmės teritorijose ūkinė veikla vykdoma remiantis LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862) 104 str. reikalavimais.

5.11.1 pav. Potvynių užliejamos teritorijos Anykščių mieste ir jo apylinkėse, kai potvynio tikimybė didelė (10 %) ir vidutinė (1 %) (pagal potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapius (patvirtintus LR Aplinkos ministro 2014-08-06 įsakymu Nr. D1-655 „Dėl potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapių Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos upių baseinų rajonuose patvirtinimo“))

Bendrajame plane potvynių užliejamose teritorijose nėra planuojama naujų užstatomų teritorijų. Potvynio vandens užliejamus slėnius numatoma išlaikyti, kaip gamtiniam karkasui svarbias teritorijas, didinant planuojamos teritorijos atsparumą ekstremaliems klimato reiškiniams.

Rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus ar statybos projektus potvynių metu užliejamos teritorijos turi būti tikslinamos vadovaujantis Potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. rugpjūčio 6 d. įsakymu

Nr. D1-655 „Dėl potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapių Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos upių baseinų rajonuose patvirtinimo“ aktualia redakcija.

5.12. Miško žemė

Planuojamoje teritorijoje yra esami miško žemės plotai. Didžioji dalis miško žemės masių yra išlaikomi ir priskiriami miškų ir miškingų teritorijų zonai. Dalį miško žemės teritorijų numatoma pakeisti kitomis naudmenomis. Kitomis naudmenomis miško žemę numatoma pakeisti formuojant inžinerinės infrastruktūros koridorius.

Bendrajame plane iš viso numatytos galimybės paversti miško žemę kitomis naudmenomis 19,4327 ha plote. Miško žemę paversti kitomis naudmenomis numatoma inžinerinės infrastruktūros koridorių (TK) suformavimui - gatvių, kelių juostų išskyrimui, kuriose taip pat būtų įrengiami požeminiai inžineriniai tinklai.

Miško žemės plotai, kuriuos numatoma paversti kitomis naudmenomis, pažymėti brėžinyje S-5 Gamtinis karkasas (žr. 5.12.1 lentelę). Parengus konkrečius susisiekimo komunikacijų techninius sprendinius ar įvertinus kitus teritorijų panaudojimo aspektus, kitomis naudmenomis gali būti paverčiami ir mažesni miško žemės plotai, nei nustatyta bendrajame plane.

Inžinerinės infrastruktūros koridorių suformavimui miško žemė verčiama kitomis naudmenomis vadovaujantis Miškų įstatymo 11 str. 1 dalies 2 punktu, pagal kurį miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis inžinerinės infrastruktūros teritorijoms, apimančioms komunikacinius koridorius, inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas ir aptarnavimo objektus, formuoti.

Atsižvelgiant į tai, kad susisiekimo koridoriai suskaido miško žemės plotus ir dalis jų tampa mažesni nei 10 arų, numatomas papildomas miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis. Bendrajame plane tai kiti plotai, kurie patenka į gyvenamąsias zonas mažesni nei 10 a. Šis papildomas žemės pavertimas kitomis naudmenomis numatomas remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 1131 „Dėl miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ reikalavimais. Aprašo 3 punkte nurodyta, kad aprašas taikomas visais atvejais, kai miško žemė paverčiama kitomis naudmenomis, neatsižvelgiant į šios žemės nuosavybės formą. Miško žemė paverčiama kitomis naudmenomis keičiant pagrindinę žemės naudojimo paskirtį arba jos nekeičiant, atsižvelgiant į planuojamos veiklos pobūdį. Kai dėl planuojamos veiklos pobūdžio įgyvendinant teritorijų planavimo dokumentų sprendinius atskirtas miško žemės plotas tampa mažesnis nei Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas minimalus miško plotas ir dėl to negali būti laikomas mišku, jis priskiriamas bendram plotui, kuriame miško žemė paverčiama kitomis naudmenomis.

Vykdamas miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis, turi būti laikomasi LR Miškų įstatymo, Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 1131 „Dėl miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 924 redakcija), reikalavimų.

Dalis miško žemės taip pat patenka į gyvenamąsias funkcines zonas. Į šias ir kitas funkcines zonas patenkančius miško žemės plotus numatoma naudoti ir tvarkyti vadovaujantis LR Miškų įstatymu.

Ties miško žemės sklypais numatyti inžineriniai tinklai turi būti tiesiami inžinerinės infrastruktūros koridorių teritorijose.

Igyvendinant bendrojo plano sprendinius turi būti vadovaujamosi aktualia miškų kadastro informacija.

5.12.1 lentelė. Miško žemės dalys numatytos paversti kitomis naudmenomis

Nr.	Teritorijos plotas, m ²	Nustatomos funkcinės zonos indeksas	Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis tikslas
1	2	3	4
1	65959	BZv	Atskirųjų želdynų teritorijos
2	5419	BZv	Atskirųjų želdynų teritorijos
3	1058	BZv	Atskirųjų želdynų teritorijos
4	2909	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
5	14061	BZi	Atskirųjų želdynų teritorijos
6	774	BZi	Atskirųjų želdynų teritorijos
7	2011	BZi	Atskirųjų želdynų teritorijos
8	13923	BZi	Atskirųjų želdynų teritorijos
9	5649	BZi	Atskirųjų želdynų teritorijos
10	7108	BZk	Atskirųjų želdynų teritorijos / Kapinės (bendro naudojimo teritorijos)
11	5567	BZv	Atskirųjų želdynų teritorijos
12	482	BZe	Atskirųjų želdynų teritorijos
13	3422	BZi	Atskirųjų želdynų teritorijos
14	630	BZi	Atskirųjų želdynų teritorijos
15	1073	BZi	Atskirųjų želdynų teritorijos
16	10647	SK	Visuomeninės paskirties teritorijos
17	330	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
18	595	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
19	639	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
20	11561	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
21	3585	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
22	327	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
23	52	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
24	565	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
25	571	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
26	393	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
27	95	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
28	962	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
29	65	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
30	102	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
31	642	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
32	17414	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
33	5524	SK	Visuomeninės paskirties teritorijos
34	164	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
35	120	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
36	15	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
37	386	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
38	143	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
39	985	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
40	155	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
41	658	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
42	67	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
43	589	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
44	289	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
45	44	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
46	5094	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
47	86	TK	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos

48	633	KD	Plotas mažesnis nei 10 arų
49	59	GG	Plotas mažesnis nei 10 arų
50	55	GV	Plotas mažesnis nei 10 arų
51	572	GG	Plotas mažesnis nei 10 arų
52	99	GG	Plotas mažesnis nei 10 arų
	Iš viso: 194327		

5.13. Naudingosios iškasenos

Į Anykščių miesto teritoriją patenka naudingųjų iškasenų telkiniai (kvarcinis monomineralinis smėlis). Detalieji išžvalgyti naudingųjų iškasenų telkiniai pažymėti grafiniėje dalyje. Suplanuotas teritorijų vystymas galimas tik išeksplloatavus naudingųjų iškasenų telkinius.

Teritorijos, kuriose yra naudingųjų iškasenų telkiniai, turi būti naudojamos pagal LR Žemės gelmių įstatymo, o kai minėti plotai patenka į miško žemę ir LR Miškų įstatymo nuostatas.

Naudingųjų iškasenų teritorijos gali būti eksploatuojamos grafiniėje dalyje pažymėtuose naudingųjų iškasenų telkinių plotuose.

Naudingųjų iškasenų teritorijoms taikomi Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 109 str. reikalavimai (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862).

Po naudingųjų iškasenų telkinių eksploatacijos, teritorijos rekultivuojamos.

Bendrojo plano sprendiniuose pažymėti funkcinėi zonai NI, baigus naudingųjų iškasenų telkinių eksploataciją, gali būti nustatyti šie reglamentai:

- BZv funkcinės zonos reglamentas,
- gretimų funkcinių zonų reglamentai.

5.14. Požeminio vandens vandenvietės

Anykščiuose yra gėlo ir mineralinio vandens vandenvietės. Mineralinio vandens vandenvietė teritorijoje prie Anykštos gatvės yra planuojama su biuvete ir gamtos klase.

Vandenvietėms nustatytos požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos. Požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonoms taikomi Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 106 str. reikalavimai (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862).

Visų grupių požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje juostoje draudžiama bet kokia veikla, tiesiogiai nesusijusi su požeminio vandens paėmimu, gerinimu ir tiekimu.

6. KULTŪROS PAVELDAS

6.1. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos bendrosios nuostatos

Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo sprendinių dalies tikslas – išsaugoti nekilnojamąjį kultūros paveldą ir perduoti jį ateities kartoms, sudarant sąlygas visuomenei jį pažinti ir juo naudotis, kultūros paveldo tvarkymą bendroje teritorijos raidoje, integruojant į kultūrinio kraštovaizdžio teritorinę apsaugą. Kultūros paveldo teritorijų apsaugos užtikrinimui numatytas objektų tinkamas panaudojimas, kuris užtikrintų nekilnojamojo kultūros paveldo išlikimą.

Anykščių bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo dalyje nagrinėjami urbanistinio, archeologinio, paveldo objektai, statinių kompleksai, statiniai, laidojimo, įvykių vietos, monumentalūs dailės kūriniai.

Bendrojo plano kultūros paveldo dalis nustato teritorijos nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo prioritetus bei priemones, užtikrinančias kultūros paveldo objektų išsaugojimą.

Pateikiamų sąvokų turinys atitinka Lietuvos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą, kitų kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių nacionalinių ir Lietuvos ratifikuotų tarptautinių teisės aktų reikalavimus.

Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas laikomas neatsiejama Anykščių miesto teritorijos plėtros dalimi. Pagrindinė strateginė teritorijos plėtros kryptis – kultūros paveldo objektų išsaugojimas, naudojant juos visuomenės reikmėms.

Sprendiniai atitinka tikslus, numatytus Lietuvos ratifikuotoje Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencijoje (5 str.; Žin., 1997, Nr. 19-411):

1. priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas;
2. vystyti mokslinius ir techninius tyrimus bei tyrinėjimus ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui;
3. imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo identifikavimui, globali, išsaugojimui (konservavimui) respektavimui bei reabilitavimui.

Sprendiniai yra siejami su gamtos paveldo apsaugos reikalavimais ir atitinka aplinkos tvarkymo tikslus, nustatytus Lietuvos ratifikuotoje Europos kraštovaizdžio konvencijoje (5 ir 6 str., Žin., 2002, Nr. 104-4621):

1. įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmonės supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindą;
2. integruoti kraštovaizdį kaip reiškinių į savo teritorijų ir miestų planavimo politiką bei savo kultūros, aplinkos, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikį kraštovaizdžiui;
3. kraštovaizdžius įvertinti, atsižvelgiant į suinteresuotų dalyvių ir atitinkamos gyventojų grupės jiems priskiriamą ypatingą vertę.

Rengiant sprendinius, vadovautasi Lietuvos Nacionaliniu kraštovaizdžio planu, patvirtintu 2015-10-02 (TAR, 2015-10-16, Nr. 15516).

Dalies „Kultūros paveldo teritorijų naudojimas ir apsauga“ tikslas – užtikrinti kultūros paveldo teritorijų tvarkymą bendroje miesto raidoje, integruojant jas į kultūrinio kraštovaizdžio teritorinę apsaugą. Kultūros paveldo teritorijų apsaugos užtikrinimui numatytas objektų tinkamas panaudojimas, kuris garantuoja nekilnojamojo kultūros paveldo išlikimą. Bendrajame plane atsižvelgiama į esamą įstatyminę bazę, specialiuosius planus, dabartinę padėtį, ir realias savivaldybės vystymosi tendencijas.

Pagal NKPAĮ 8 str. 5 d. nuostatas Nekilnojamųjų kultūros vertybių reikšmingumą, kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes nustato ir jų teritorijų bei kultūros paveldo objektų apsaugos zonų ribas apibrėžia Kultūros paveldo departamento ir savivaldybių sudarytos Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos.

Anykščių miesto bendrojo plano sprendiniai įgyvendinami, remiantis pagrindinėmis kultūros paveldo apsaugos nuostatomis:

- išsaugoti ir atgaivinti paveldėtą miesto savitumą atspindintį kultūros paveldą ateities kartoms, sudarant sąlygas visuomenei jį pažinti ir naudotis;
- įveiklinti kultūros paveldo objektus, pritaikyti juos lankymui ir pažinimui;
- stiprinti valstybės institucijų ir visuomenės atsakomybę už kultūros paveldo išsaugojimą, skatinti jų bendradarbiavimą, ugdyti paveldo valdytojų sąmoningumą, supratimą apie paveldo svarbą (Lietuvos kultūros politikos strategija, patvirtinta LR Vyriausybės 2019-06-26 nutarimu Nr. 665).

Nekilnojamosios kultūros vertybės, jų teritorijos, apsaugos zonos tvarkomos ir veikia jose plėtojama pagal kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo, strateginio planavimo dokumentus, apsaugos reglamentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, parengtus, vadovaujantis

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, Saugomų teritorijų, Teritorijų planavimo įstatymų nuostatomis. (NKPAĮ 22 str. 1 d.).

Jeigu Bendrojo plano sprendiniai prieštarauja kultūros vertybių registre nurodytoms, nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktais nustatytoms objektų ar vietovių vertingosioms savybėms, arba nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reglamentais, tipiniais apsaugos reglamentais, arba planuojamoje teritorijoje esančių nekilnojamųjų kultūros vertybių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais (tvarkymo) planais nustatytiems paveldosaugos reikalavimams, pirmenybė teikiama paveldosaugos reikalavimams, nustatytiems minėtais aktais, reglamentais ar specialiaisiais planais.

Kultūros paveldo vietovės teritorijoje (Anykščių miesto istorinis dalis, u.k. 17071) planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais ir paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Detalios tvarkymo ir apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos detaliuosiuose planuose ir objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiuose apsaugos reglamentuose, taip pat tipiniuose apsaugos reglamentuose, jeigu nėra parengti individualūs reglamentai.

Kultūros paveldo objektų tvarkyba atliekama pagal tam objektui nustatytus paveldosaugos reikalavimus, pagal kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentus (statybos techninius reglamentus), patvirtintus aplinkos ir kultūros ministrų, pagal kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus, kurie nustato reikalavimus konkretiems tvarkybos darbams.

Kultūros paveldo objektai kartu yra ir kultūrinio turizmo išteklių. Kultūros paveldo apsauga realizuojama, pritaikant ją viešajam pažinimui bei naudojimui, kultūriniam turizmui plėtoti. Remiantis Europos kultūros paveldo apsaugos dokumentais, kultūros vertybės saugomos jas tinkamai naudojant.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos pažymėtos brėžiniuose. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų sąrašas pateiktas Bendrojo plano sprendinių prieduose. LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registras nuolat kinta, jis tikslinamas, papildomas naujais kultūros paveldo objektais arba objektų teisinė apsauga panaikinama.

Todėl šiame Bendrajame plane pateiktas sąrašas atitinka esamą situaciją, laikui bėgant, jis keisis. Rengiant kitus teritorijų planavimo dokumentus, vadovaujantis šio Bendrojo plano sprendiniais, būtina vadovautis naujausiais LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registro duomenimis bei parengtais ir patvirtintais nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos dokumentais.

2007-02-13 parengtas pirmasis kultūros paveldo vietovės duomenų patikslinimas - Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas, vėliau duomenys tikslinti dar 2014, 2018, 2020, 2023 m.

Vietovės duomenys buvo tikslinami: aktas papildytas naujais punktais – išskirtos panoramos, atviros, uždaros erdvės, siluetas, perspektyvos, tūrinės erdvinės struktūros sandara, papildyta naujais užstatymo tipais, gamtiniais elementais, išsklotinėmis, pastatais ir kt.

2023 m. gegužės 15 d. parengtas naujausias Anykščių istorinio centro duomenų patikslinimas. Nustatytas vietinis reikšmingumo lygmuo. Šiame akte ypač sustiprinama Anykščių istorinės dalies apsauga – saugoma mišri plano struktūra, gatvių tinklas su aikšte, istoriniai kvartalai, istorinių valdų ribos, gatvės, pravažiavimai, skersgatviai, užstatymo tipai – vyraujantis perimetrinis, panoramos, siluetai. Saugoma daug gatvių atkarpų užstatymo išsklotinių – A. Baranausko a. pietinės pusės, Vilniaus g. pietinės pusės, Šaltupio, Sinagogos, S. Daukanto, Taikos g., J. Biliūno g. šiaurinės pusės XX a. antrosios pusės užstatymo. Didžioji dalis pastatų Sinagogos, S. Daukanto. Pirties, Šaltupio gatvėse, pietinėje Vilniaus g. pusėje įvertinta, kaip urbanistinės struktūros statiniai, kurie formuoja vertingas perspektyvas. Saugomas išlikęs lauko riedulių grindinys.

Planuojamai teritorijai bei jos tvarkymo ir naudojimo režimui nustatyti reikia vadovautis kultūros paveldo objektų ir vietovių Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais bei nuolat atnaujinama Kultūros vertybių registro informacija, pateikta internetinėje svetainėje <http://kvr.kpd.lt>.

Kultūros paveldo objektų, esančių draustinyje, rezervate, valstybiniame parke (Anykščių regioniniame parke) tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir Saugomų teritorijų įstatymai.

Kultūros paveldo vietovės – Anykščių istorinės dalies apsaugai Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka įsteigtas kultūrinis draustinis.

Valstybiniame parke esanti kultūros paveldo vietovė, kultūrinis draustinis tvarkomas pagal valstybinio parkų planavimo schemą (ribų ir tvarkymo planą).

6.2. Atskirų tipų kultūros paveldo objektų apsauga ir tvarkyba

Urbanistikos paveldo objektai

1. Anykščių istorinė dalis - vietinio reikšmingumo lygmens, reikšmingiausių Lietuvos urbanistikos paveldo objektų, kurio struktūra susiformavo XI - XX a. Nustatytas archeologinis, architektūrinis, istorinis, kraštovaizdžio, urbanistinis, želdynų vertingųjų savybių pobūdis. Anykščių istorinės dalies teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas patvirtintas 2011-11-03, LR KM įsakymu Nr. IV-511. Tvarkymo planas patvirtintas 2014-09-02 LR KM įsakymu Nr. IV-594.
2. Urbanistinėje vietovėje prioritetas teikiamas urbanistikos paveldo išryškinimui ir atgaivinimui bei nuo jo neatsiejamo architektūros paveldo apsaugai, išlikusių vertingų mūrinių namų ir tradicinės medinės architektūros objektų apsaugai.
3. Urbanistinės vietovės aplinkoje svarbu išsaugoti panoramų, siluetų apžvalgą, apsaugoti nuo vizualinės taršos.
4. Vietovė pritaikoma viešajam pažinimui ir naudojimui (kultūriniam-pažintiniam turizmui) bei moksliniams tyrimams, išsaugant ir vystant visas miestui būdingas funkcijas.
4. Urbanistikos vietovė turi būti tvarkoma pagal parengtą nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus – vietovės ir jos apsaugos zonos tvarkymo planą, kuris užtikrina vietovės teritorijos išsaugojimą, nustatytų paveldosaugos reikalavimus ir konkrečių tvarkymo priemonių sistemą teritorijoje ir apsaugos zonoje. Specialiojo planavimo dokumente nustatyti reikalavimai yra privalomi rengiant bendruosius, specialiuosius ir detaliuosius teritorijų planavimo dokumentus. Paveldosaugos reikalavimai specialiojo planavimo dokumente, be kitų įstatymuose nustatytų reikalavimų, taip pat, reglamentuoja žemės darbus, statinių ar įrenginių statybą, statinių aukštį, tūrį, užstatymo tankį ir intensyvumą, išorės apdailos medžiagas, apželdinimą, želdinių aukštį, tankį, rūšį, transporto srautus, jų intensyvumą.
5. Anykščiuose yra vertingų pastatų, neregistruotų Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre. Norint išsaugoti urbanistinės vietovės savitumą, įsitikinus, kad bus įmanoma įgyvendinti jų apsaugą bei tinkamą panaudojimą, inicijuoti daugiau vertingų pastatų įrašymą į Kultūros vertybių registrą ir skelbimą saugomais.

Statinių kompleksai ir statiniai

1. Statinių kompleksus ir atskirus statinius, kurie saugomi viešajam pažinimui ir naudojimui, tvarkyti pagal LR NKPAĮ 19 str. reikalavimus, sakralinių, memorialinių statinių kompleksus (sodybas) ir statinius, saugomus viešajam pažinimui bei naudojimui ir viešajai pagarbai, tvarkyti vadovaujantis LR NKPAĮ 19 ir 20 str. nuostatomis.
2. Nustatant konkrečius reikalavimus, į Kultūros vertybių registrą įrašytiems objektams, kuriems teritorijos bei apsaugos zonos nėra nustatytos, taikomi LR NKPAĮ 11 str. 5 p. reikalavimai ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862).

3. Statiniai turi būti saugomi nuo neigiamo fizinio poveikio, užtikrinama apsauga nuo vizualinės taršos.
4. Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba vykdoma, pagal nustatytus paveldosaugos reikalavimus, pagal kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentus (statybos techninius reglamentus), patvirtintus aplinkos ir kultūros ministrų, pagal kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus, nustačius reikalavimus konkrečioms tvarkybos darbams bei vadovaujantis nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktais patvirtintų objektų ar vietovių vertingųjų savybių aprašais. Prioritetą taikyti objektams, patenkantiems į turizmo ir rekreacinės veiklos vystymo arealus, regiono kultūros paveldą atspindintiems objektams.
5. Be jau seniai pripažintų istorinių statinių ir kompleksų, įtrauktų į Kultūros vertybių registrą, dėmesys turi būti skiriamas ir kitiems, vietos identitetą formuojantiems statinių kompleksams ir statiniams (kai kurios tarpukario laikotarpio mokyklos, carizmo ir tarpukario laikotarpių gyvenamieji namai ir kt.)
6. Būtina sukurti finansinio skatinimo, lengvatų sistemą tvarkant statinius, jų kompleksus, sudaryti jiems lengvatines sąlygas tvarkant dokumentaciją, pritraukti investuotojus, norint pritaikyti juos kultūrinėms, rekreacijos, aptarnavimo, turizmo reikmėms, taikyti lengvatas investuotojams, norintiems įsigyti ar išsinuomoti ilgesniam laikui ir galinčius restauruoti, atkurti kultūros paveldo vertybes. Įpareigoti savininkus tinkamai tvarkyti statinius ir teritorijas. Reikšmingiausias statinius bei jų kompleksus įtraukti į turistines trasas.
7. Savivaldybė turi inicijuoti statinių ir jų kompleksų (kurių apskaitos duomenys nepatikslingi) duomenų patikslinimą bei individualių apsaugos reglamentų rengimą.

Laidojimo, įvykių vietos, monumentalūs dailės kūriniai

1. Senosioms kapinėms ir kapavietėms, įvykių vietoms, monumentaliems nekilnojamiesiems, dailės kūriniams, kuriems suteikta teisinė apsauga arba kurie yra paskelbti saugomais kultūros paveldo objektais, būtina užtikrinti vertingųjų savybių išsaugojimą, skirti lėšas jų teritorijų ir prieigų tvarkymui. Įrengti privažiavimus, takus, informacinius ženklus, nuorodas. Visos laidojimo vietos prižiūrimos pagal Vyriausybės patvirtintas kapinių tvarkymo taisykles. Į Nekilnojamojo kultūros vertybių registrą įrašytų kapinių bei kapaviečių ir kapinėse esančių kultūros paveldo objektų tvarkymui šios taisyklės gali būti taikomos tiek, kiek tai neprieštaruoja LR NKPAĮ ir kitiems teisės aktams, reglamentuojantiems nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugą. Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba vykdoma, pagal nustatytus paveldosaugos reikalavimus, pagal kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentus (statybos techninius reglamentus), patvirtintus aplinkos ir kultūros ministrų, pagal kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus, nustačius reikalavimus konkrečioms tvarkybos darbams bei vadovaujantis nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktais patvirtintų objektų ar vietovių vertingųjų savybių aprašais. Prioritetą taikyti objektams, patenkantiems į turizmo ir rekreacinės veiklos vystymo arealus, rajono kultūros paveldą atspindintiems objektams.
2. Kultūros vertybių registre registruotų neveikiančių senųjų kapinių teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, o ši gali būti pakeista, tik, pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę ir perkėlus mirusiųjų palaikus (NKPAĮ 20 str.). Konservacinė paskirtis neveikiančių senųjų kapinių sklypams, nustatoma ir vadovaujantis Žemės įstatymo 27 str.
3. Viešosios pagarbos nekilnojamojo kultūros paveldo vieta gali būti saugoma, nors ir nėra jokių žmogų, įvykių ar kitokias jos vertingąsias savybes liudijančių autentiškų dalių ar elementų. Ši vieta žymima paminklinėmis lentomis, skulptūros kūriniais, memorialiniais statiniais, buvusią įvykio ar gyvenamąją aplinką parodančiais daiktais (NKPAĮ 20 str.).

4. Draudžiama griauti ar žaloti statinius, skirtus tokios vietos vertingosioms savybėms pažymėti. Šie statiniai gali būti keičiami ar statomi nauji, tik, gavus už tos vietos apsaugą atsakingos institucijos sutikimą.
5. Būtina užtikrinti šių objektų vertingųjų savybių išsaugojimą, skirti lėšas jų teritorijų ir prieigų tvarkymui. Numatyti ir įrengti privažiavimus, priėjimo takus, informacinius ženklus, nuorodas.
6. Užsienio valstybėms reikšmingos kapinės ir kapavietės tvarkomos pagal „Užsienio valstybėms reikšmingo kultūros paveldo, esančio Lietuvos Respublikoje, tvarkymo taisyklės“, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016-05-02 įsakymu Nr. ĮV-354.
7. Būtina įrengti informacines nuorodas į kapines. Tvarkyti vertingus meniniu požiūriu antkapinius paminklus senosiose kapinėse.
8. Geriausiai atspindinčias rajono savitumą senąsias kapines, reikšmingiausias Lietuvos ir regiono istorijai kapavietes, pažyminčius svarbius Lietuvai ir regionui įvykius, meniniu požiūriu vertingus paminklus ir mažosios architektūros objektus įtraukti į turistines trasas.

Archeologijos objektai:

1. Anykščių senojo miesto vietai turi būti užtikrintas apsaugos tikslo – mokslinio pažinimo įgyvendinimas.
2. Saugomų archeologinio paveldo objektų teritorijoms, nustatoma konservacinė paskirtis, vadovaujantis NKPAĮ 11 str. 5 d. bei Žemės įstatymo 27 str. nuostatomis.
3. Archeologijos paveldo objektus, kurie saugomi moksliniam pažinimui bei viešajam pažinimui ir naudojimui, tvarkyti vadovaujantis LR NKPAĮ 17 ir 19 str. nuostatas. Projektavimo darbai turi vykti, vadovaujantis archeologiniais tyrimais.
4. Piliakalnių teritorijos tvarkyba, priežiūra ir pritaikymas turi būti vykdoma, vadovaujantis NKPAĮ reikalavimais, paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio paveldo tvarkyba“ ir kitų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Pritaikymo tikslas – sutvarkyti kultūros paveldo objektą ir jo sudedamąsias naudojimui, suderinus valdytojo ir visuomenės poreikius, sudarant galimybę atkurti būklę, buvusią iki pritaikymo metu atsiradusių pakeitimų.
5. Nepažeidžiant archeologijos objekto vertingųjų savybių, turi būti išsaugotas unikalus kraštovaizdis, objekto vizualinė reikšmė. Svarbu atskleisti paveldo vertybes, vystyti jų ekspozicines priemones. Aplinkoje turi būti formuojamos atviros erdvės, kurios išryškintų paveldo vertes, objektas turi būti saugomas nuo neigiamo fizinio poveikio ir vizualinės taršos
6. Prioritetą taikyti kraštovaizdiniu, istoriniu požiūriu reikšmingiausiems objektams, formuojančiam vietos identitetą, patenkantiems į turizmo ir rekreacinės veiklos vystymo arealus.
7. Archeologijos objektai tvarkomi, išsaugant unikalų kraštovaizdį, objektų vizualinę reikšmę, pagal apsaugos reglamentus ir tvarkybos projektus. Jie turi būti tvarkomi, sudarant tinkamas sąlygas eksponuoti objektus ir juos lankyti, įrenginėjamos nuorodos, informaciniai standai, laiptai, takai. Piliakalniams taikomi kraštovaizdį formuojantys kirtimai, siekiant juos

išryškinti bendroje supančioje aplinkoje. Galimas pritaikymas moksliniams tyrimams, viešajam pažinimui bei naudojimui (kultūriniam-pažintiniam turizmui, edukacijoms, renginiams, susijusiems su krašto istorija, kultūra) Vykdam pritaikymo darbus, negalima pažeisti kultūros paveldo objekto apskaitos dokumentuose nustatytų vertingųjų savybių.

6.3. Apsaugos įgyvendinimas Anykščių miesto planuojamoje teritorijoje

Kultūros paveldo apsauga turi būti realizuojama, jį pritaikant viešajam naudojimui ir kultūriniam bei pažintiniam (vietiniam bei tarptautiniam) turizmui vystyti, kultūros puoselėjimui ir propagavimui, taip pat, Anykščių, kaip kurorto infrastruktūros plėtrai.

Pagrindinis kultūros paveldo išsaugojimo prioritetas turi būti kultūros paveldo teritorijų ir atskirų objektų integravimo į miesto gyvenimą užtikrinimas, tinkamas naudojimas ir priežiūra.

Rengiant kultūros paveldo tvarkybos projektus, numatyti priemonės, didinančias jo patrauklumą, prieinamumą visuomenei. Savivaldybė turi organizuoti ir koordinuoti kultūrinį turizmą jos teritorijoje.

Būtina įgyvendinti kultūros paveldo tvarkymo plane numatytą centrinės aikštės istorinių ribų atkūrimą, eksponuojant buvusį užstatymą (galimos įvairios priemonės).

Pertvarkyti sovietinių daugiabučių teritoriją miesto istorinėje dalyje.

Anykščių istorinėje dalyje prioritetu laikytina „Anykščių vyno“ teritorijos konversija, paverčiant ją patrauklia gyventojams ir turistams, išsaugant neatskiriamą nuo Anykščių identiteto pirminę istorinę funkciją.

Konversija būtina garažų masyvams, esantiems urbanistikos paveldo vietovės apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonyje.

Tęsti Šeiminyškėlių piliakalnio prieigų sutvarkymą, įrengiant edukacines, ekspozicines erdves.

Būtina pritraukti investuotojus, norinčius pritaikyti kultūros vertybes šiandieniniam naudojimui – kultūrinėms, rekreacijos, komercijos, aptarnavimo, turizmo reikmėms, taip pat investuotojus, norinčius įsigyti ar išsinuomoti ilgesniam laikui ir galinčius restauruoti, atkurti kultūros paveldo vertybes.

Kultūros paveldo išsaugojimui ir tausojančiam naudojimui labai svarbus informacijos skleidimas ir visuomenės švietimas. Informacija turi būti visuomenei prieinama ir tinkamai pateikta.

Reikia vystyti informacijos infrastruktūrą – strategiškai patogiose vietose išdėstyti informacinės sistemos ženklus, plėtoti informacijos apie kultūros paveldo objektus leidybą ir platinimą, pritaikyti skaitmenines technologijas.

Savivaldybė turi dalyvauti kultūros paveldo apsaugos ir tinkamo panaudojimo sprendinių įgyvendinimo stebėsenoje (monitoringe), kuri turi būti vykdoma pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos taisyklės periodiškai ir detalai, atsižvelgiant į objektų būklę, teisinę priklausomybę, naudojimo būdą. Turi būti nustatomi objektų vertingąsias savybes naikinantys ar žalojantys veiksniai bei įgyvendinamos juos šalinančios priemonės. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas kultūrinio kraštovaizdžio, vizualinių ryšių su svarbiausiomis panoramų, siluetų apžvalgos vietomis išsaugojimui.

Turi būti nuolat sekami svarbių kultūrinio kraštovaizdžio formantų – vizualiai reikšmingų vietovės identitetui objektų vizualinės įtakos aplinkai pokyčiai. Būtina sekti minėtų objektų fizinę būklę ir fiksuoti jos pokyčius, šalinti veiksniai, galinčius fiziškai pakenkti jų teritorijoms ir statiniams, pvz. reguliuoti želdinių augimą, šalinti istorinius statinius ardančius želdinius, fiksuoti netinkamo tvarkymo faktus.

Nuolat turi būti stebima istorinių statinių ir jų kompleksų būklė, fiksuojami fizinės būklės, architektūrinio vaizdo, netinkamo aplinkos tvarkymo pasikeitimai.

Želdiniai, esantys kultūros paveldo teritorijose, turi būti įvertinami paveldosauginiu požiūriu, nustatant, kad jie turi kultūrinę vertę, saugomi, kaip sudarantys vieningą visumą su užstatymu ir išplanavimu. Turi būti sekama jų fizinė būklė. Želdiniai turi būti nuolat tvarkomi, atsižvelgiant į paveldosaugos reikalavimus. Istoriniai želdynai tvarkomi pagal tvarkybos projektus.

Svarbiausių kultūros paveldo objektų tvarkybai kooperuoti savivaldybės, nacionalinio biudžeto, ES bei privačias lėšas, ypač glaudžiai bendradarbiauti su gretimomis savivaldybėmis, įvertinant bendrus regiono interesus.

Įgyvendinti socialines programas, kurios stiprintų vietos bendruomenę, įtraukti bendruomenę į projektų svarstymą, kultūros paveldo išsaugojimą.

7. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS

Anykščių miesto inžinerinė infrastruktūra apima techninės infrastruktūros sritis:

- Ekoinžinerijos (vandentvarkos);
- Energetikos (elektros, šilumos ir dujų tiekimo);
- Ryšių ir telekomunikacijų sistemą;
- Atliekų tvarkymo sistemą.

Inžinerinė infrastruktūra gali ir privalo užtikrinti darnų šiuolaikinio miesto funkcionavimą, didele dalimi įtakoja aplinkos kokybę, gyventojų sveikatą.

Tik gerai išvystyta moderni inžinerinė infrastruktūra gali užtikrinti gyventojų bei miesto svečių buitinių poreikių ir gamybinių reikmių tenkinimą, komfortą, sudaryti galimybę efektyviai užgesinti kilusius gaisrus.

Nuo inžinerinės infrastruktūros išvystymo lygio priklauso Anykščių miesto patrauklumas, nulemiantis investuotojų apsisprendimą, žymiai įtakojantis gyventojų gyvenimo kokybę.

Šio bendrojo plano sprendinių tikslas - įvertinant dabartinę inžinerinės infrastruktūros sistemų būklę, jos kitimo tendencijas ir būsimas reikmes, pasiūlyti technines priemones, įgalinančias:

- gerinti miesto gyventojų buitines sąlygas ir svečių, t. sk. turistų, komfortą;
- tobulinti ir modernizuoti inžinerinės infrastruktūros sistemas jų ekonomiškiesnio eksploatavimo tikslu;
- užtikrinti patikimą naujai atsirasiančių pramoninių pajėgumų energinį, inžinerinį - techninį aprūpinimą;
- efektyviau gesinti kilusius gaisrus;
- reikšmingai pagerinti miesto aplinkos būklę.

Visoje Anykščių miesto teritorijoje yra įrengtos ir veikiančios šiuolaikinės inžinerinės infrastruktūros sistemos. Vienuose kvartaluose jos labai gerai išvystytos, apimančios visą teritoriją, kituose - tik dalinai ir yra realus poreikis tobulinti esamas sistemas.

Mieste prie vandentiekio ir nuotekų tinklų yra prisijungę 92 % gyventojų. Vandentvarkos sistemos tinkamai, kokybiškai eksploatuoja UAB „Anykščių vandenys“.

Anykščių mieste darnia, reguliuojama plėtra įgyvendinant šiais sprendiniais suformuluotas inžinerinės infrastruktūros vystymo nuostatas, galės būti užtikrintas sistemingas miesto vystymas. Palaipsniui, prioritetu tvarka įgyvendinant šiuos sprendinius, bus efektyviai panaudojami finansiniai ištekliai, darant mažiausią neigiamą poveikį aplinkai. Šių siūlymų įgyvendinimas padidins gyventojų gerovę ir pagerins aplinkos kokybę.

7.1. Vandens tiekimas

7.1.1. Geriamojo vandens tiekimas

Anykščių miesto teritorijoje visiems vartotojams – gyventojams, įstaigoms ir organizacijoms, gamybinėms įmonėms yra centralizuotai tiekiamas geriamasis vanduo, išgaunamas tik iš požeminių vandens šaltinių. Anykščių miesto vandenvietės požeminis vanduo yra gerinamas nugeležinimo įrenginiuose ir savo kokybe atitinkantis Lietuvos higienos normą HN 24: 2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ tiekiamas vartotojams. Vandenvietė turi vandens išteklių rezervą,

Anykščių miesto vandentiekio tinklų sistema yra gerai išvystyta ir apima beveik visą teritoriją, tačiau miesto pakraščiuose kai kurie kvartalai centralizuotu vandentikiu nesinaudoja.

Tinklų sistema turi trūkumą ji – šakotinė, nėra sudaryta patikima nepertraukiamo vandens tiekimo struktūra, tinklus sujungiant į žiedinę sistemą, kas yra itin svarbu kilusių gaisrų gesinimo metu.

Nedidelė Anykščių miesto gyventojų dalis, neprisijungusi prie centralizuoto vandentiekio, tebe naudoja vandenį iš šachtinių šulinių.

Geriamasis vanduo iš Anykščių miesto vandentiekio sistemos yra tiekiamas ir trijų kaimų, esančių už miesto ribų, vartotojams, sudarant jiems galimybę patikimai gauti geros kokybės, saugų vandenį, ir tuo pasiekiant techninę pažangą.

SPRENDINIAI:

- Toliau vystyti esamą Anykščių viešojo vandentiekio sistemą, sudarant galimybę visiems, tiek esamiems, tiek būsimiems miesto gyventojams bei įmonėms naudoti viešojo vandentiekio vandenį, linijas nutiesiant į esamus ir naujai užstatomus gyvenamuosius bei pramoninius kvartalus;
- Centralizuotai tiekti vandenį, kokybe atitinkantį Lietuvos higienos normą HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“;
- Sistemos plėtrą vykdyti pagal prioritetus, numatytus specialiajame plane „Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimas“ (UAB „CityForm LT“ Vilnius, 2021 m.);
- Vandentiekio linijas pakloti Kęstučio, A. Vienuolio, dalyje Gegužės, Sodų, J. Biliūno, Elmos, Paelmio, Jono Basanavičiaus ir Pušyno gatvėse (žr. brėž. S-2);
- Padidinti vandens tiekimo patikimumą, sužiedinant reikiamo skersmens vamzdiniais vandentiekio linijas ir 150 - 200 m atstumu išdėstant gaisrinius hidrantus;
- Atnaujinti bei techniškai tobulinti esamus blogos būklės vandentiekio tinklus, pirmiausia perklojant vamzdynus, kuriuose dažnai įvyksta avariniai gedimai;
- Tikslu tiekti viešojo vandentiekio vandenį didesniai gyventojų, esančių už miesto ribos, skaičiui ir tuo sudaryti jiems geresnes higienines sąlygas, nutiesti vandentiekio liniją į Keblonių kaimą ir pakloti tinklus jo gatvėse.

7.1.2. Priešgaisrinis vandentiekis

Anykščių mieste geriamojo ir priešgaisrinio vandens tiekimas vykdomas bendru tinklu. Gaisriniai hidrantai yra įrengti tik ten, kur yra pakankamo skersmens geriamojo vandentiekio tinklai. Rezervuaruose, yra laikoma pakankamo dydžio gaisrų gesinimui reikalinga vandens atsarga.

SPRENDINIAI:

- Reikiamo skersmens vamzdiniais sužiedinti vandentiekio linijas, 150 - 200 m atstumu išdėstyti gaisrinius hidrantus, tuo užtikrinant nepertraukiamą vandens tiekimą tinkluose;
- Užstatytose planuojamos teritorijos dalyse, kuriose nėra vandentiekio tinklų arba jų vamzdynų skersmenys gaisrinių hidrantų įmontavimui yra per maži, įrengti reikiamą vandens ėmimo gaisrinėmis mašinomis iš atvirųjų vandens telkinių įrenginių kiekį su tvirtos dangos privažiavimais ir aikštelėmis 12x12 m. gaisrinėms mašinoms.

7.2. Nuotekų tvarkymas

7.2.1. Buitinių nuotekų tvarkymas

Anykščių mieste veikia išvystyta centralizuoto buitinių nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistema, apimanti beveik visą užstatytą miesto teritoriją, tačiau kai kuriuose miesto pakraščiuose nuotekų surinkimo tinklų nėra.

Buitinių nuotekų valykla, įrengta už pietvakarinės Anykščių miesto ribos, surinktas nuotekas valo mechaniniu ir biologiniu būdu. Išvalytos nuotekos yra išleidžiamos į Šventosios upę. Į valyklą patenkančių nuotekų kiekį padidina gruntinių vandenų infiltracija, vykstanti į buitinių nuotekų surinkimo tinklus. Į miesto nuotekų valymo įrenginius yra atvežamos ir iš privačių gyvenamųjų namų kaupimo rezervuarų išsiurbtos nuotekos.

Į Anykščių miesto buitinių nuotekų tvarkymo sistemą patenka nuotekos ir iš Naujųjų Elmininkų bei Vėjeliškių kaimų, esančių už miesto ribos.

SPRENDINIAI:

- Toliau vystyti miesto buitinių nuotekų tvarkymo sistemą, sudarant galimybę visiems, tiek esamiems, tiek būsimiems gyventojams bei įmonėms naudotis centralizuotu nuotakynu, jo vamzdynus nutiesiant į naujai užstatomus ir esamus gyvenamuosius bei pramoninius kvartalus;
- Sistemos plėtrą vykdyti pagal prioritetus, numatytus specialiajame plane „Anykščių rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimas“ (UAB „CityForm LT“ Vilnius, 2021 m.);
- Pakloti buitinių nuotekų kolektorius Mindaugo, Bajorų, Rasos ir dalyje kitų gatvių (žr. brėž. S-2);
- Atnaujinti bei techniškai tobulinti esamus blogos būklės nuotekų tinklus, pirmiausia - vamzdynus, kuriuose dažnai įvyksta užsikimšimai, dėl vamzdžių jungčių nesandarumų yra didelė gruntinio vandens infiltracija ir paviršinių vandenų patekimas į juos;
- Sudaryti galimybę didesnam vandens vartotojų, esančių už miesto ribos, skaičiui naudotis centralizuotu buitinių vandenų nuotakynu, tuo užtikrinant jiems geresnes higienines sąlygas, pakloti buitinių nuotekų liniją nuo Keblonių kaimo iki Anykščių miesto centralizuoto nuotakyno sistemos.

7.2.2. Paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymas

Anykščių mieste yra paviršinių (lietaus) nuotekų surinkimo ir jų nuvedimo sistema, tačiau tai – nepakankamai išplėta inžinerinės infrastruktūros sritis. Vamzdynai ir kolektoriai yra dalinai pakloti tik svarbiausiose gatvėse.

Paviršinių vandenų surinkimo sistema Anykščių mieste yra atskira nuo buitinių nuotekų surinkimo sistemos. Gegužės g. kolektoriumi 2021 metais buvo surinkta, nuvesta ir išleista į aplinką 38.149 t. m³ paviršinio vandens, kuris prieš išleidžiant į paviršinius vandenis neapvalytas. Išleidžiamo į aplinką paviršinio vandens kokybės tyrimus atlieka UAB „Anykščių vandenys“ nuotekų laboratorija.

SPRENDINIAI

- Toliau vystyti esamą paviršinių nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistemą;
- Įrengti nuotekų valyklas prie išleistuvų, tuo sumažinant į aplinką patenkančių kenksmingų medžiagų kiekį. Vykdyti išleidžiamo vandens kokybės (švarumo) tyrimus;
- Pakloti paviršinių nuotekų kolektorius Vilniaus, J. Biliūno, Kęstučio, Taikos, A. Vienuolio, Gegužės ir Jono Basanavičiaus gatvėse (žr. brėž. S-2);
- Pirmiausia šių nuotekų kolektorius nutiesti naujai įrengiamose ir rekonstruojamose gatvėse;
- Rezervuoti teritorijas paviršinių nuotekų valymo įrenginiams ir privažiavimams prie jų.

7.3. Elektros energijos tiekimas

Iki Anykščių miesto teritorijos yra nutiesta 110 kV įtampos orinė elektros perdavimo linija. Miestas aprūpinamas elektra iš transformatorių pastotės, esančios ties vakarine miesto riba ir antros transformatorių pastotės, esančios rytinėje miesto dalyje.

Anykščių miesto teritorijoje esančią elektros energijos sistemą sudaro:

- 110 kV elektros oro perdavimo linija,
- 35 kV elektros oro skirstymo linija.
- Kiti elektros tiekimo įrenginiai ir linijos:
  - 2 transformatorių pastotės;
  - 10/0,4kV transformatorinės;
  - 10 kV oro linijos;
  - 10 kV kabelinės linijos;

- 0,4 kV oro linijos;
- 0,4 kV kabelinės linijos.

Elektros tiekimo tinklų dalis yra sukabliuota, o kita dalis yra nutiesta orinėmis ETL.

Veikia labai gerai išvystyta elektros energijos sistema, užtikrinanti patikimą ir kokybišką elektros energijos tiekimą visiems vartotojams, reikiama galia ir įtampa.

SPRENDINIAI:

- Išlaikyti esamą schemą;
- Susidėvėjusius elektros tinklus rekonstruoti, tuo užtikrinant elektros tiekimo patikimumo ir kokybės reikalavimus, didinant elektros tiekimo efektyvumą;
- Ties esamais ir planuojamais elektros tiekimo tinklais ir įrenginiais išlaikyti apsaugos zonų bei jų tvarkymo režimą;
- Į naujai užstatomus kvartalus žemos įtampos tinklus kloti tik požeminėmis kabelinėmis linijomis, būtinai – suformuotuose inžinerinių komunikacijų koridoriuose;
- Miesto istorinėje dalyje esamas orines žemos įtampos linijas išmontuoti, perklojant jas požeminėmis kabelinėmis;
- Plėtoti atsinaujinančių energijos šaltinių, įrengiant saulės elektrines ant pastatų stogų;
- Mieste skatinti efektyvų elektros vartojimą. Rekonstruojant esamas ir įrengiant naujas gatvių bei viešųjų erdvių apšvietimo sistemas, diegti efektyvaus elektros vartojimo priemones.

7.4. Centralizuotas šilumos energijos tiekimas

Anykščiuose funkcionuoja centralizuotas šilumos tiekimas (CŠT). Uždaroji akcinė bendrovė "Anykščių šiluma" gamina ir parduoda gyventojams bei įmonėms šilumos energiją patalpų šildymui ir karšto vandens ruošimui bei technologinėms reikmėms.

Šiluma, gaminama 13-je Anykščių miesto katilinių, tiekama vartotojams šilumotiekiais šakotinėmis sistemomis. Didžioji šilumos tiekimo linijų dalis yra atnaujinta,

SPRENDINIAI:

- Išlaikyti esamą CŠT sistemą;
- Kad šilumos vartotojai Anykščių mieste būtų aprūpinami šiluma mažiausiomis sąnaudomis ir neviršijant didžiausio leidžiamo poveikio aplinkai, turi būti įgyvendinamos dokumento „Anykščių miesto šilumos tinklų plėtros specialusis planas“ (UAB „Urbanistika“, Vilnius, 2014) nuostatos bei priemonės. Šiame plane atskiroms miesto teritorijoms – zonoms – yra nurodytas pastatų aprūpinimo šiluma būdas, kurio privaloma laikytis. Tuo vadovautis, projektuojant naujus ir rekonstruojant esamus miesto objektus;
- Neatnaujintas šilumos tiekimo linijas perkloti bekanalinėmis, keičiant jas palaipsniui, pirmenybę teikiant tom, kuriose šilumos nuostoliai yra didžiausi;
- Efektyvesniam šilumos energijos naudojimui atnaujinti nerenovuotus pastatus;
- Instaliuojant naujus galingumus katilinėse, atsižvelgti į urbanizacijos lygio tendencijas.

7.5. Gamtinių dujų tiekimas

Dujų skirstymo stotis yra greta pietinės miesto ribos. DSS pajėgumai tenkina miesto poreikius.

Dujotiekio skirstomųjų tinklų sistema yra gerai išvystyta. Tik kai kuriose atokiau esančiose gatvėse dujotiekio tinklų nėra.

Daugiausia dujų sunaudojama šilumos gamybai, pramonei. Miesto gyventojai dujas naudoja buityje, maisto gamybai.

SPRENDINIAI:

- Toliau vystyti esamą miesto sistemą, nutiesiant reikiamas dujotiekio linijas;
- Siekiant didinti Anykščių miesto konkurencingumą, įvertinti naujų galimų dujofikuoti teritorijų potencialą, atsižvelgiant į urbanizacijos tendencijas. Pirmiausia dujofikuoti

- teritorijas, kuriose planuojama pramonės plėtra;
- Anykščių mieste plėsti skirstomojo dujotiekio sistemą, sudarant vartotojams didesnes galimybes jungtis prie šio patogaus eksploatavimui, labai mažai aplinką teršiančio kuro tiekimo tinklų, įvertinant aplinkybę, kad susidarius ekonomiškai pagrįstam vartotojų skaičiui, reikiamus skirstomojo dujotiekio vamzdynus savo lėšomis nutiesia dujų tiekėjas;
  - Ties dujotiekio tinklais bei įrenginiais išlaikyti jų apsaugos zonoms įstatymu taikomą režimą, naujai tiesiamoms linijoms šiam tikslui suformuoti ir skirti reikiamas žemės juostas.

7.6. Ryšiai ir telekomunikacijos

Telekomunikacijų (fiksuitojo ir judriojo telefoninio ryšio, interneto, signalizacijos) infrastruktūra Anykščių mieste ir BP planuojamoje teritorijoje yra pakankamai išplėtotą.

AB „Lietuvos pašto“ skyrius teikia įvairias paslaugas, įskaitant finansines. Fiksuito telefoninio ryšio paslaugas teikia AB „Telia Lietuva“.

Internetu Anykščių mieste galima naudotis viešose interneto prieigose (švietimo įstaigose, bibliotekose, kultūros centre, seniūnijoje, bendruomenių centruose, Anykščių pašto skyriuje ir kt.).

SPRENDINIAI:

- Mieste užtikrinti fiksuotojo ir judriojo telefoninio ryšio infrastruktūros plėtrą. Numatyti teritorijas planuojamiems telekomunikacijų ir ryšių įrenginiams ir jų apsaugos zonoms;
- Plėsti viešųjų interneto prieigos taškų tinklą. Svarbu, kad nauji taškai būtų diegiami labiausiai lankomose visuomeninės paskirties įstaigose – kultūros įstaigose, pašto padaliniuose, bibliotekose ir pan.;
- Miesto gyventojų kompiuteriniam raštingumui skatinti, organizuoti seminarus ir mokymus informacinių technologijų klausimais;
- Sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu ir toliau naudotis esamo AB „Lietuvos pašto“ padalinio „Anykščių paštas“ paslaugomis, jas priderinus prie naujai atsirasiančių poreikių ;
- Modernizuoti, techniškai tobulinti esamą ryšių ir telekomunikacijų sistemą.

7.7. Atliekų tvarkymas

Anykščiuose funkcionuoja konteinerinė atliekų surinkimo sistema. Gyventojų butyje, įstaigose, viešuosiuose pastatuose susidariusios išrūšiuotos atliekos yra surenkamos konteineriais tam skirtose aikštelėse. Tinkamos perdirbimui atliekos yra nukreipiamos pramonei. Likusios po išrūšiavimo, netinkamos perdirbimui ar antriniam naudojimui atliekos yra išvežamos į Utenos regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną.

Didelių gabaritų atliekos (seni baldai, naudotos padangos ir pan.) bei buitės pavojingos atliekos (galvaniniai elementai, lakai, dažai, klėjai, tirpikliai, plovikliai, tepalų filtrai, dienos šviesos lempos, gyvsidabrio termometrai, butyje susidariusios elektronikos atliekos) yra surenkamos DGSA aikštelėje, esančioje, Vairuotojų g. 18.

Yra biologiškai skaidžių atliekų (nupjautos žolės, sugrėbtų lapų, nugenėtų medžių ir krūmų šakų, augalų šaknų, piktžolių, vaisių, daržovių atliekų, medžio žievės, pjuvenų, drožlių, skiedrų) kompostavimo aikštelė.

SPRENDINIAI:

- Įrengti daugiau atliekų surinkimui ir rūšiavimui skirtų aikštelių, plėtoti biologiškai skaidžių atliekų surinkimą ir kompostavimą;
- Plėtojama komunalinių antrinių žaliavų atliekų surinkimo sistemai rezervuoti teritorijas;
- Užtikrinti, kad atliekos būtų tvarkomos nesukeliant grėsmės žmonių sveikatai ir nenaudojant aplinkai galinčių pakenkti procesų ar metodų, prisilaikant Europos Sąjungos teisės aktais nustatytą atliekų tvarkymo principų bei prioritetų.

7.8. Inžinerinės infrastruktūros vystymo bendra nuostata

Anykščių miesto esamoje ir plėtros teritorijose suformuoti komunikacijų koridoriai – žemės juostas, skirtas inžinerinių komunikacijų įrengimui ir jų eksploatavimui, racionaliam žemės naudojimui (inžinerinių tinklų vystymo reikalavimus žr. 10.6 skyriuje).

7.9. Priešgaisrinė sauga

Anykščių rajono savivaldybėje yra įsteigta Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM Panevėžio priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Anykščių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (PAGD prie VRM Panevėžio PGV Anykščių PGT) (Troškūnų g. 1, LT-29100 Anykščiai). Savivaldybėje taip pat yra Anykščių rajono ugniagesių tarnyba su atskiromis ugniagesių komandomis (administracijos adresas: V. Kudirkos g. 1, LT-29145 Anykščiai).

Anykščių rajono ugniagesių tarnybai savivaldybės teritorijoje priklauso 8 ugniagesių komandos: Debeikių, Kavarsko, Kurklių, Troškūnų, Skiemonių, Svėdasų, Traupio, Viešintų. Miesto teritorijoje ugniagesių komanda vyksta iš Anykščių priešgaisrinė gelbėjimo tarnybos buveinės vietos - Troškūnų g. 1, LT-29100 Anykščiai.

Nuo Anykščių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos išdėstymo vietos – Troškūnų g. 1, LT-29100 Anykščiai, užstatytos ir užstatomos Anykščių miesto teritorijos gali būti pasiekiamos iki 5 km atstumu, kuris remiantis teritorijų planavimo normomis yra maksimalus atstumas mieste. Naujų ugniagesių komandų išdėstymo vietų Anykščių mieste nėra numatoma.

Priešgaisrinio vandens tiekimas

Vystant inžinerinę infrastruktūrą turi būti užtikrinami šie priešgaisrinio vandentiekio reikalavimai:

- Nepertraukiamo vandens tiekimo tinkluose užtikrinimui reikiamo skersmens vamzdiniais sužiedinti vandentiekio linijos;
- Naujai tiesiamose vandentiekio linijose kas 150 - 200 m sumontuoti gaisrinius hidrانتus.

Teritorijose, kuriose nėra įrengta priešgaisrinių hidrantų, turi būti įvertinamas vandens telkinių, vandens rezervuarų įrengimo poreikis.

Prie paviršinių vandens telkinių priešgaisrinio transporto privažiavimui turi būti įrengiamos ne mažesnės kaip 12x12 m apsisukimo aikštelės.

Užstatymo formavimas

Vadovaujantis Gaisrinės saugos normomis teritorijų planavimo dokumentams rengti (LR aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM direktoriaus 2013 gruodžio 31 d. įsakymas Nr. D1-995/1-312), planuojamoje teritorijoje turi būti išlaikomi minimalūs priešgaisriniai atstumai tarp pastatų ir statinių remiantis gaisrinės saugos reikalavimais („Gaisrinės saugos pagrindiniai reikalavimai“, XIII sk. „Gaisro plitimo į gretimus pastatus ribojimas“, 92 p.).

Kelių gaisrų gesinimo ir gelbėjimo automobiliams privažiuoti prie statinių išdėstymas

Keliai privažiuoti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo automobiliams turi būti numatyti ne siauresni kaip 3,5 m („Gaisrinės saugos pagrindiniai reikalavimai“, XV sk. „Gaisro gesinimas ir gelbėjimo darbai“, 148.6 p.).

Vystant užstatomas teritorijas, tame tarpe konvertuojant sodininkų bendrijų teritorijas į gyvenamąsias teritorijas, keliai ir privažiavimai išdėstomi taip, kad būtų galimybė privažiuoti prie kiekvieno statinio, gaisro gesinimo vandens šaltinio ir gaisrinio hidranto.

Siekiant užtikrinti reikiamą privažiavimą prie pastatų, taip pat turi būti įvertinamas medžių išdėstymas ir kiti reikalavimai.

Bendri nurodymai

Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, vadovautis Gaisrinės saugos normomis teritorijų planavimo dokumentams rengti (patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31

d. įsakymu Nr. D1-995/1-312, Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisyklėmis (patvirtinta Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2024 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 1-547 / 2024 (1.4 E)).

7.10. Krašto apsaugos reikalavimų įvertinimas

Anykščių miesto teritorijoje Lietuvos kariuomenei nėra priskirtų žemės sklypų.

Planuojama teritorija nepatenka į Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (VE) (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapių patvirtinimo“ patvirtinto žemėlapių teritoriją, kurioje vėjo elektrinių statyba yra draudžiama ir ribojama.

8. SUGRIEŽTINTO NAUDOJIMO TERITORIJOS

Anykščių miesto teritorijos bendrajame plane įvertinamos atskiros sugriežtinto naudojimo zonos, kuriose galioja LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862) bei kitų teisės aktų reikalavimai. Bendrajame plane įvertintos šios teritorijų sugriežtinto naudojimo zonos:

- kelių apsaugos zonos;
- geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonos;
- požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos;
- elektros oro linijų apsaugos zonos;
- kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos, jų apsaugos zonos;
- miško žemė;
- natūralios pievos ir ganyklos;
- pelkės ir šaltiniai;
- paviršiniai vandens telkiniai ir paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos;
- paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos;
- potvynių grėsmės teritorijos (sniego tirpsmo ir liūčių sukeltamų potvynių užliejamos teritorijos);
- žemės gelmių išteklių telkiniai;
- gamtinio karkaso teritorijos;
- komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonos (nuotekų valymo įrenginių, nuotekų dumblo sausavimo ir (arba) kaupimo aikštelės (miesto gretimybėje)).

Kitos apsaugos zonos ir sanitarinės apsaugos zonos turi būti įvertinamos žemesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais, specialiaisiais planais bei kitais bendrąjį planą įgyvendinančiais projektais.

Nustačius naujas teritorijų sugriežtinto režimo zonas, turi būti vadovaujama toms zonoms taikomais reikalavimais.

Paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos ir zonos turi būti tikslinamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais ar kitais planais, kuriais nustatomos teritorijų prie paviršinių vandens telkinių naudojimo sąlygos.

Remiantis Teritorijų planavimo įstatymo 15 straipsnio 7 dalimi, Bendruoju planu yra įvertinamas teritorijų poreikis objektams, kurių išdėstymas planuojamoje teritorijoje priklauso nuo jų veiklos poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai. Tuo tikslu yra nustatytos atskiros gamybinių objektų – pramonės ir sandėliavimo zonos, kuriose gali būti vystomi nauji minėto pobūdžio objektai. Pramonės ir sandėliavimo teritorijose bet kokia planuojama ūkinė veikla privalo atitikti Lietuvos higienos normų, LR Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo reikalavimus ir neturi daryti neigiamo poveikio greta esančiai ir planuojamai gyvenamajai aplinkai ir žmonių sveikatai. Tokioje aplinkoje

planuojama veikla galima, jeigu ūkinės veiklos tarša nedaro neigiamos įtakos aplinkinėms teritorijoms.

Anykščių miesto teritorijoje ir jo prieigose veikia įvairaus pobūdžio gamybos įmonių, taip pat yra infrastruktūros objektų, kuriems turi būti nustatytos ir įregistruotos sanitarinės apsaugos zonos. Sanitarinės apsaugos zonos (toliau – SAZ) turi būti nustatytos vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimais. Įregistravus naujas žemės ūkio, pramonės, komunalinių, transporto įmonių sanitarines apsaugos zonas, o taip pat kitas apsaugos zonas, turi būti vadovujamasi naujai įregistruotoms zonoms taikomais Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862) reikalavimais. Naujos sanitarinės apsaugos zonos ar kitos apsaugos zonos galės būti nustatytos neatliekant Bendrojo plano koregavimo ir/ar keitimo procedūros.

9. BENDROJO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Siekiant kryptingo teritorijų panaudojimo bei darnaus urbanistinio planavimo, šio Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui turi būti atlikti atitinkami organizaciniai bei kiti teritorijų planavimo darbai. Tokius svarbiausius darbus apimtų:

- Bendrąjį planą detalizuojančių teritorijų planavimo dokumentų (kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų, specialiojo teritorijų planavimo dokumentų) parengimas;
- parengtų teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimo organizavimas;
- sprendinių įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė.

Organizuojant teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimą, būtina įvertinti kryptingą valstybės ir privačių investicijų sutelkimą vystant urbanizuotas ir urbanizuojamas teritorijas, rengiant, keičiant ar koreguojant teritorijų planavimo dokumentus.

9.1. Naujos plėtros teritorijų vystymas, prioritetinės ir neprioritetinės teritorijos

Remiantis Teritorijų planavimo normomis, Bendrojo plano sprendiniuose nustatomi urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros būdai (teritorijų vystymo režimai): saugojimas, modernizavimas, konversija (pertvarkymas), nauja plėtra, rezervavimas, be esminių pokyčių (status quo).

Anykščių miesto teritorijų vystymo etapai nustatyti išskiriant skirtingo prioriteto naujos plėtros teritorijas: prioritetinės plėtros, neprioritetinės plėtros. Prioritetinės plėtros teritorijos sudaro pirmąjį bendrojo plano įgyvendinimo etapą, neprioritetinės – antrąjį. Prioritetinėse plėtros teritorijose vystoma prioritetinė savivaldybės infrastruktūra, kurią išsipareigoja vystyti savivaldybė, neprioritetinėse plėtros teritorijose – neprioritetinė savivaldybės infrastruktūra, kurios vystyti savivaldybė neįsipareigoja.

Prioritetinės plėtros teritorijos išskiriamos centrinėje miesto dalyje, kartu apimant aplinkinius gyvenamuosius kvartalus Anykščių kvarco tvenkinio aplinkoje, Kurklių, Taikos, Storių, Ramybės, Statybininkų, J. Jablonskio, Stadiono, Kosmonautų gatvių aplinkoje (žr. brėž. S-7). Prioritetinės plėtros teritorijų plotas – 400 ha. Likusias planuojamas teritorijas sudaro neprioritetinės plėtros teritorijos.

Neprioritetinės plėtros teritorijose yra išskiriamas prioritetinės plėtros infrastruktūros koridorius, kurį sudaro Gegužės gatvės trasa ir jos jungtis su Šeimyniškių ir J. Biliūno gatvėmis – apvažiuojamoji gatvė.

Planuojamame laikotarpyje savivaldybė turi parengti sprendinių įgyvendinimo priemones ir nustatyti reikiamą lėšų poreikį inžinerinės bei socialinės infrastruktūros įrengimui prioritetinės plėtros teritorijų vystymui. Įvertinant savivaldybės galimybes, atitinkamai gali būti nustatytos neprioritetinės plėtros teritorijų įgyvendinimo priemonės, papildomai detalizuoti jų vystymo etapai. Teritorijos, kurios bendrajame plane nustatytos kaip rezervinės gali būti vystomos tik atlikus bendrojo plano keitimą ir nustačius pagrįstą naujos urbanistinės plėtros poreikį.

9.2. Infrastruktūros rajonų nustatymas

Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui išskiriami atskiri infrastruktūros rajonai. Infrastruktūros rajonai išskiriami atsižvelgiant į miesto erdvinės struktūros dalis (kvartalus, kvartalų grupes), funkcines zonas ir kitus teritorijas skaidančius struktūrinius elementus (gatvių koridorius, gamtines sąlygas ir pan.).

Infrastruktūros rajonai naudojami atskirų miesto teritorijos dalių vystymo apibūdinimui, prognozinio gyventojų skaičiaus nustatymui, teritorijų planavimo dokumentų rengimo ribų nustatymui, infrastruktūros išvystymo lygio koeficiento priskyrimui konkrečiai rajono teritorijos daliai (infrastruktūros įmokos apskaičiavimui) ir kitais tikslais.

Bendrajame plane infrastruktūros rajonams taip pat priskiriama įgyvendinimo eilė. Infrastruktūros rajono įgyvendinimo eilė nurodo tos teritorijos vystymo seką. Remiantis infrastruktūros rajono įgyvendinimo eile, turi būti rengiami bendrojo plano sprendinius detalizuojantys teritorijų planavimo dokumentai, žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai, kiti infrastruktūros vystymo projektai. Infrastruktūros rajonų įgyvendinimo eilė gali būti tikslinama neatliekant bendrojo plano koregavimo.

9.2.1 lentelė. Infrastruktūros rajonai, jų įgyvendinimo eilė

Nr.	Plėtros prioritetas	Rajono plotas, ha	Gyvenamosios teritorijos plotas rajone, ha	Prognozinis gyventojų tankis, gyv./ha	Skaičiuotinas gyventojų skaičius	Įgyvendinimo eilė
1	PR	76	40	50	2000	1
2	PR	133	42	40	1680	1
3	NPR	119	30	35	1050	2
4	PR	119	30	35	1050	1
5	NPR	57	12	40	480	2
6	NPR	44	30	30	900	2
7	PR	133	23	40	920	1
8	PR	94	12	80	960	1
9	NPR	103	35	30	1050	2
10	NPR	104	10	30	300	2
11	NPR	109	70	30	2100	2
12	NPR	30	0	0	0	2
13	NPR	66	0	0	0	2
14	NPR	94	48	30	1440	2
15	NPR	35	20	30	600	2
16	NPR	104	0	0	0	2
17	NPR	35	30	30	900	2
18	NPR	36	27	30	810	2
19	NPR	38	30	30	900	2
20	NPR	67	0	0	0	3
21	NPR	106	0	0	0	2
22	NPR	67	0	0	0	3
23	NPR	119	0	0	0	3
24	NPR	102	32	30	960	3
25	NPR	26	16	30	480	2
27	NPR	140	0	0	0	3
28	NPR	24	3	30	90	2
29	NPR	35	0	0	0	2
					Iš viso: 18670	

9.3. Preliminarus prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymo lėšų poreikis

Planuojame laikotarpyje prognozuojama, kad prioritetinės plėtos teritorijose galėtų būti įrengti nauji inžinerinės infrastruktūros koridoriai (gatvės su inžineriniais tinklais) ar atlikti esamų inžinerinės infrastruktūros koridorių rekonstravimo darbai.

Pagalbinių gatvių koridorių įrengimas

Planuojama, kad naujai įrengiamos pagalbinių gatvių koridoriai sudarys:

- Prioritetinės plėtos teritorijose – apie 3 km
- Neprioritetinės plėtos teritorijose – apie 23,5 km

Numatomų naujai įrengiamų pagalbinių gatvių statybos kaina nustatoma įvertinant šiuos kainos skaičiavimo principus:

- Skaičiuojant gatvių įrengimo kainą, priimti vidutiniai skaičiuojamų gatvių parametrai – kai vid. važiuojamosios dalies plotis iki 6 m, šaligatviai atskirti vejos juostomis, šaligatviai įrengiami iš abiejų pusių, jų plotis apie 2 m (tame tarpe galimi pėsčiųjų ir dviračių takai), gatvėje įrengiami inžineriniai tinklai, apšvietimas. Bendra 1 km gatvės su inžineriniais tinklais įrengimo darbų kaina - 1575914,64 Eur be PVM.

Pastaba. Vertinant esamų gatvių rekonstravimą, numatoma pakeisti esamus ir įrengti naujus inžinerinius tinklus, atnaujinti dangas, todėl priimama ta pati gatvių įrengimo kaina.

- Inžinerinės infrastruktūros projektavimo darbų kaina priimama 5 %, nuo statinio kainos.

Inžinerinės infrastruktūros plėtos darbams reikalingas savivaldybės lėšų poreikis būtų – apie 52619,63 tūkst. Eur. Į bendrą kainą įskaičiuojamos preliminarios lėšos reikalingos inžinerinės infrastruktūros įrengimui, dangų įrengimui, projektavimui. Iš šios sumos prioritetinei inžinerinei infrastruktūrai būtų reikalinga – 5956,94 tūkst. Eur, neprioritetinei – 46662,70 tūkst. Eur.

Bendrajame plane taip pat įvertinama, kad inžinerinei infrastruktūrai įrengti bus reikalingas žemės paėmimas visuomenės poreikiams. Vertinant žemės išpirkimo kainą, priimama, kad žemės 1 aro kaina yra 500 Eur. Iš viso inžinerinės infrastruktūros koridorių įrengimui reikalingos žemės išpirkimo kaina sudarytų apie – 1590 tūkst. Eur. Iš šios sumos žemės išpirkimui prioritetinei infrastruktūrai įrengti būtų reikalinga – apie 180 tūkst. Eur., neprioritetinei – 1410 tūkst. Eur (žr. 9.3.1 lentelę).

Aplinkkelio / aptarnaujančių gatvių koridorių įrengimas

Aplinkkelio ir aptarnaujančių gatvių koridorių įrengimą sudaro:

- Šiaurės-vakarinio aplinkkelio įrengimas planuojamos teritorijos ribose;
- Gegužės gatvės rekonstravimas ir jos jungties su Šeimyniškėlių ir J. Biliūno gatve įrengimas (apvažiuojamoji gatvė).

Anykščių šiaurės vakarų aplinkkelio ir aptarnaujančių gatvių koridorių įrengimo kaina vertinama bendrai pagal jų bendrą ilgį. Šios susisiekimo jungtys gali kirsti kelis infrastruktūros rajonus. Bendra aplinkkelio ir aptarnaujančių gatvių įrengimo lėšų suma sudarytų apie 26712 tūkst. Eur. Žemės išpirkimas infrastruktūros koridorių įrengimui kainuotų apie 636 tūkst. Eur (žr. 9.3.2 lentelę).

Gegužės gatvės ir jos jungties su Šeimyniškėlių ir J. Biliūno g. (apvažiuojamosios gatvės) įrengimas yra pirmo prioriteto. Šio susisiekimo koridoriaus įrengimas priskiriamas prie prioritetinės savivaldybės infrastruktūros.

Želdinių teritorijų ir želdynų ir įrengimas

Be inžinerinės infrastruktūros yra įvertinamas želdinių teritorijų, atskirųjų želdynų teritorijų įrengimas bei tam reikalingas žemės paėmimas visuomenės poreikiams. Želdinių teritorijų ir atskirųjų želdynų įrengimui numatoma paimti apie 41,9 ha žemės. Tam būtų reikalinga apie 2095 tūkst. Eur (žr. 9.3.1 lentelę). Žemės išpirkimas želdinių teritorijų ir želdynų įrengimui numatomas neprioritetinės plėtos teritorijose.

Dviračių / pėsčiųjų takų įrengimas

Planuojamoje teritorijoje numatytų pagrindinių pėsčiųjų ir dviračių takų trasų ilgis sudaro apie 53 km. Takų įrengimui preliminariai būtų reikalinga apie 20 000 tūkst. Eur. Pėsčiųjų ir dviračių takų infrastruktūra išskiriama kaip prioritetinga.

Preliminarių lėšų poreikis tikslinamas atsižvelgiant į besikeičiančias rinkos sąlygas, detalizuojamus savivaldybės infrastruktūros vystymo poreikius, neatliekant bendrojo plano koregavimo ar keitimo.

9.3.1 lentelė. Preliminarūs savivaldybės inžinerinės infrastruktūros įrengimo kaštai

Nr.	Vyraujan- tis teritorijos plėtros prioritetas	Rajono plotas, ha	Gatvių įrengimas (pagalbinės gatvės)								Želdinių teritorijų ir želdynų įrengimas	
			Numatomų gatvių ilgis, km	Įkainis, 1 km tūkst. Eur	Kaina, tūkst. Eur	Projektavimo darbai 5 %, tūkst. Eur	PVM 21 %, tūkst. Eur	Inžinerinės infrastruktūros įrengimo kaina, tūkst. Eur	Žemės paėmimas visuomenės poreikiams, ha	Žemės paėmimo kaina, tūkst. Eur	Želdinių teritorijos ir želdyno įrengimas, ha	Žemės paėmimo kaina, tūkst. Eur
1	PR	76	0,5	1575,91	787,96	39,40	165,47	992,82	0,6	30		
2	PR	133	0,5	1575,91	787,96	39,40	165,47	992,82	0,6	30		
3	NPR	119	1	1575,91	1575,91	78,80	330,94	1985,65	1,2	60	0,5	25
4	PR	119	1,5	1575,91	2363,87	118,19	496,41	2978,47	1,8	90		
5	NPR	57										
6	NPR	44	2	1575,91	3151,82	157,59	661,88	3971,29	2,4	120	3	150
7	PR	133	0,5	1575,91	787,96	39,40	165,47	992,82	0,6	30		
8	PR	94										
9	NPR	103	1	1575,91	1575,91	78,80	330,94	1985,65	1,2	60	2	100
10	NPR	104										
11	NPR	109	5,5	1575,91	8667,51	433,38	1820,18	10921,06	6,6	330	2	100
12	NPR	30										
13	NPR	66										
14	NPR	94	6	1575,91	9455,46	472,77	1985,65	11913,88	7,2	360	17	850
15	NPR	35										
16	NPR	104	1	1575,91	1575,91	78,80	330,94	1985,65	1,2	60		
17	NPR	35	1,5	1575,91	2363,87	118,19	496,41	2978,47	1,8	90	0,6	30
18	NPR	36										
19	NPR	38	1	1575,91	1575,91	78,80	330,94	1985,65	1,2	60		
20	NPR	67									0,8	40
21	NPR	106										
22	NPR	67										
23	NPR	119									10	500
24	NPR	102	3	1575,91	4727,73	236,39	992,82	5956,94	3,6	180	5	250

ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
SPRENDINIAI

25	NPR	26	1,5	1575,91	2363,87	118,19	496,41	2978,47	1,8	90	1	50
27	NPR	140										
28	NPR	24										
29	NPR	35										
			26,5		41761,62	2088,08	8769,94	52619,63	31,8	1590	41,9	2095

9.3.2 lentelė. Preliminarūs savivaldybės inžinerinės infrastruktūros – aplinkkelio / aptarnaujančių gatvių įrengimo kaštai

Gatvės / kelio ruožo pavadinimas / vieta	Gatvės / kelio ilgis, km	Inžinerinės infrastruktūros įrengimo kaina, tūkst. Eur	Žemės paėmimo kaina, tūkst. Eur
Anykščių miesto šiaurės vakarų aplinkkelis su tiltu per Šventosios upę	7	17640	420
Aptarnaujantis gatvė nuo Gegužių g. iki Šilo g. su tiltu per Šventosios upę	1,8	4536	108
Aptarnaujantis gatvė nuo Mindaugo g. iki Šaltupio g.	1,3	3276	78
Aptarnaujantis gatvė nuo Šaltupio g. iki Liudiškių g.	0,5	1260	30
		26712	636

9.4. Bendrojo plano sprendinių detalizavimas

Bendrojo plano sprendiniai detalizuojami rengiant šiuos dokumentus:

- Rengiami Anykščių miesto teritorijos dalių kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai –bendrieji planai masteliu M 1:2000 ar detalieji planai;
- Rengiami žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai atskiroms urbanizuotoms ar urbanizuojamoms teritorijų dalims;
- Rengiami kiti specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, remiantis LR Teritorijų planavimo įstatymu.

Kuriais atvejais turi būti rengiami teritorijų planavimo dokumentai, o kuriais - žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai, savivaldybė nustato vadovaujantis teisės aktų reikalavimais ir įvertinant inžinerinės ir socialinės infrastruktūros pakankumą. Remiantis Teritorijų planavimo įstatymu, detalieji planai ar bendrieji planai, kuriuose nustatomi detaliojo planavimo reglamentai, privalomi tose teritorijose, kuriose numatomas teritorijos vystymas, o numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir (ar) suprojektuotos inžinerinės ir (ar) socialinės savivaldybės infrastruktūros ir ją reikia planuoti.

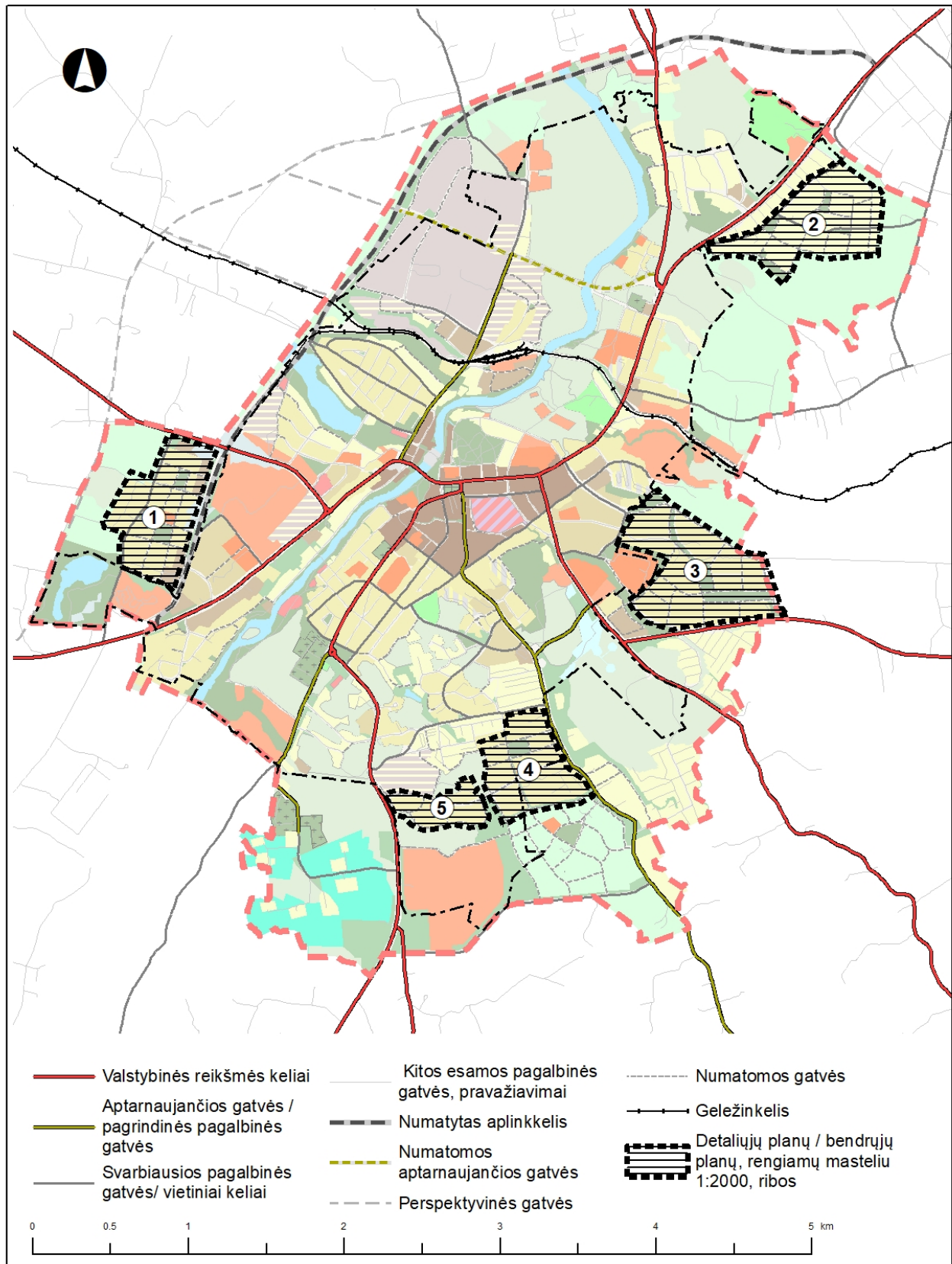
Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai ir žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai turi būti rengiami vadovaujantis šiame bendrajame plane nustatytais reikalavimais.

Sodininkų bendrijų teritorijose konversija į gyvenamąsias teritorijas gali būti vykdoma remiantis bendraisiais planais parengtais masteliu 1:2000 ir /ar kitais planais, projektais.

Teritorijos, kuriose numatoma parengti detaliuosius planus ar bendruosius planus, rengiamus masteliu 1:2000, pavaizduotos 9.4.1 pav. Šių numatomų detalizuoti teritorijų sąrašas pateikiamas 9.4.1 lentelėje. Nustatytų teritorijų ribose gali būti rengiamas vienas bendras ar atskirų dalių teritorijų planavimo dokumentai. Atsižvelgiant į savivaldybės poreikius, be nurodytų detalizuojamų teritorijų, gali būti nustatytos ir papildomos teritorijos, kurioms turi būti parengiami detalieji planai ar bendrieji planai masteliu 1:2000.

9.4.1 lentelė. Numatomų detalizuoti teritorijų sąrašas (žr. kartu su 9.4.1 pav.)

Terit. Nr.	Teritorijos apibūdinimas	Rekomenduojamas teritorijų planavimo dokumento tipas	Pastabos
1	Vakarinė naujos plėtros – Vėjeliškių teritorija	Bendrasis planas, rengiamas masteliu 1:2000	Atliekant teritorijos planavimo detalizavimą, rekomenduojama taikyti bendrajame plane nutatytus žemės sklypų pertvarkymo, konsolidavus planuojamos teritorijos sklypus, reikalavimus (žr. 10.2.2 poskyrių).
2	Šiaurinė naujos plėtros teritorija – Naujųjų Elmininkų terit.	Bendrasis planas, rengiamas masteliu 1:2000	
3	Rytinė naujos plėtros – Viensėdžio teritorija	Bendrasis planas, rengiamas masteliu 1:2000	
4	Pietinė naujos plėtros – Bajorų teritorija	Bendrasis planas, rengiamas masteliu 1:2000	
5	Pietinė naujos plėtros – Mindaugo g. teritorija	Bendrasis planas, rengiamas masteliu 1:2000	

9.4.1 pav. Numatomų detalizuoti teritorijų (teritorijos, kurioms turi būti parengti detalieji planai ar bendrieji planai, rengiami masteliu 1:2000) schema

REGLAMENTAI

10. TERITORIJŲ NAUDOJIMO IR TVARKYMO REIKALAVIMAI

10.1. TERITORIJŲ NAUDOJIMO REIKALAVIMAI

Bendrajame plane teritorijos skirstomos į neurbanizuojamas teritorijas bei urbanizuotas ir urbanizuojamas teritorijas. Šios teritorijos zonojamos nustatant atskiras funkcines zonas. Funkcinės zonos išskirtos pagal planuojamą žemės naudojimo paskirtį bei konkrečius teritorijos panaudojimo tikslus.

Funkcinėms zonoms nustatomus teritorijos naudojimo privalomuosius reikalavimus sudaro:

- funkcinės zonos Nr.;
- funkcinės zonos pavadinimas;
- teritorijos plėtros būdas (nustatomas urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms);
- galimi teritorijų naudojimo tipai (tipas) funkcinėje zonoje;
- galimos pagrindinės žemės naudojimo paskirtys;
- didžiausias leidžiamas pastatų aukštis, m (toliau – pastatų aukštis / h);
- didžiausias leidžiamas užstatymo intensyvumas (toliau – užstatymo intensyvumas / UI);
- didžiausias galimas vieno mažmeninės prekybos objekto bendras plotas, kv. m.;
- teritorijų įgyvendinimo prioritetas;
- užstatymo tipas;
- papildomi teritorijos naudojimo reikalavimai:
  - didžiausias leidžiamas pastatų aukštų skaičius (toliau – aukštų skaičius / a.sk.);
  - didžiausias leidžiamas užstatymo tankis, % (toliau – užstatymo tankis / UT);
  - pastatų paskirtys;
  - kiti reikalavimai.

Funkcinių zonų sąrašas ir jų apibūdinimas, teritorijų naudojimo privalomieji reikalavimai pateikti 10.1.1 lentelėje, paaiškinimuose žemiau, taip pat grafinės dalies brėžiniuose.

10.1.1 lentelė. Anykščių miesto ir jam gretimų teritorijų naudojimo reikalavimai

Nr.	FUNKCINĖ ZONA	Teritorijų naudojimo tipai	Žemės naudojimo paskirtis ⁷	Žemės naudojimo būdai ¹	Pastatų aukštis (h), m	Užstatymo tankis (UT)*, %	Užst. intensyvumas (UI)	Užstatymo tipai ²	Aukštų skaičius (a.sk.)	Statinių paskirtys ⁶	Aprašymas / kiti reikalavimai ^{3, 4, 5, 8}	
Neurbanizuojamos teritorijos												
MI, MA, ME, MRi, MRe	Miškų ir miškingų teritorijų zona MI_F	Miškai ir miškingos teritorijos (MI)	M	M1, M2, M3, M4	-	-	-	-	-	Inž.	Panaudojimas. Teritorija skirta miškams ir miškingoms teritorijoms, miestų miškams, miško parkams.	
H	Vandenu zona H_F	Vandenys (VA)	H	H1, H2, H3, H4	-	-	-	-	-	Inž.	Panaudojimas. Upės, tvenkiniai, kiti esami didesni vandens telkiniai, skirti bendram naudojimui, rekreacijai.	
ZN	Žemės teritorijų ūkio zona ZU_F	Specializuotų ūkių ir žemės ūkio teritorija (ZU) / Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorijos (ZR)	Z	Z4, Z3	-	-	-	-	-	Inž.	Panaudojimas. Teritorijos naudojamos žemės ūkio tikslais. Esamos sodybos gali būti pritaikomos kaimo turizmui. Teritorijos tvarkymui nustatyti atskiri reikalavimai – žr. a.r. 10.1 skyriaus 1.7 punktą.	
C	Konservacinės teritorijos zona C_F	-	C/KT	C2/ **	_*	_*	_*	_*	_*	_*	Visų objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V skyriaus 59 ir 60 str. reikalavimai.	
Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos												
GV	GVk GV1 GV2 GV3	Gyvenamoji zona U_GG_F Ekstensyvaus užstatymo zona U_GG_E_F	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorija (GV)	KT	G1, V, K, R, B, I2, E	9	40*	0,6	su	2	Gyv.1; Negyv.G; Inž.	Panaudojimas. Ekstensyvaus užstatymo gyvenamosios teritorijos su socialine, paslaugų, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, želdynais. GVk zonoje atliekama sodininkų bendrijų konversija į gyvenamąsias teritorijas. GV3 zonos ribose žemės sklypai į mažesnius nedalinami. Mažm. prekybos obj. bendr. plotas – 300 m ² Kom.skl. – 0,25 ha
						9	35*	0,6	su	1		
						10	35*	0,7	su	2		
						12	35*	0,7	su	1		
GG	GG1 GG2 GG3	Gyvenamoji zona U_GG_F Mažo užstatymo intensyvumo zona U_GG_M_F	Gyvenamoji teritorija (GG)	KT	G1, G2, V, K, R, B, I2, E	12	45*	0,9	pr, lp, su, vb	2	Gyv.; Negyv.G; Inž.	Panaudojimas. Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos, su socialine, paslaugų, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, želdynais. Mažm. prekybos obj. bendr. plotas – GG1, GG2, GG3 – 700 m ² ; GG2/v – 2000 m ² ; GG2/p – 3000 m ² Papildomi reikalavimai pastatų aukštų skaičiui – GG2 zonoje atskirame kvartale 3 aukštų pastatai gali sudaryti ne daugiau 60 % užstatomo ploto. Kom.skl. – 0,3 ha
						14	45*	1,0	pr, lp, su, vb	3		
						18	40*	1,6	pr, lp, su, vb	5		
GD	GD1 GD2 GD3	Gyvenamoji zona U_GG_F Intensyvaus užstatymo zona U_GG_I_F	Gyvenamoji teritorija (GG)	KT	G2, V, K, R, B, I2, E	12	40*	1,0	lp, pr, ap	2	Gyv.2; Negyv.G; Inž.	Panaudojimas. Intensyvaus užstatymo gyvenamosios teritorijos skirtos daugiabutei statybai su socialine, paslaugų, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, želdynais. Mažm. prekybos obj. bendr. plotas: GD1, GD2, GD3 – 800 m ² ; GD3/v – parengus teritorijos detalų planą, gali būti nustatyta vieta mažmeninės prekybos objektui, kurio bendras plotas iki 2000 m ² Kom.skl. – 0,5 ha
						14	40*	1,2		3		
						18	40*	1,6		5		
GM	GM1 GM2 GM3	Centrų zona U_GC_F Miesto dalies (rajonų) centro zona U_GC_R_F	Mišri gyvenamoji teritorija (GM)	KT	G1, V, K, R, B, I2, E	10	50*	0,8	pr, su, ap, vb	1	Gyv.; Negyv.M; Inž.	Panaudojimas. Mišri gyvenamoji teritorija su gyvenamaisiais, prekybos, kitų paslaugų pastatais, želdynais, socialine ir inžinerine infrastruktūra. Mažm. prekybos obj. bendr. plotas: GM1 – 300 m ² ; GM2 – 800 m ² ; GM1/m, GM3/m – 1000 m ² ; GM2/v – 2000 m ² ; GM1/p – 3000 m ²
						12	60*	1,4	pr, su, ap, vb	2		
						14	70*	1,8	pr, su, lp	3		
GC	GC1 GC2 GC3	Centrų zona U_GC_F Pagrindinio centro zona U_GC_P_F	Mišri centro teritorija (GC)	KT	G2, G1, V, K, R, B, I2, E	10	70*	1,6	pr, su; ap	2	Gyv.; Negyv.M; Inž.	Panaudojimas. Pagrindinio miesto centro ir jo dalių centrų gyvenamoji zona su istoriškai susiklosčiusia erdvine struktūra, kurioje išsidėčiusios svarbiausios miesto visuomeninės įstaigos, prekybos objektai. Teritorijos užstatomos daugiausiai perimetriniu būdu. Mažm. prekybos obj. bendr. plotas: GC1, GC2, GC3 – 700 m ² ; GC2/v – 2000 m ² , GC2/p – 3000 m ² , GC1/d – 5000 m ² Kom.skl. GC1 zonoje – 0,5 ha
						14	70*	2,0	pr, su; ap	3		
						18	80*	3,0	pr; lp; ap	5		
PK	PK	Kita specifinė zona U_KZ_F (Centro pramonės zona)	Pramonės ir sandėliavimo teritorija (PR)	KT	P, I1, K, I2, B, E	16	80*	2,5	ap, pr, pi	5	Negyv.P; Inž.	Panaudojimas. Teritorija su pramonės objektu centrinėje miesto dalyje. Gali būti atlikta atskirų objektų konversija į mišrias centro teritorijas.
			Mišri centro teritorija (GC)		G2, V, R, I2, B, E	16	80*	2,5	ap, pr	5	Gyv.2; Negyv.G; Inž.	Mažm. prek. obj. bendr. plotas: PK/v – 2000 m ² Teritorijos tvarkymui nustatyti atskiri reikalavimai – žr. a.r. 10.1 skyriaus 1.9 punktą.
SI	SIb SIsp SI1 SI2 SI3 SI4	Specializuotų kompleksų zona U_SK_F	Socialinės infrastruktūros teritorija (SI)	KT	V, B, I2, E	Reg.1	Reg.1	Reg.1	ap	Reg.1	Negyv.V; Inž.	Panaudojimas. Socialinės infrastruktūros teritorijos visuomeniniams, instituciniams objektams. SIb – bažnyčia (Reg.1); SIsp – stadionas, sporto kompleksas; SI1 – Anykščių kultūros centras; SI2 – švietimo, kitos socialinės įstaigos; SI3 – ligoninė; SI4 – muziejus.
						7	20*	0,2	ap	-		
						14	60*	1,4	pr	3		
						12	40*	0,8	ap, lp	3		
						18	40*	1,6		5		
10	20*	0,4	su, ap	1								

ANYKŠČIŲ MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
SPRENDINIAI

Nr.	FUNKCINĖ ZONA	Teritorijų naudojimo tipai	Žemės naudojimo paskirtis ⁷	Žemės naudojimo būdai ¹	Pastatų aukštis (h), m	Užstatymo tankis (UT)*, %	Užst. intensyvumas (UI)	Užstatymo tipai ²	Aukštų skaičius (a.sk.)	Statinių paskirtys ⁶	Aprašymas / kiti reikalavimai ^{3, 4, 5, 8}		
SK	Specializuotų kompleksų zona U_SK_F	Socialinės infrastruktūros teritorija (SI); paslaugų teritorija (PA)	KT	V, K, R, B, I2, E	10	30*	0,3	ap	1	Negyv.S; Inž.	Panaudojimas. Teritorijos poilsio, sveikatingumo, kitos specialios paskirties objektams. Teritorijų panaudojimo kryptys: SK1, SK2 – poilsio objektai; SK3 – poilsio, sporto, pramogų, prekybos objektai; SK4 – paslaugų objektas veikiantis kartu su geležinkelio muziejumi; SK5, SK6 – poilsio ir sveikatingumo objektai; SK7 – motokroso trasa su parko teritorija; SK8 – žirginio sporto obj. / kt.; SK9 – kalnų parkas; SK10 – sporto ir pramogų / žirginio turizmo zona (zonos ribose sklypai į mažesnius nedalinami). Mažm. prekybos obj. bendr. plotas: SK1 – 150 m ² , SK3/m, SK4/m – 1000 m ² ; SK3/p – 3000 m ²		
					12	20*	0,4		2				
					14	30*	0,9		3				
					12	50*	1		2				
					18	30*	0,7		5				
					12	30*	0,6		2				
					10	5	0,1		2				
					14	5*	0,1		2				
					5	5*	0,05		1				
					12	40	1,2		3				
SG	Kita specifinė zona U_KZ_F (Rekreacinė, paslaugų zona)	Socialinės infrastruktūros teritorija (SI); Paslaugų teritorija (PA); Gyvenamoji teritorija (GG)	KT	V, K, R, G2, B, I2, E	12	25*	0,5	ap, lp	2	Negyv.S; Gyv.2; Inž.	Panaudojimas. Teritorijos poilsio, sveikatinimo, sporto, pramogų objektams. Teritorijose gali būti įrengiamos gyvenamosios patalpos, jei ne mažiau kaip 30 % objekto ploto skiriama paslaugoms.		
					15	25*	1,0		5				
PS	Pramonės ir sandėliavimo zona U_PS_F	Pramonės ir sandėliavimo teritorija (PR); Paslaugų teritorija (PA); inžinerinės infrastruktūros teritorija (TI)	KT	P, I1, K, S, I2, B, E	14	80*	2,5	pi, ap	3	Negyv.P; Inž.	Panaudojimas: Teritorijos skirtos pramonės ir sandėliavimo, didmeninės prekybos bei kitiems gamybos, verslų objektams. Mažm. prekybos obj. bendr. plotas: PS1 – 800 m ² , PS1/p – 3000 m ² ; PS2/d – 5000 m ²		
					25	80	2,5		5				
KD	Paslaugų zona U_KD_F	Paslaugų teritorija (PA)	KT	K, V, R, I2, B, E	9	10*	0,15	ap, pr	1	Negyv.M; Inž.	Panaudojimas. Teritorijos skirtos prekybos, paslaugų, pramogų objektams. KD1 – kempingas; KD2, KD3, KD4, KD5 – paslaugų ir kiti objektai Mažm. prekybos obj. bendr. plotas: KD1 – 150 m ² , KD2, KD3, KD4 – 300 m ² ; KD5/p – 3000 m ²		
					6	70*	0,7		1				
					12	80*	1,2		2				
					14	80*	2,0		3				
GP	Kita specifinė zona U_KZ_F (Gyvenamoji / pramonės zona)	Mišri gyvenamoji teritorija (GM)	KT	G1, G2, K, R, B, I2, E	12	40*	0,5	su, lp	2	Gyv.; Negyv.G; Inž.	Panaudojimas. Teritorijos, kurios gali būti panaudojamos gyvenamosioms ar pramonės teritorijoms. GP1 zonos – mišrios gyvenamosios teritorijos, kurios gali būti panaudojamos pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijoms. GP2 zonos – pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos, kurios parengus detalų planą gali būti panaudotos konversijai į gyvenamąsias teritorijas. Vyraujantis užstatymo tipas – mišrus. Mažm. prekybos obj. bendr. plotas: GP1, GP2 – 800 m ² ; GP2/v – 2000 m ² ; GP2/p – 3000 m ² ; GP1/d – 5000 m ²		
					12	70*	1,4		pi			2	Negyv.P; Inž.
		14		70*	1,4	pi	3	Negyv.P; Inž.					
		14		40*	0,7	su, lp	3	Gyv.2; Negyv.G; Inž.					
T1a	Inžinerinės infrastruktūros zona U_II_F	Inžinerinės infrastruktūros teritorija (TI)	KT	I1, I2, B, E	10	20*	0,3	pi, ap	2	Negyv.I; Inž.	Panaudojimas. Teritorijos skirtos inžinerinės infrastruktūros aptarnavimo objektams. T1a – autobusų stotis – intermodalinis centras, gali būti nustatyti papildomi žemės naudojimo būdai V, K;		
T1e					4	70*	0,7		pi			1	Negyv.I; Inž.
T1k					4	70*	0,7		pi			1	Negyv.I; Inž.
TK	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona U_IK_F	Inžinerinės infrastruktūros koridorius (TK)	KT	I2	-	-	-	-	-	Inž.	Panaudojimas. Teritorijos skirtos keliams, gatvėms, geležinkeliams, takams ir kitiems susisiekimo ir inžinerinių tinklų elementams.		
					TK	12	60*		1,2			pr; lp	3
VV	Vandenviečių zona U_VV_F	Vandenvietė (VV)	KT	I1, I2	12	30*	0,7	pi	3	Negyv.I; Inž.	Panaudojimas. Teritorijos skirtos vandenvietėms (Reg.2).		
BZ	Intensyviai naudojamų želdynų zona U_BZ_I_F	Bendro naudojimo erdvių, želdynų teritorija (BZ); aikštė (AI); Socialinės infrastruktūros teritorija (SI)	KT	B, E, V, R, I2	10	5	0,05	ap	1	Negyv.S	Panaudojimas. Teritorijos skirtos intensyviai naudojamiems rekreacinės paskirties želdynams: parkams (BZv1, BZv2), skverams (BZv3). Galima želdynų aptarnavimo objektų statyba (Reg.2).		
					5	3	0,03		1				
					3,5	2	0,02		1				
					-	-	-		-			Inž.	
					5	2	0,02		ap			1	Inž.
					5	2	0,02		ap			1	Negyv.S / Inž.
BZk	Ekstensyviai naudojamų želdynų zona U_BZ_E_F		KT	E, I2	-	-	-	-	-	Inž.	Panaudojimas. Teritorijos skirtos ekstensyviai naudojamiems želdynams: kelių apsauginiai želdynai, ekosistemų apsaugos želdynai, kiti želdynai.		
BZv1					10	5	0,05		ap			1	
BZv2					5	3	0,03	ap	1				
BZi					-	-	-	-	-	Inž.			
BZa					5	2	0,02	ap	1	Inž.			
BZk					5	2	0,02	ap	1	Negyv.S / Inž.			
BZe					-	-	-	-	-	Inž.			
NI	Kita specifinė zona U_KZ_F Naudingųjų iškasenų teritorija	Naudingųjų iškasenų teritorija (NI)	KT	N	-	-	-	-	-	Inž.	Panaudojimas. Naudingųjų iškasenų teritorijos.		

Paiškinimai:

¹ Žemės naudojimo būdų indeksai pateikti pagal Teritorijų planavimo erdviųjų duomenų specifikaciją (TAR, 2014-01-22, Nr. 398). Žemės naudojimo būdų turinys nustatomas pagal Žemės naudojimo būdų turinio aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 3D-830/D1-920 (Žin., 2005, Nr. 14-450; 2013, Nr.128-6536).

² Užstatymo tipų ir kitus užstatymo reikalavimus žr. 10.3 skyriuje.

³ „Mažm. prekybos obj. bendr. plotas“ – didžiausias galimas vieno mažmeninės prekybos objekto bendras plotas, kv. m.

⁴ „Kom.skl.“ – didžiausias galimas sklypas komercinės paskirties objektų teritorijoms, ha.

⁵ Papildomų reglamentų paaiškinimas:

- Reg. – išlaikomi esami pastato parametrai *h, UT, UI, a.sk*;
- Reg.2 – užstatymo parametrai *h, UT, UI, a.sk* gali būti tikslinami rengiant techninį projektą, esant urbanistiniam, kraštovaizdžio formavimo, technologiniam pagrindimui;
- Reg.3 – teritorijų naudojimo reglamentai nustatomi pagal kultūros paveldo apsaugos reikalavimus.

⁶ Statinių paskirčių sutrumpinimų paaiškinimai:

Gyv. – visų tipų gyvenamosios paskirties pastatai:

- Gyv.1 – Vieno ir dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatai su pagalbinio ūkio paskirties pastatais;
- Gyv.2 – Daugiabučiai gyvenamieji ir įvairių socialinių grupių pastatai;

Negyv. – negyvenamieji pastatai:

- Negyv.G – gyventojų kasdieninių poreikių aptarnavimui skirti prekybos, paslaugų (išskyrus autoservisus, plovyklas, krematoriumus), maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio gyvenamajai aplinkai;
- Negyv.M – negyvenamieji administracinės, viešbučių, prekybos, paslaugų, maitinimo, kultūros, mokslo, gydymo, sporto, poilsio, religinės paskirties pastatai; gali būti nedideli transporto aptarnavimo ir kiti negyvenamosios paskirties pastatai, kuriuose vykdoma veikla nesukelia neigiamo poveikio esamai ar planuojamai aplinkai;
- Negyv.V – Negyvenamieji kultūros, mokslo, gydymo, sporto, religinės paskirties pastatai;
- Negyv.S – Negyvenamieji mokslo, gydymo, sporto, religinės, kultūros, poilsio, specialiosios paskirties pastatai;
- Negyv.P – Negyvenamieji transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo, specialiosios paskirties pastatai; pagrindinės ūkinės veiklos aptarnavimui skirti negyvenamieji prekybos, paslaugų, maitinimo paskirties pastatai;
- Negyv.I – Negyvenamieji transporto, garažų, gamybos ir pramonės, sandėliavimo paskirties pastatai, elektroninių ryšių infrastruktūros ir inžinerinių tinklų maitinimo šaltinių statiniai; pagrindinės ūkinės veiklos aptarnavimui skirti negyvenamieji prekybos, paslaugų, maitinimo paskirties pastatai.

Inž. – inžineriniai statiniai.

Pastaba: statinių paskirtys tikslinamos pagal aktualių teisės aktų nuostatas, išlaikant numatytą principinį teritorijos panaudojimą.

⁷ Žemės paskirčių indeksų paaiškinimai: M – miškų ūkio paskirties žemė, Z – žemės ūkio paskirties žemė, H – vandenų ūkio paskirties žemė, KT – kitos paskirties žemė, C – konservacinės paskirties žemė.

⁸ Teritorijų Nr. papildomi indeksais „v, t, d, m“, kurie nurodo mažmeninės prekybos objekto tipą pagal bendrąjį plotą, kai plotas didesnis nei 1000 m²:

v – iki 2000 m², t – iki 3000 m², d – iki 5000 m², m – iki 10000 m².

⁹ Miškų ir miškingų teritorijų detalizavimas: MI – ūkiniai miškai, MA – apsauginiai miškai, ME – ekosistemų apsaugos miškai, MRi – rekreaciniai miškai (intensyvaus panaudojimo), MRe – rekreaciniai miškai (ekstensyvaus panaudojimo).

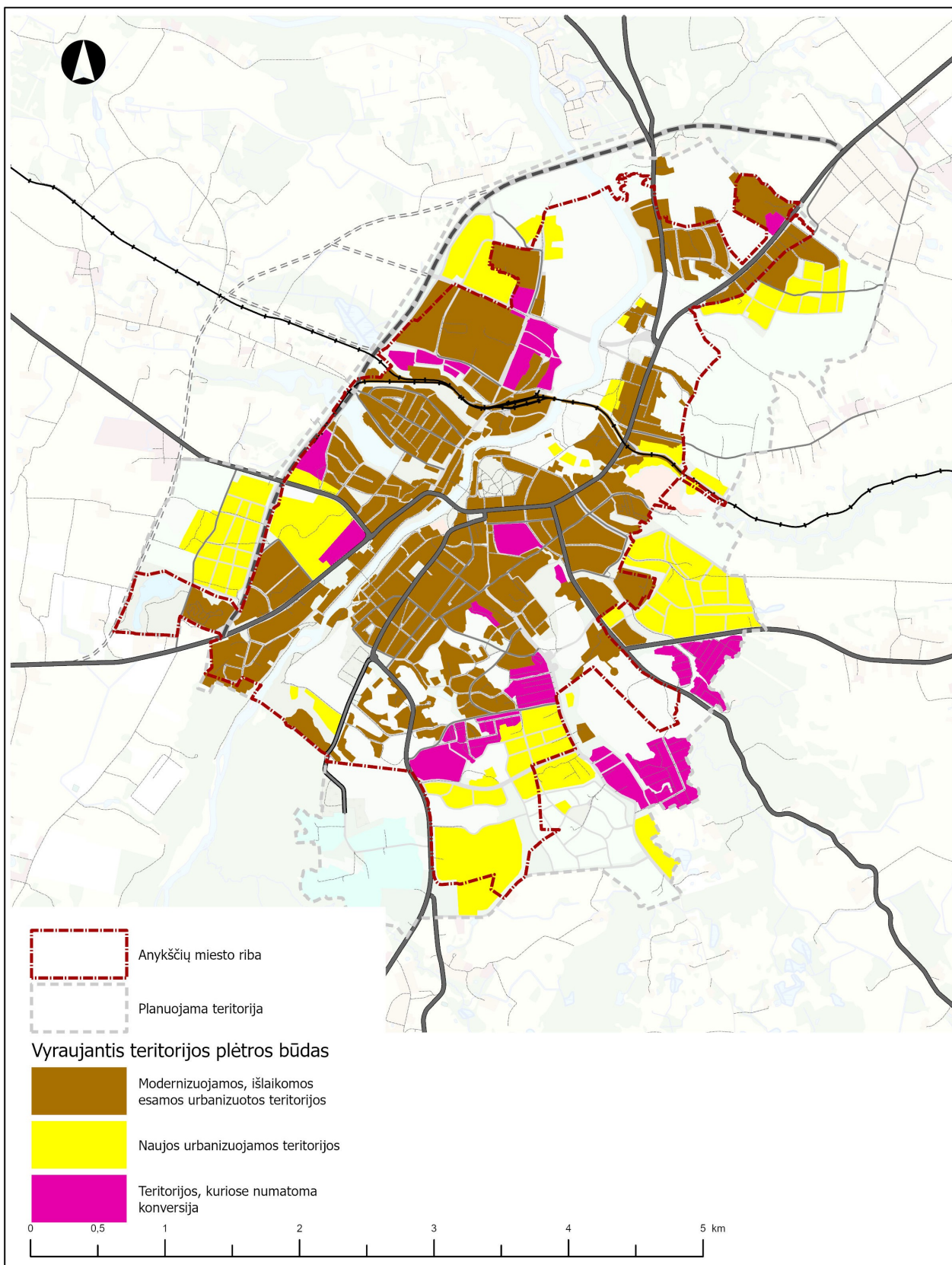
(*) – reglamentai tikslinami zonose patenkančiose į gamtinio karkaso teritorijas pagal Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimus.

1. Papildomi teritorijų naudojimo reikalavimai (prie 10.1.1 lentelės):
  - 1.1. Planuojamoje teritorijoje galima naujų elektros perdavimo linijų, transformatorinių, vandentvarkos, šilumos tiekimo infrastruktūros objektų (nustatant žemės naudojimo būdą – II) statyba, esamų elektros perdavimo linijų rekonstravimas bei esamų transformatorių pastočių rekonstravimas.
  - 1.2. Savivaldybės funkcijoms užtikrinti ir vietiniam gyventojų komunaliniam aptarnavimui planuojamoje teritorijoje gali būti išdėstomos atliekų surinkimo, antrinių žaliavų rūšiavimo aikštelės, nustatant žemės naudojimo būdą – S.
  - 1.3. Bendrajame plane nustatytose urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, siekiant pažangaus teritorijų inžinerinio aprūpinimo, gali būti išdėstomos katilinės ar kiti šiluma aprūpinantys objektai, nustatant žemės naudojimo būdą – P.
  - 1.4. Kurorto poreikiams užtikrinti planuojamoje teritorijoje gali būti išdėstyti kiti inžinerinės ir susiekimo infrastruktūros pastatai ir statiniai.
  - 1.5. Neurbanizuojamose teritorijose gali būti įrengiami papildomi (grafinėje dalyje nepažymėti) susisiekimo ir inžinerinių tinklų komunikacijų koridoriai ar vykdoma jų plėtra, nustatant kitos paskirties žemės paskirtį, žemės naudojimo būdą I2.
  - 1.6. Planuojamoje teritorijoje gali būti išaiškinti nauji kultūros paveldo objektai, nustatant žemės naudojimo paskirtį – C, žemės naudojimo būdą – C2 (vadovaujamosi aktualia kultūros vertybių registro informacija).
  - 1.7. Funkcinėje zonoje ZN statyba gali būti vystoma esamose užstatytose teritorijose. Naujos statybos teritorijos gali būti nustatomos tik sklypams ar jų dalims, formuojant vieną užstatymo vienetą šalia šalia ZN zonoje esamų užstatytų teritorijų, jei prie žemės sklypo prieina kelias ar gatvė. Tokiems sklypams gali būti nustatomas žemės naudojimo būdas – rekreacinio naudojimo žemės sklypai (Z3) arba – kitos paskirties žemė, žemės naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1). Tokiose teritorijose statyba galima laikantis reglamentų: H – 9 m, pastatų aukštų sk. – 1 aukštas (su mansarda). Sodybos želdinamos vietai būdingomis medžių rūšimis.
  - 1.8. Funkcinėje zonoje NI, iki naudingųjų iškasenų telkinio išeksplotavimo, suderinus su Lietuvos geologijos tarnyba, esamų užstatytų gyvenamosios paskirties žemės sklypų tvarkymui gali būti taikomi GV1 funkcinės zonos reikalavimai.
  - 1.9. Funkcinės zonos PK teritorijoje gali būti vykdoma maisto pramonės veikla (gėrimų gamyba, kt.). Pramonės veikla negali didinti neigiamo poveikio visuomenės sveikatai. Teritorijoje įrengiama su pramonės įmonės veikla susijusi maitinimo įstaiga, degustavimo patalpos. Dalis objektų pritaikoma turistų lankymui.
  - 1.10. Funkcinėje zonoje ZN, greta esamų šiltnamių, medelynų ar sodybų gali būti nustatytas žemės naudojimo būdas Z2 šiltnamių ar medelynų steigimo tikslu, jei šie objektai neturės neigiamos įtakos kraštovaizdžio apsaugai.
2. Aiškinamajame rašte 10.1.1 lentelėje pateikti sprendiniai turi būti naudojami kartu su grafine dalimi (brėžiniais). Brėžiniuose teritorijų naudojimo reikalavimai funkcinėms zonoms išskirti spalva ir indeksu.
3. Bendrajame plane nustatyti sprendiniai įgyvendinami rengiant:
  - 3.1. teritorijų planavimo dokumentus (bendruosius planus masteliu 1:2000, detaliuosius planus, specialiuosius planus) ar
  - 3.2. žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus.
4. Kuriais atvejais turi būti rengiami teritorijų planavimo dokumentai, o kuriais - žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai, savivaldybė nustato vadovaujantis teisės aktų reikalavimais ir įvertinant inžinerinės ir socialinės infrastruktūros pakankumą. Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai ir žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai turi būti rengiami vadovaujantis šiame bendrajame plane nustatytais reikalavimais.
5. Teritorijos naudojimo reikalavimai nurodyti 10.1.1 lentelėje gali būti detalizuojami. Detalizavimas gali būti atliekamas rengiant bendruosius planus mastelyje M 1:2000, detaliuosius planus, o taip pat specialiojo teritorijų planavimo dokumentus.

10.1.2 lentelė. Bendrajame plane naudojamų žemės naudojimo būdų sąrašas

Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis	Indeksas	Žemės naudojimo būdai
Žemės ūkio paskirties žemė	Z1	Mėgėjų sodų žemės sklypai
	Z5	Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai
	Z2	Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių žemės sklypai
	Z3	Rekreacinio naudojimo žemės sklypai
	Z4	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai
Miškų ūkio paskirties žemė	M1	Ekosistemų apsaugos miškų sklypai
	M2	Rekreacinių miškų sklypai
	M3	Apsauginių miškų sklypai
	M4	Ūkinių miškų sklypai
Vandens ūkio paskirties žemė	H1	Ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai
	H2	Rekreaciniai vandens telkiniai
	H3	Ekosistemas saugantys vandens telkiniai
	H4	Bendrojo naudojimo vandens telkiniai
Konservacinės paskirties žemė	C2	Kultūros paveldo objektų žemės sklypai
Kitos paskirties žemė	G1	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos
	G2	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos
	V	Visuomeninės paskirties teritorijos
	P	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos
	K	Komercinės paskirties objektų teritorijos
	I1	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos
	I2	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
	N	Naudingųjų iškasenų teritorijos
	R	Rekreacinės teritorijos
	B	Bendrojo naudojimo teritorijos
	S	Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos
	A1	Teritorijos krašto apsaugos tikslams
E	Atskirųjų želdynų teritorijos	

Pastaba. Žemės naudojimo būdai pateikti pagal Žemės naudojimo būdų turinio aprašą.

10.1.1 pav. Vyraujantis teritorijų plėtros būdas (teritorijų vystymo režimai)

10.2. TERITORIJŲ STRUKTŪROS FORMAVIMAS

10.2.1. Bendrieji sklypų pertvarkymo reikalavimai

Bendraisiais teritorijų formavimo reikalavimais nustatoma pagrindinių teritorijos dalių, kaip: urbanizuotų ir urbanizuojamų ir neurbanizuojamų teritorijų, taip pat užstatomų ir neužstatomų teritorijų suformavimo tvarka.

Rengiant teritorijų planavimo dokumentus ar žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus, pagrindiniame brėžinyje išskirtos teritorijų zonos formuojamos laikantis šių reikalavimų:

1. Į tam tikrą funkcinę zoną patenkantiems sklypams nustatomi tai zonai taikomi reikalavimai.
2. Jei sklypas kartu patenka į urbanizuojamas ir neurbanizuojamas funkcines zonas (žr. 10.2.1 lentelę) – atidalinamos urbanizuojamos ir neurbanizuojamos sklypo dalys. Reikalavimas gali būti netaikomas, kai mažesnė nei 10 arų žemės sklypo dalis patenka į gretimą zoną MI, H, ZN, C. Šiuo atveju žemės sklypui žemės naudojimo paskirtis keičiama pagal tą funkcinę zoną, į kurią patenka didesnį sklypo dalis, o užstatymo ir tvarkymo reglamentai taikomi pagal funkcinę zoną, į kurias patenka sklypo dalys, reikalavimus;
3. Jei urbanizuotose ar urbanizuojamose teritorijose sklypas kartu patenka į užstatomoms – GV, GG, GD, GM, GC, PK, SI, SK, SG, PS, KD, GP, T1a, T1k – ir neužstatomoms teritorijoms – TK, VV, BZ, NI – priskiriamas funkcines zonas (žr. 10.2.1 lentelę), atidalinamos atitinkamos žemės sklypo dalys patenkančios į užstatomas ir neužstatomas teritorijas. Reikalavimas gali būti netaikomas, kai mažesnė nei 7 arų žemės sklypo dalis patenka į gretimas zonas. Šiuo atveju žemės sklypui žemės naudojimo paskirtis keičiama pagal tą funkcinę zoną, į kurią patenka didesnį sklypo dalis, o užstatymo ir tvarkymo reglamentai taikomi pagal funkcinę zoną, į kurias patenka sklypo dalys, reikalavimus;
4. Žemės sklypai, kurių dalys patenka į neurbanizuojamas, urbanizuojamas neužstatomas ar kitas užstatomas funkcines zonas, kuriose turi būti formuojama bendrajame plane ar kitais planais suplanuota viešoji infrastruktūra, gali būti neatidalintos ir naudojamos savininkų laikantis toms zonoms nustatytų reglamentų iki iškilus poreikis tas sklypų dalis atidalinti. Susidarius poreikiui atidalinti žemės sklypų dalis, sklypai ar sklypų dalys, patenkančios į šias funkcines zonas, gali būti pertvarkomos pačių savininkų ar savivaldybės, rengiant žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus.
5. Rengiant teritorijų planavimo dokumentus ar žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus, funkcinę zonų teritorijų struktūrą turi būti detalizuojama laikantis šių reikalavimų:
  - 5.1. Vystant teritorijas funkcinėse zonose GV, GG, GM, GC, turi būti formuojami kvartalai, kurie atitiktų bendrajame plane – 10.2 skyriuje nustatytus gatvių pločio ir kvartalo dydžio reikalavimus;
  - 5.2. Vystant GV, GG, GM gyvenamųjų teritorijų kvartalus turi būti įvertinti viešųjų atskirųjų želdynų bei kvartalų grupės bendro naudojimo teritorijų pasiekiamumo reikalavimai:
    - 5.2.1. Toliau nei 300 m atstumu nuo želdyno nutolusiose teritorijose turi būti numatomi papildomi viešieji atskirieji želdynai. Privalomi viešieji atskirieji želdynai ne mažiau kaip 25 % perimetro turi ribotis su nenutrūkstamomis susisiekimo linijomis. Privalomas želdynas turi būti ne mažesnis nei ~0,25 ha;
    - 5.2.2. Kvartalų grupėje turi būti numatomos atskirų kvartalų grupės gyventojų bendrai naudojamos teritorijos vaikų žaidimams, poilsio aikštelėms ir kt. Tokios bendro naudojimo teritorijos turi būti pasiekiamos apie 150-200 m atstumu. Joms formuojami bendro naudojimo teritorijų, atskirųjų želdynų ir/ar susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijų sklypai;
  - 5.3. Atsižvelgiant į poreikį, turi būti parengiamos kvartalo ar kvartalų grupės detalizuojamų inžinerinės infrastruktūros koridorių, viešųjų atskirųjų želdynų ir bendro naudojimo teritorijų išdėstymo schemas, kurių sprendiniai būtų taikomi nagrinėjamai teritorijai.
  - 5.4. Formuojant kvartalus funkcinėse zonose GV, GG žemės sklypai, kuriuose numatoma pastatų statyba, formuojami taip, kad jie iš karto ar perspektyvoje galėtų sudaryti apie 6-10 arų plotą ir būtų stačiakampio ar artimos jam formos, kai siauresnioji kraštinė išdėstoma prie gatvių ir

- kuri galėtų sudaryti apie ~2/3 – 1/2 sklypo gylis (~20 m).
- 5.5. Formuojant naujus žemės sklypus vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybai GV, GG, GM zonose, žemės sklypai negali būti didesni nei 12 arų.
  - 5.6. Formuojant naujus žemės sklypus komercinės paskirties objektų teritorijoms GC, GG, GV zonose, gali būti formuojami ne didesni nei 0,5 ha žemės sklypai.
  - 5.7. Funkcinėse zonose SK7, SK8 žemės sklypai į mažesnius negali būti skaidomi. Zonoje SK8 vykdomas žemės sklypų apjungimas, konsolidacija.

10.2.1 lentelė. Funkcinių zonų priskyrimas neurbanizuojamoms bei urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms

Nr.	FUNKCINĖ ZONA	Teritorijų tipas		
MI	Miškų ir miškingų teritorijų zona MI F	Neurbanizuojamos teritorijos		
H	Vandenų zona H F			
ZN	Žemės ūkio teritorijų zona ZU F			
C	Konservacinės teritorijos zona C F			
GV	Gyvenamoji zona U GG F. Ekstensyvaus užstatymo zona U GG E F	Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos		
GG	Gyvenamoji zona U GG F. Mažo užstatymo intensyvumo zona U GG M F			
GD	Gyvenamoji zona U GG F. Intensyvaus užstatymo zona U GG I F			
GM	Centrų zona U GC F. Miesto dalies (rajonų) centro zona U GC R F			
GC	Centrų zona U GC F. Pagrindinio centro zona U GC P F			
PK	Kita specifinė zona. U KZ F (Centro pramonės zona)			Užstatomos teritorijos
SI	Specializuotų kompleksų zona U SK F			
SK	Specializuotų kompleksų zona U SK F			
SG	Kita specifinė zona. U KZ F (Rekreacinė, paslaugų zona)			
PS	Pramonės ir sandėliavimo zona U PS F			
KD	Paslaugų zona U KD F			
GP	Kita specifinė zona U KZ F. Gyvenamoji / pramonės zona			
Tla, Tle	Inžinerinės infrastruktūros zona U II F			
Tlk	Kita specifinė zona U KZ F (Inžinerinės infrastruktūros / gyvenamoji zona)			Neužstatomos teritorijos*
TK	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona U IK F			
VV	Vandenviečių zona U VV F			
BZ	Intensyviai naudojamų želdynų zona U BZ I F			
	Ekst. naudojamų želdynų zona U BZ E F			
NI	Kita specifinė zona U KZ F. Naudingųjų iškasenų teritorija			

*Pastaba. Neužstatomoms teritorijoms taip pat priskiriamos mažo užstatymo tankio teritorijos (BZv, BZa, BZk, VV)

10.2.2. Viešųjų teritorijų suformavimo būdai

1. Bendrojo planu išskiriamos pagrindinės teritorijos, kurios reikalingos inžinerinei ir socialinei savivaldybės infrastruktūrai, bendro naudojimo teritorijoms, atskiriesiems želdynams, o taip pat kitiems savivaldybės poreikiams (toliau – viešoji infrastruktūra). Papildomos viešosios infrastruktūros teritorijos gali būti suformuojamos rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, vykdam žemės paskirties ir/ar naudojimo būdo keitimą.
2. Viešosios infrastruktūros teritorijų suformavimui savivaldybė gali naudoti skirtingus metodus. Bendrajame plane įvertinami du galimi viešosios infrastruktūros teritorijų suformavimo būdai, kai: a) atliekamas žemės sklypų pertvarkymas konsolidavus planuojamos teritorijos sklypus ar b) atliekama žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūra.
3. Kokį viešosios infrastruktūros teritorijų suformavimo metodą taikyti, savivaldybė gali pasirinkti įvertindama konkrečią planuojamos teritorijos situaciją.
4. Naujos plėtros teritorijose, taikant žemės sklypų pertvarkymo metodą konsolidavus planuojamos teritorijos sklypus, reikiamos teritorijos viešajai infrastruktūrai formuojamos pagal parengtą

kompleksinio teritorijų suplanavimo dokumentų sprendinius vientisame teritoriniame vienetė (ne mažesnėje teritorijoje nei kvartalas ar kvartalų grupė įskaitant supančias gatvių teritorijas). Teritoriniame vienetė turi būti konsoliduojami visi žemės sklypai ir pertvarkomi taip, kad atitiktų bendrojo plano sprendinius. Atliekant žemės sklypų pertvarkymą, proporcingos teritorijų dalys nuo kiekvieno žemės sklypo skiriamos viešosios infrastruktūros teritorijoms bei kitiems savivaldybės poreikiams šia tvarka:

- 4.1. Anykščių miesto urbanizuojamose teritorijose viešosios erdvės, kita inžinerinė ir socialinė infrastruktūra bendroje sudėtyje turėtų sudaryti ne mažiau 35–40 %.
- 4.2. Viešosios infrastruktūros teritorijas numatoma formuoti šioms dalims:
  - 4.2.1. Susisiekimo infrastruktūros teritorijoms, komunikacijų koridoriams – 20–25 %.
  - 4.2.2. Bendro naudojimo teritorijoms, atskirųjų želdynų teritorijoms – 10–15 %.
  - 4.2.3. Kitoms socialinės infrastruktūros teritorijoms ir/ar savivaldybės poreikiams – apie 5 %.
- 4.3. Žemės savininkų prisidėjimo dalis tikslinama pagal teritorijos poreikį reikalingą viešajai infrastruktūrai įrengti. Šis reikalingas teritorijos poreikis turi būti įvertinamas tokia teritoriniame vienetė, kuris apimtų kvartalų grupę su gyvenamosios teritorijos aptarnavimui reikalingais elementais: gatvėmis, socialine infrastruktūra, atskirųjų želdynų, bendro naudojimo teritorijomis, kita inžinerine infrastruktūra. Visais atvejais naujos plėtos teritorijose prisidėjimo dalis neturėtų būti mažesnė nei 35 %. Jei viešosios infrastruktūros suformavimui reikalingas mažesnis teritorijos plotas, savivaldybė turi įvertinti poreikį ir galimybes perimti likutinę teritorijos dalį, kuri būtų naudojama žemės trūkumui kompensuoti kitose miesto dalyse ar naudojama kitiems savivaldybės poreikiams.
- 4.4. Prie viešosios infrastruktūros teritorijų suformavimo visi žemės sklypų savininkai prisideda proporcingai pagal jų valdomo žemės sklypo plotą ir/ar vertę. Prisidėjimas galimas žemės sklypo dalimi ir/ar finansine įmoka.
5. Viešajai infrastruktūrai reikalingų teritorijų skyrimas laikomas būtinu sprendiniu, siekiant užtikrinti tinkamą urbanizuotos teritorijos funkcionavimą, gyvenamosios aplinkos kokybę bei atitinkamai užtikrinti aukštą statybinių žemės sklypų vertę ilgalaikėje perspektyvoje.
6. Išlaidos susidariusios dėl viešosios infrastruktūros įrengimo padengiamos papildoma prisidėjimo dalimi remiantis LR Savivaldybių infrastruktūros plėtos įstatymu.
7. Suformuotos inžinerinės infrastruktūros koridorių teritorijos, bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų ir kitos viešosios infrastruktūros teritorijos naudojamos žemės sklypų savininkų ar perimamos savivaldybės. Iki teritorijos bus perimtos savivaldybės jos gali būti naudojamos žemės savininkų.

10.3. UŽSTATOMŲ ŽEMĖS SKLYPŲ FORMAVIMAS IR TVARKYMAS

Bendrajame plane yra nustatomi teritorijų užstatymo reikalavimai – užstatymo tipas, pastatų aukštų skaičius, leistinas pastatų aukštis nuo žemės paviršiaus, leistinas pastatų aukštis nuo žemės paviršiaus iki karnizo ir kt.

10.3.1. Užstatymo tipai

1. Bendrajame plane užstatymo tipai parinkti pagal Teritorijų planavimo normose nustatytus tipus. Apibūdinant užstatomų sklypų principinę struktūrą, išskiriami ir naudojami šie pagrindiniai teritorijų užstatymo tipai:
  - 1.1. Sodybinis (su) (tame tarpe vilų);
  - 1.2. Vienbutis blokuotas (vb);
  - 1.3. Perimetrinis (pr);
  - 1.4. Laisvo planavimo užstatymas (lp);
  - 1.5. Atskirai stovintys pastatai (pavienis užstatymas) (ap);
  - 1.6. Pramonės ir inžinerinės infrastruktūros teritorijų užstatymas (pi).

2. Sodybinis (su), vienbutis blokuotas (vb), perimetrinis (pr), užstatymo tipai skirti gyvenamosios paskirties pastatams, taip pat pastatams su mišria patalpų sudėtimi ar komercinės ir kitos paskirties negyvenamiems pastatams.
Bendrajame plane taikomi šie sodybinio (su), vienbučio blokuoto (vb), perimetrinio (pr), užstatymo tipų formavimo reikalavimai:
  - 2.1. Pagrindinio pastato priekinis fasadas turi būti išdėstomas atsižvelgiant į susiklosčiusį vyraujančią užstatymą ar nustatytą statybos liniją (statybos linija nustatoma išnagrinėjus ne mažesnę nei kvartalo ir jam aplinkines teritorijas, įvertinus gamtines sąlygas, reljefą).
  - 2.2. Taikant sodybinio užstatymo reglamentą gali būti formuojamas vilų užstatymas, kai pagrindinis pastatas atitraukiamas toliau nuo gatvės (šiuo atveju, pagalbinis pastatas gali būti statomas arčiau gatvės). Vilų užstatymo teritorijos nustatomos išnagrinėjus ne mažesnę nei kvartalo ir jam aplinkines teritorijas.
  - 2.3. Jei vystomos neužstatytos teritorijos, kuriose statybos linija nenustatyta (nėra parengta detaliųjų planų ar bendrųjų planų masteliu 1:2000), pastatas statomas pagal statybos liniją, kuri gali būti nustatyta atskiroje schemoje ar teritorijų planavimo dokumente. Atskira schema rengiama ne mažesnei teritorijai nei kvartalų grupė (ne mažiau kaip trims besiribojantiems kvartalams).
  - 2.4. Esamose užstatytose teritorijose GV, GG zonose, naujai formuojamo sklypo, kuris skirtas vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybai, plotis turi atitikti vidutinį kvartalo ilgyje esančių žemės sklypų plotį. Visi žemės sklypai turi būti formuojami įvertinant sklypuose galimų išdėstyti pastatų tūrių dydį ir jų atitikimą aplinkinių pastatų pobūdžiui ir masteliui.
3. Laisvo planavimo užstatymas bendrajame plane skirtas daugiabučių gyvenamųjų pastatų išdėstymui, taip pat visuomeninės paskirties, paslaugų objektams, jų kompleksams. Teritorijoje pastatai išdėstomi formuojant bendrą kompoziciją, kuri apjungiama susiliejančių želdinių teritorijų, atskirųjų ar priklausomųjų želdynų erdvėmis.
4. Atskirai stovinčių pastatų (pavienis) užstatymas bendrajame plane skirtas visuomeninės, komercinės paskirties pastatams apsuptiems želdinių ir želdynų teritorijų, viešųjų erdvių. Statant atskirai stovinčius pastatus turi būti įvertinamos viešosios prieigos (patekimas ar apėjimas) iš visų pastato pusių.
5. Pramonės ir inžinerinės infrastruktūros teritorijų užstatymas bendrajame plane numatomas pramonės ir sandėliavimo, inžinerinės infrastruktūros teritorijose. Šiose zonose pastatai išdėstomi atsižvelgiant į technologinius jų funkcionavimo reikalavimus.

10.3.2. Statybos zona, užstatymo tankis, intensyvumas, pastatų ir kitų funkcinių objektų išdėstymo reikalavimai

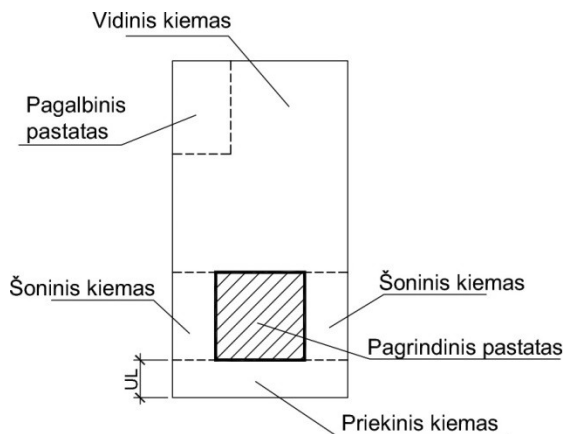
1. Statybos zona, statybos linija:
  - 1.1. Bendrojo plano pagrindiniame brėžinyje, kuris parengtas masteliu M 1:7500, konkrečios statybos zonos nėra nustatomos. Jos turi būti nustatomos rengiant planus ar projektus teisės aktų nustatyta tvarka.
  - 1.2. Planuojamoje teritorijoje nustatant statybos zonų reglamentą, turi būti įvertintos kelių apsaugos zonos. Statyba kelių apsaugos zonose galima tik tuo atveju, jei ši veikla atitinka Pritarimo projektui ar numatomai veiklai kelių apsaugos zonose tvarkos aprašo (patvirtinto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-353) reikalavimus.
  - 1.3. Bendrojo plano brėžinyje S-4 yra pažymėta linija nurodanti svarbiausias gatvių išklotines, kurios formuojamos perimetrinio užstatymo pagrindu, užtikrinant paslaugų teikimo sąlygas. Ši linija nurodo perimetrinį pastatų išdėstymo principą: pastatai išdėstomi pagal projektinę gatvės juostos ribą ar gali būti atitraukti iki 2 m nuo jos, neįrengiant tarp gatvės ir pastato tvorų.
  - 1.4. Perimetrinio pastatų išdėstymo principas taip pat taikomas formuojant užstatymą prie planuojamų D-1 tipo gatvių.

2. Užstatymo tankio, intensyvumo detalizavimo reikalavimai:

- 2.1. Bendrajame plane išskirtuose kvartaluose formuojant užstatomų teritorijų sklypus, nustatyti užstatymo tankio ir intensyvumo reikalavimai gali būti padidinti, jei tų kvartalų užstatomose zonosose suformuojami papildomi, bendrajame plane neišskirti, bendro naudojimo teritorijų, atskirųjų želdynų ar susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių žemės sklypai. Tačiau bendras kvartalo užstatymo intensyvumas (vertinant kartu suformuojamus užstatomus ir neužstatomus susisiekimo bei atskirųjų želdynų žemės sklypus) negali būti didesnis nei jis nustatytas bendrajame plane. Išimtys gali būti taikomos formuojant žemės sklypus prie esamų daugiabučių gyvenamųjų pastatų GC zonose. Jei šalia daugiabučių gyvenamųjų pastatų suformuojamos viešosios erdvės, daugiabučių gyvenamųjų pastatų žemės sklypams gali būti nustatytas užstatymo tankis – 80 %, užstatymo intensyvumas – 4.
- 2.2. Statant vienbučius ir dvibučius gyvenamuosius pastatus, užstatymo tankis ir intensyvumas tikslinamas pagal STR 2.02.09:2005, bet nedidesnis nei nurodyta bendrajame plane.
- 2.3. Visais atvejais vystant užstatomas teritorijas gamtiniame karkase, turi būti laikomasi Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimų. Remiantis gamtinio karkaso nuostatais užstatymo tankis gali būti sumažintas, bet ne padidintas.
- 2.4. Bendrajame plane nustatytas užstatymo tankis ir užstatymo intensyvumas gali būti sumažintas techninių projektų rengimo metu, įvertinant konkrečios teritorijos susiklosčiusį miesto erdvinės struktūros pobūdį, kraštovaizdžio išsaugojimą.

3. Pastatų ir funkcinių objektų išdėstymas

- 3.1. Išdėstant pastatus žemės sklype, turi būti užtikrinti priešgaisrinės saugos reikalavimai gretimų pastatų atžvilgiu.
- 3.2. GV, GC, GG, KD zonose, vykdant ūkinę veiklą, veikla, išskyrus krova, turi vykti pastatų viduje. Jei prie pastato reikalinga rampa, ji turi būti prieinama iš vidinio kiemo. Teritorijoje išdėstomi ūkinės veiklos statiniai, įranga, medžiagos neturi sudaryti vizualinės taršos nuo gatvės pusės.

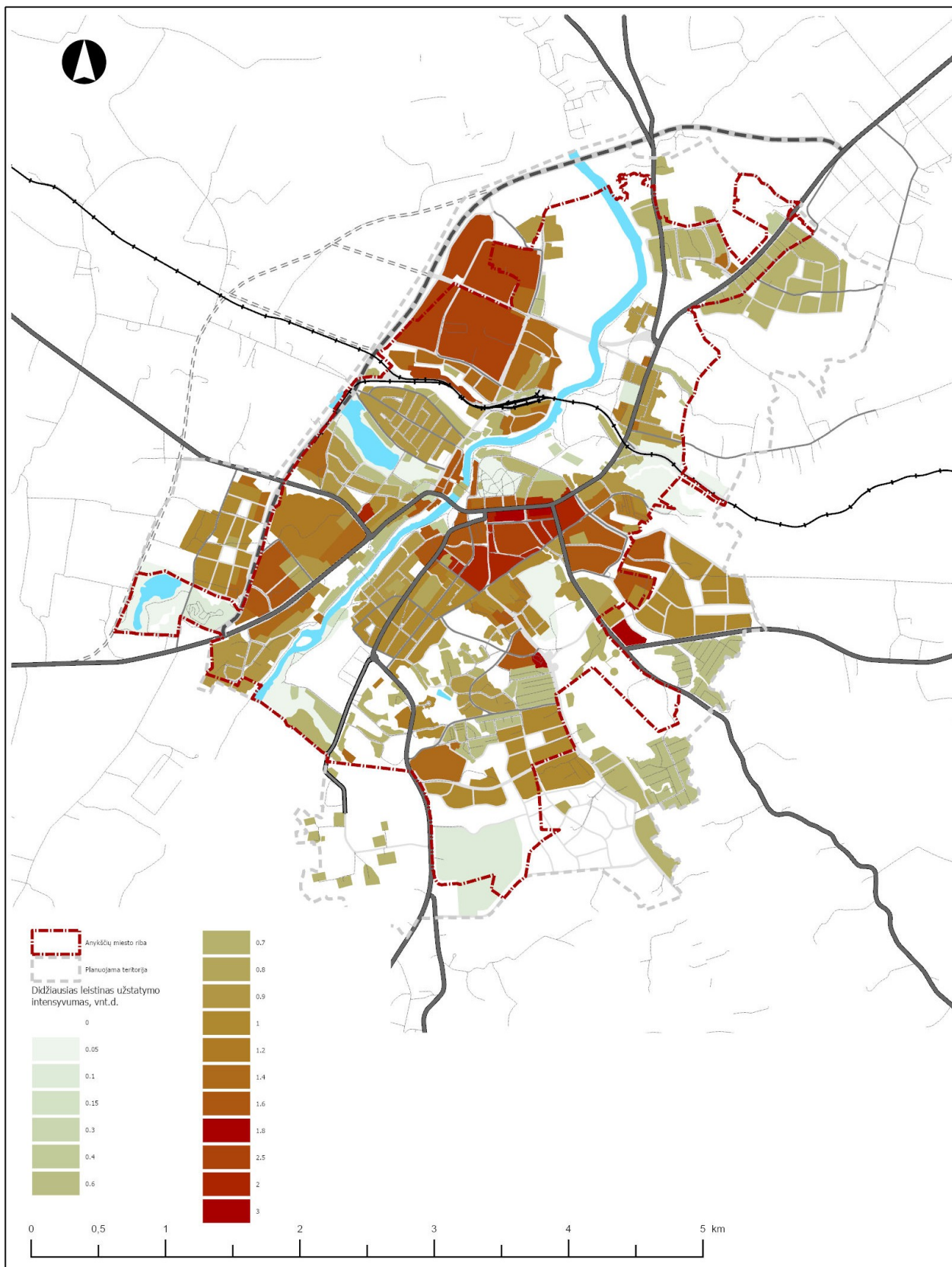
GATVĖ

10.3.1.1 pav. Sklypo kiemų išsidėstymo principinė schema – principinis pavyzdys (*pastaba – kiemų išsidėstymas ir jų struktūra netaisyklinguose sklypuose, o taip pat sudėtingose reljefo sąlygose gali būti kitokia*)

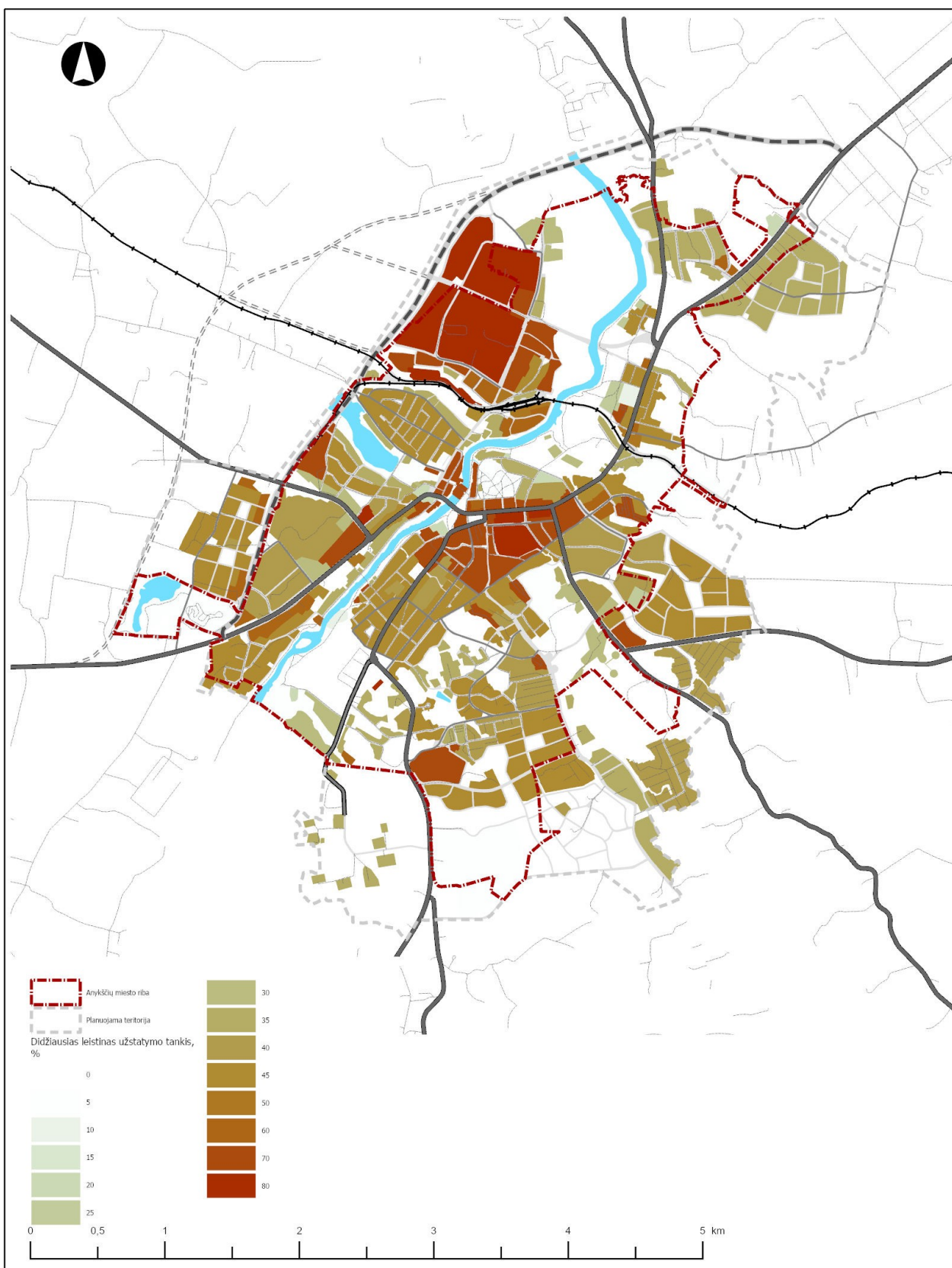
- 3.3. GV, GG, GC, GM zonose gali būti įrengiami mažieji turgūs. Mažieji turgūs - tai turgūs, skirti įvairios produkcijos, kuri nėra susijusi su stambios technikos bei kitų stambių gabaritų objektais, prekybai. Teritorijos sklypo plotas gali būti iki 1 ha.
- 3.4. BZi, BZv zonose gali būti įrengiamos vasaros kavinės, parkų paviljonai, biuветės, regyklos, apžvalgos objektai, estrados su pagalbiniemis patalpomis. Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonoje šiems pastatams sklypai neformuojami, pastatai statomi atskiru dokumentu ar planu nustatomoje želdyno teritorijos dalyje pagal teritorijos sutvarkymo planą ir sutartį su savivaldybės administracija. Kurorto poreikiams reikalingi statiniai taip pat gali būti

išdėstomi BZe zonose.

- 3.5. Išdėstant gyvenamuosius pastatus, kvartaluose turi būti numatomos atskirų pastatų gyventojų bendrai naudojamos teritorijos vaikų žaidimams, poilsio aikštelėms, automobilių stovėjimui, atliekų konteineriams ir kt.
- 3.6. Konservacinės paskirties teritorijose esantys objektai, pastatai, atsižvelgiant į jų pobūdį įveiklinami – pritaikomi visuomeninių ir/ar komercinės paskirties ir/ ar rekreacinių paslaugų teikimui.
- 3.7. Vystant teritorijas kaip vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijas, didesniuose žemės sklypuose pastatai turi būti išdėstomi taip, kad ateityje jie galėtų būti padalinti į mažesnius ~6–10 a. statybinius žemės sklypus, kurių sklypo plotis (sklypo kraštinė prie gatvės) sudarytų $\sim 2/3 - 1/2$ sklypo gylio (~20 m).
- 3.8. Pagrindiniame brėžinyje S-1 pažymėtos gyvenamųjų teritorijų rezervinės zonos gali būti vystomos pagal GG2 zonoms taikomus reikalavimus, įsisavinus ne mažiau nei 70 % numatytą naujos plėtros gyvenamųjų teritorijų. Naujos plėtros gyvenamųjų teritorijų įsisavinimas nustatomas atliekant bendrojo plano monitoringą. Iki teritorijos bus pradėtos vystyti kaip GG2 zonos, jose taikomi ZN zonos reglamentai.

10.3.2.1 pav. Didžiausias leistinas užstatymo intensyvumas

10.3.2.2 pav. Didžiausias leistinas užstatymo tankis

10.3.3. Būstų skaičius, pagrindinių pastatų skaičius sklype

1. Zonose GV1 formuojant vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų žemės sklypus, viename žemės sklype gali būti išdėstomas vienas vienbutis ar dvibutis gyvenamasis pastatas.
2. Formuojant gyvenamųjų pastatų teritorijas GG1, GG2, GG3, GM, GC zonose, vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų žemės sklypuose gali būti ne daugiau kaip du vienbučiai ar du dvibučiai gyvenamieji pastatai.
3. Formuojant gyvenamųjų pastatų teritorijas GG1, GG2, GG3, GM zonose, vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų žemės sklypuose gali būti išdėstomos dvi grupės blokuotų vienbučių gyvenamųjų pastatų, kai vienoje grupėje sublokuojami ne daugiau nei 3 būstai, o iš viso sklype įkuriami ne daugiau nei 4 būstai.
4. Remiantis bendrojo plano sprendiniais, GG, GM, GC zonose, vienbučio blokuoto, perimetrinio ir laisvo užstatymo teritorijose, viename sklype išdėstant kelis pagrindinius pastatus, bent vienas pastatas turi būti pastatomas pagal užstatymo liniją (užstatymo linija nustatoma išnagrinėjus ne mažesnę nei kvartalo ir jam aplinkines teritorijas) ar susiklosčiusią esamo užstatymo liniją. Kiti pastatai išdėstomi šia tvarka:
  - 4.4. perimetrinio užstatymo teritorijose priglaudžiami prie šoninių ir/ar galinės sklypo ribos;
  - 4.5. laisvo planavimo teritorijose, išdėstomi įvertinant bendrą kvartalo teritorijos užstatymo kompoziciją;
  - 4.6. vienbučio blokuoto užstatymo teritorijoje – išdėstomi įvertinant viso kvartalo ar kvartalų grupės užstatymo pobūdį – gali būti glaudžiami prie šoninių ribų ar atitraukiami nuo jų.
5. Pastatų užstatymo ir išdėstymo reikalavimai tikslinami ar keičiami rengiant bendruosius planus masteliu M 1:2000 ar detaliuosius planus, ne mažesnei teritorijai nei kvartalas, kuris pagal bendrojo plano sprendinius iš visų pusių apribotas susisiekimo komunikacijomis, želdinių teritorijų, želdynų, miškų ir miškingų teritorijų ar žemės ūkio teritorijų funkcinėmis zonomis.

10.3.4. Užstatymo ir statinių aukščio reglamentavimas

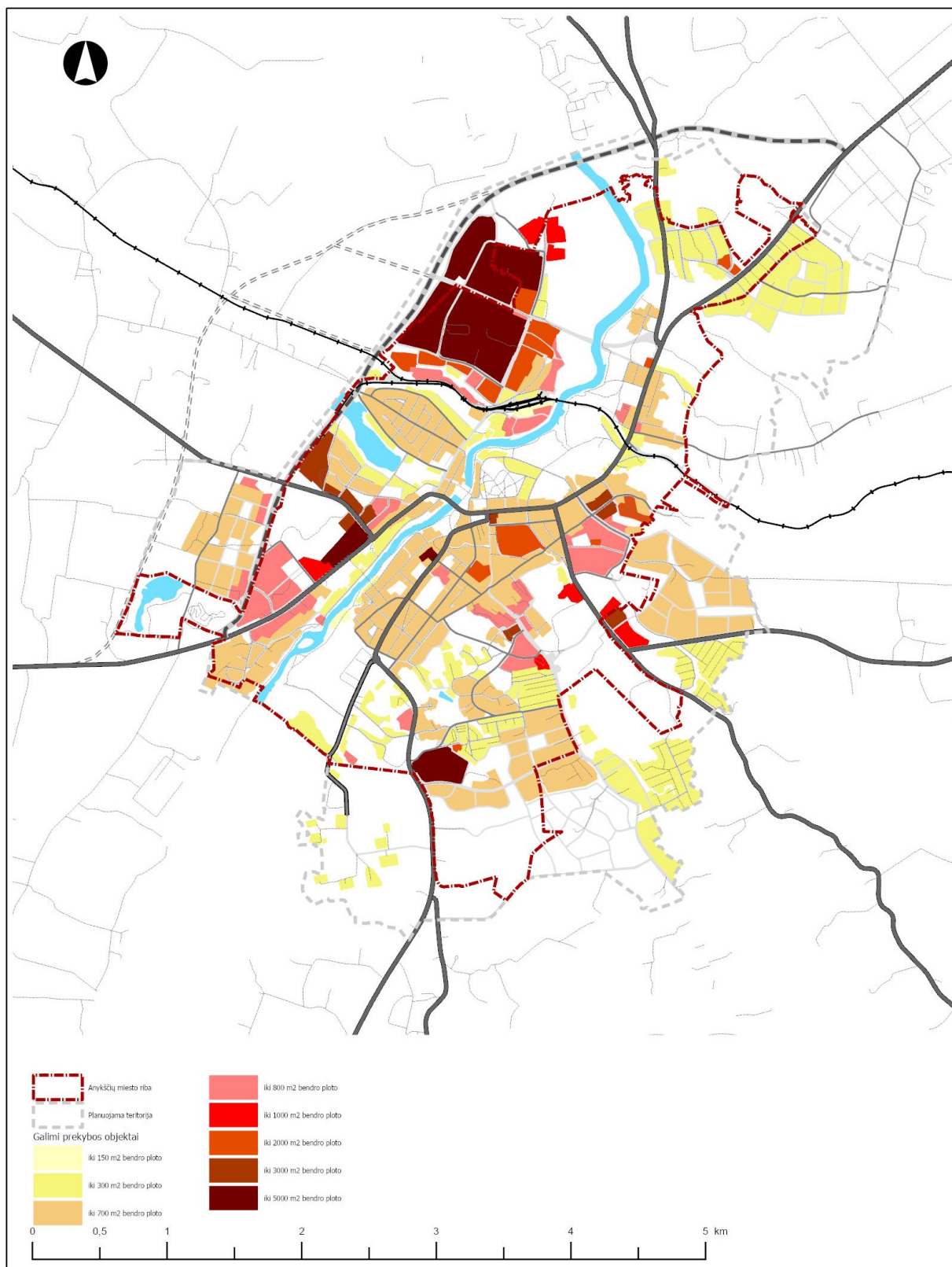
1. Bendrajame plane pateikiami teritorijų pastatų aukščio reglamentai – nurodomas leistinas pastatų aukštų skaičius, leistinas užstatymo aukštis nuo žemės paviršiaus (10.1.1 lentelė).
2. Nustatyti pastatų aukštų skaičiaus bei didžiausio leistino pastatų aukščio reikalavimai gali būti sugriežtinti, saugant kultūros paveldo objektus bei jų aplinką, kraštovaizdį, vertingas gatvių, vidaus erdvių perspektyvas, formuojant vieningą miesto tūrinę erdvinę kompoziciją.
3. Visais atvejais pastatų aukštis turi atitikti norminius insoliacijos, sanitarinius bei kitų įstatymų reikalavimus.
4. Pastatų aukščio reikalavimai netaikomi bažnyčioms, paminklams, apžvalgos bokštams, transmisijos bokštams, elevatoriams, kaminams, dūmtraukiams, konvejeriams, vėliavų stiebams, antenoms. Tačiau visais atvejais, jei kitaip nenurodyta funkcinių zonų reikalavimuose, šie objektai negali būti aukštesni nei 30 m.
5. Bendrajame plane yra pažymėti esami 30 m ir aukštesni inžineriniai statiniai (GSM bokštai, kaminai). Nauji inžinerinės infrastruktūros statiniai (kaminai, technologiniai įrenginiai), kurie dėl technologinių reikalavimų turi būti iki 30 m, galimi pramonės ir sandėliavimo zonoje PS1, PS2.

10.3.5. Mažmeninės prekybos objektų išdėstymo reikalavimai

1. BP atskiroms funkcinėms zonomis nustatytas didžiausias galimas vieno mažmeninės prekybos objekto bendrasis plotas (kv.m) nurodytas BP pagrindinio brėžinio reglamentų lentelėje (10.1.1 lentelė). Mažmeninės prekybos objektų skaičius vienoje funkcinėje zonoje nėra ribojamas.
2. Didžiausias galimas vieno mažmeninės prekybos objekto bendras plotas (kv.m) gali būti didesnis tais atvejais, kai patalpos prekybai įrengiamos esamuose kitos paskirties pastatuose (sprendžiama nustatyta tvarka derinant tokio pastato rekonstrukcijos projektinius pasiūlymus);
3. GV zonose, rengiant vietovės lygmens kompleksinio TPD, nustatytas iki 300 kv.m didžiausias galimas vieno mažmeninės prekybos objekto bendras plotas prie pagrindinių gatvių gali būti

didinamas iki 500 kv.m;

4. GM, KD, PS, GP zonose, kuriose BP sprendiniai numato galimybę statyti didžiuosius (didesnius nei 5000 kv.m bendrojo ploto) prekybos centrus, sklypo struktūroje būtina įrengti viešąją erdvę ar viešųjų erdvių sistemą, skaidyti pastato tūrius ir pan.
5. Formuojant prekybos centrų užstatymą, pagrindinio prekybos pastato fasadas išdėstomas pagal susiklosčiusią užstatymo liniją. Naujos plėtros teritorijos pastatas išdėstomas prie gatvės, pagal nustatytą statybos liniją. Atskirų automobilių stovėjimo aikštelių išdėstymas GC, GM, GG zonose sprendžiamas vidiniame kieme.

10.3.5.1 pav. Didžiausias leistinas mažmeninės prekybos objektų bendras plotas

10.3.6. Architektūriniai reikalavimai

1. Visi statybiniuose sklypuose išdėstomi pagrindiniai pastatai (išskyrus laisvo planavimo užstatymą ir išskyrus pramonės zonos pastatus) turi būti orientuoti į gatvę. Pagrindinio pastato pagalbiniai ar ūkiniai įėjimai gali būti šoniniuose ar galiniame fasade. Gyvenamosiose, paslaugų zonose nuo gatvės pusės pagrindinio pastato pirmo aukšto lygyje turi būti langai.
2. Komercinės paskirties prekybos, maitinimo pastatų ar patalpų, išdėstomų ar įrengiamų prie gatvių, gyvenamosiose zonose GG, GC, GM, taip pat paslaugų zonose KD, pirmo aukšto langai gatvės pusėje turi būti permatomi ir užimti ne mažiau kaip 40 % pastato gatvės fasado ilgio. Įėjimai įrengiami nuo gatvės pusės (gali būti įrengiami tiesiogiai ar atitraukti kitose pastato dalyse).
3. Daugiabučiai gyvenamieji pastatai, kurie išdėstomi prie gatvių, pirmame aukšte turi turėti komercinei ir rekreacinei veiklai pritaikomas patalpas.
4. Daugiabučiai gyvenamieji pastatai, taip pat prekybos, paslaugų ir kiti visuomeninės paskirties pastatai, kurie išdėstomi prie gatvių, pirmo aukšto lygyje negali turėti uždarų ar atvirų garažų.
5. Ties bendrojo plano brėžinyje S-4 pažymėta linija nurodančia svarbiausias gatvių išklotines, kurios formuojamos perimetrinio užstatymo pagrindu, užtikrinant paslaugų teikimo sąlygas, turi būti pastatai formuojami taip, kad jų pirmuose įrengtos patalpos būtų skirtos ar galėtų būti pritaikytos gyventojų paslaugų teikimui.
6. Raudonųjų linijų ribose – gatvių erdvėje negali būti įrengiamos įvažos į požeminius garažus, taip pat pandusai į juos. Išimtys taikomos sudėtingo reljefo sąlygomis.
7. Pastatų apdailai naudojamos natūralios, vietai būdingos medžiagos ir jų konstrukcijos. Apdailai naudojamų medžiagų konstrukcijų ir struktūros mastelis turi atitikti būdingą susiklosčiusį užstatymo medžiagų ir konstrukcijų mastelį.
8. Pastatų fasadų ir stogų spalvinė gama turi atitikti bendrą miesto vaizdo formavimo sprendinį.
9. Anykščių miesto centrinė dalis ir jos prieigos (GC zonos), taip pat teritorijos prie pagrindinių gatvių – A. Vienuolio, J. Biliūno, K. Donelaičio ir kitų pagrindinių miesto susisiekimo ašių yra svarbios miesto erdvinės struktūros savitumui. Šiose teritorijose tikslinga parengti urbanistinius projektus, kuriuose būtų sprendžiamas urbanistinis – architektūrinis svarbiausių miesto erdvių, kompozicinių ašių formavimas (gatvių išklotinės, tūrinė kompozicija, pastatų architektūros principai). Tokie projektai galėtų būti parengti organizuojant idėjinius architektūrinius-urbanistinius konkursus.
10. Formuojant Anykščių miesto architektūrinę–urbanistinę struktūrą vadovautis šiais principais:
  - 10.1. Konteksto įvertinimas;
  - 10.2. Natūralių, vietai būdingų medžiagų naudojimas;
  - 10.3. Gatvių gyvybingumo didinimas;
  - 10.4. Kultūros paveldo įveiklinimas;
  - 10.5. Želdinių išsaugojimas.

10.3.7. Reikalavimai statybinių žemės sklypų tvarkymui

Formuojant miesto vidaus erdves reikiamas dėmesys turi būti kreipiamas aplinkos tvarkymo elementams. Tuo tikslu turi būti keliami reikalavimai sklypų aptvėrimui ir tvoroms, reljefo išsaugojimui.

1. Reikalavimai tvoroms GC, GM, GV zonose:
  - 1.1. Tvorų architektūra ir aukštis turi atitikti pastato dydį ir mastelį, įvertinti aplinkinį užstatymą, istorinės aplinkos kontekstą.
  - 1.2. Laisvo užstatymo gyvenamieji pastatai GD zonose tvoromis gali būti neaptveriami, pastatų teritorijų ribų žymėjimui gali būti naudojami želdiniai, jų grupės, taip pat atskiros barjerų atkarpos.
  - 1.3. Ties bendrojo plano brėžinyje S-4 pažymėta linija, nurodančia svarbiausias gatvių išklotines, kurios formuojamos perimetrinio užstatymo pagrindu, tvoros priekiniams kiemams nestatomos. Išimtys gali būti taikomos vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų sklypams,

- įrengiant ažūrinės iki 1,4 m aukščio tvorą (tvorų statybos linija nustatoma pagal bendrą gatvės sutvarkymo schemą).
2. BZ zonos bendruoju atveju tvorą netveriamos. Zonos tvoros gali būti išdėstomos šiais atvejais:
    - 2.1. BZ zonos aptveriamos kapinių teritorijos (BZk).
    - 2.2. Zonos gali būti aptveriamos šunų mankštinimo aikštelės.
    - 2.3. Aptveriamos sporto aikštelės ar kiti funkciniai ir eksploataciniai požiūriai reikalingi aptverti objektai. Tvoros turi būti ažūrinės.
  3. Gyvenamosiose zonos priekinių kiemų tvoroms negalima naudoti ištisinių skardos, plastiko lakštų.
  4. Vystant teritorijas, reljefo formos išsaugomos.
  5. Nematūralaus žemės reljefo formavimas – grunto pylimai tarp užstatymo ir gatvių nerengiami.

10.3.8. Reikalavimai saulės elektrinių modulių išdėstymui

1. Bendruoju atveju saulės elektrinių moduliai gali būti išdėstomi ant pastatų stogų.
2. Pramonės ir sandėliavimo zonos PS1, PS2 saulės elektrinių moduliai taip pat gali būti išdėstomi ir ant žemės paviršiaus.
3. Saulės elektrinių įrengimui gali būti nustatyti papildomi apribojimai, atsižvelgiant į saugomų teritorijų, kultūros paveldo objektų, kraštovaizdžio formavimo reikalavimus, visuomenės sveikatos apsaugą ir kitus aplinkos veiksnius.

10.4.SUSISIEKIMO SISTEMOS ELEMENTŲ FORMAVIMO REIKALAVIMAI

10.4.1. Gatvių tinklo plėtra

Didinant susisiekimo sistemos rišlumą bei vystant urbanizuojamas teritorijas numatomos naujos gatvės, kurioms nustatomos kategorijos, minimalus gatvių juostų plotis (raudonosios linijos).

Formuojant bendrajame plane numatytą gatvių tinklą, turi būti laikomasi nustatytų gatvių formavimo reikalavimų.

Nustatomi reikalavimai:

1. Gatvių juostų plotis (atstumas tarp raudonųjų linijų) turi atitikti šiuos reikalavimus:
  - 1.1. C, C/B, C/D kategorijos gatvių plotis– ne mažesnis nei 20 m;
  - 1.2. D kategorijos D-1 tipo gatvių plotis – ne mažesnis nei 16 m;
  - 1.3. D kategorijos D-2 tipo gatvių plotis – ne mažesnis nei nustatyta teisės aktais D kategorijos gatvėms (žr. STR 2.06.04:2014);
  - 1.4. Ds, Ds* kategorijos gatvių plotis – pagal teisės aktų reikalavimus (žr. STR 2.06.04:2014).
2. Formuojant bendrajame plane pažymėtas C/D, D, Ds kategorijų gatves naujos plėtros teritorijose, turi būti laikomasi ne mažesnių gatvių juostų pločių nei nurodyta aukščiau. Taip pat šių plokčių turi būti siekiama, formuojant, rekonstruojant esamas gatves. Bendrajame plane nustatyti minimalūs gatvių pločiai gali būti mažinami esamose užstatytose teritorijose, prisitaikant prie esamų pastatų išdėstymo (pagal STR 2.06.04:2014 reikalavimus), taip pat jie gali būti tikslinami atsižvelgiant į Anykščių miesto darnaus judumo planą (2023).
3. Gatvėse įrengiant inžinerinius tinklus, želdinius, atskiras dviračių takų juostas, turi būti įvertintas atitinkamas nustatyto minimalaus gatvės juostos pločio didinimas.
4. Gatvės, kurios pažymėtos kaip C/D kategorijos, bendruoju atveju įrengiamos kaip C kategorijos gatvės, tačiau esant papildomam pagrindimui, jos gali būti įrengiamos ir kaip D kategorijos gatvės, nemažinant nustatyto C/D gatvės juostos pločio.
5. Gatvė, kuri pažymėta kaip C/B kategorijos, bendruoju atveju įrengiama kaip C kategorijos gatvė, tačiau jai suteikus valstybinės reikšmės kelio statusą ar kt., gatvei gali būti suteikta B kategorija.
6. Visais atvejais nustatytos gatvių kategorijos gali būti paaukštintos, neatliekant bendrojo plano koregavimo.
7. Gatvės, kurios bendrojo plano rengimo metu priskirtos valstybinės reikšmės keliams, nustatyta B kategorija. Pasikeitus tokių gatvių ar jų dalių statusui, tai yra kelius ar kelio atkarpą (-as) perdavus savivaldybėms ar kt., gatvėms gali būti nustatyta C kategorija, neatliekant bendrojo plano koregavimo.
8. Bendrajame plane įvertinami valstybinės reikšmės keliai sutampantys su miesto gatvėmis, taip pat svarbiausi vietiniai keliai. Jie tvarkomi pagal atitinkamus kelių, gatvių techninius reglamentus, kraštovaizdžio, želdinių formavimo reikalavimus.
9. Kitos esamos pagalbinės gatvės, keliai, pravažiavimai, takai (žr. žymėjimą brėž. S-3) gali būti tvarkomi ar pertvarkomi pagal poreikį, atsižvelgiant į detalizuojamą teritorijos urbanistinį vystymą, kitus funkcinio zonavimo sprendinius.
10. Gatvių įrengimo techniniai reikalavimai nustatomi pagal priskirtas gatvėms kategorijas ir minimalius reikalavimus nustatytus STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“. Gatvių skerspjūvio techniniai reikalavimai gali būti tikslinami dėl esamo teritorijos užstatymo, taip pat atsižvelgiant į Anykščių miesto darnaus judumo planą (2023). Konkretūs atvejai (susiaurėjimai ar išplatėjimai) sprendžiami gatvių įrengimo techniniais projektais.
11. Bendrajame plane nustatytose funkcinėse zonose gali būti išdėstomos papildomos gatvės, susisiekimo koridoriai. Formuojant papildomų gatvių tinklą, atstumai tarp sankryžų nustatomi pagal STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ ir KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ nuostatas.
12. Formuojant kvartalus bendrajame plane išskirtose funkcinėse zonose GV, GG, GM, GD, GC, turi būti įvertinama, kad kvartalų ilgis nesusidarytų didesnis nei apie 250 m. Tuo tikslu kvartalai turi būti skaidomi papildomais inžinerinės infrastruktūros koridoriais D kategorijos gatvių įrengimui ar viešųjų pėsčiųjų takų suformavimui. Papildomiems inžineriniams infrastruktūros koridoriams

nustatomas žemės naudojimo būdas I2.

13. Funkcinėse zonose GV, GG, GM, GD, GC formuojant kvartalus, akligatviai neturėtų būti ilgesni nei 100 m. Jei dėl esamos situacijos akligatviai turi būti ilgesni, juos turi pratęsti viešieji pėsčiųjų takai. Akligatvių pabaigoje turi būti suformuojama aikštelė teritoriją aptarnaujančio transporto apsisukimui.
14. Raudonųjų linijų ribose – gatvių erdvėje negali būti įrengiamos įvažos į požeminius garažus, taip pat pandusai į juos. Išimtys taikomos sudėtingo reljefo sąlygomis.
15. Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 12 straipsniu, valstybinės reikšmės kelių ir kitos valstybinės reikšmės susisiekimo infrastruktūros vystymas sprendžiamas valstybės lygmens bendruosiuose planuose;
16. Anksčiau suplanuotų ir naujai planuojamų vietinės reikšmės kelių (gatvių) tinklo sujungimas su valstybinės reikšmės kelių tinklu galimas tik pagal kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (toliau – KTR 1.01:2008), patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, XI skyriaus reikalavimus, o valstybinės reikšmės kelių ruožuose, pažymėtuose nurodomaisiais kelio ženklais Nr. 550 „Gyvenvietės pradžia“ ir Nr. 551 „Gyvenvietės pabaiga“ – pagal statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-533, VIII skyriaus reikalavimus. Nesant galimybės išlaikyti reglamentuojamų atstumų, susisiekimo komunikacijos turi būti formuojamos kaip akligatviai t. y. neplanuojant naujų nuovažų nuo valstybinės reikšmės kelių arba įrengiamos dubliuojančios gatvės/keliai kitų funkcinių zonų sąskaita, kurias įgyvendinus, būtina naikinti esamas nuovažas (neatitinkančias reglamentuojamų atstumų).
17. Dėl eismo saugos reikalavimų sankryžų (tarp jų ir nuovažų) su šalutiniais keliais kiekis valstybinės reikšmės keliuose griežtai ribojamas, susisiekimo infrastruktūros sprendiniai turi būti numatomi planuojamais lygiagrečiais su valstybinės reikšmės keliais jungiamaisiais keliais (gatvėmis), kuriais būtų užtikrinta galimybė privažiuoti prie numatomų plėtoti teritorijų; atitinkamai turi būti įvertinti pavienių nuovažų valstybinės reikšmės keliuose apjungimo (panaikinimo) galimybės.

10.4.2. Bevariklio transporto infrastruktūra

Bendrajame plane numatytas rišlus dviračių takų tinklas, pritaikytas tiek susisiekimui, tiek rekreacijai. Plėtojant pėsčiųjų ir dviračių takų infrastruktūrą numatytos pagrindinės naujos trasos pėstiesiems ir dviratininkams.

Nustatomi reikalavimai:

1. Dviračių takų trasos gali būti tikslinamos specialiaisiais planais, techniniais ar kitais projektais, neatliekant bendrojo plano koregavimo.
2. Prie naujai rengiamų B, C, D kategorijos D-1, D-2 tipų gatvių rengti pėsčiųjų, dviračių arba subendrintus pėsčiųjų-dviračių takus, šaligatvius, atskirtus želdiniais ar pan. (tikslinama pagal Anykščių miesto darnaus judumo planą);
3. Įrengiant naujas gatves, kartu turi būti įrengiama bevariklio transporto infrastruktūra;
4. Prie esamų gatvių rengti šaligatvio tipo pėsčiųjų takus;
5. Rekomenduojama rengti dviračių takus (dviračių juostas) su asfalto danga;
6. Pėsčiųjų takai želdinių teritorijose ar želdynų aplinkoje gali būti grūntinės dangos;
7. Įrengiant gatves ir pėsčiųjų ar dviračių takus, turi būti numatytos dviračių/paspirtukų statymo vietos, kitos bevariklio transporto aptarnavimo priemonės, poilsio vietos, želdiniai.

10.4.3. Degalinių ir elektromobilių įkrovimo stotelių tinklas

Remiantis ES žaliojo kurso nuostatomis, planuojamame laikotarpyje turėtų mažėti iškastinį kurą naudojančių automobilių skaičius. Bendrajame plane įvertinamos esamos degalinės, taip pat naujų iškastinį kurą naudojančių degalinių įrengimo galimybė paliekama prie pagrindinių tranzitinių miesto gatvių.

Degalinės įrengiamos atitinkamose funkcinėse zonose, kuriose numatyta galimybė jų statybai.

Siekiant skatinti elektromobilių naudojimą, nustatomi šie reikalavimai elektromobilių įkrovimo stotelių plėtrai:

1. Elektromobilių pakrovimo aikštelės/vietos gali būti numatomos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais, strateginiais dokumentais, techniniais projektais remiantis Statybos įstatymo reikalavimais.
2. Elektromobilių įkrovimo aikštelės / stotelės įrengiamos pirmiausiai išnaudojant esamą susisiekimo infrastruktūrą, automobilių stovėjimo aikšteles, įvertinant didžiausias gyventojų, automobilių koncentracijos zonas.
3. Teritorijos vystytojas savo valdomame žemės sklype turi įrengti elektromobilių krovimo stoteles rekonstruojant, statant naujus komercinės paskirties, pramonės objektus, daugiabučius gyvenamuosius namus ir kt. objektus, remiantis STR 2.06.04:2014

10.4.4. Automobilių parkavimas

Automobilių stovėjimo aikštelės yra vienas iš svarbių gatvių bei viešųjų erdvių elementų. Nuo šių aikštelių išdėstymo priklauso gatvės erdvės pobūdis, jos patrauklumas automobilinei karnams bei pėstiesiems. Siekiant kryptingos miesto erdvinės struktūros formavimo, turi būti laikomasi bendrajame plane nustatytų automobilių aikštelių išdėstymo reikalavimų.

1. Automobilių stovėjimo vietos, jų aikštelės išdėstomos įvertinant eismo sąlygas, teritorijos urbanistinę struktūrą, miesto socialinės infrastruktūros plėtojimo tikslus.
2. Ties prekybos centrais miesto centrinėje dalyje bei pagrindinėse gyvenamosiose teritorijose, GC, GM, GG zonose, atskiros automobilių stovėjimo aikštelės išdėstomos vidiniame kieme.
3. Automobilių stovėjimų vietas rengti remiantis STR 2.06.04:2014 XIII skyriaus „Automobilių stovėjimo reglamentavimas“ nuostatomis;
4. Remiantis STR 2.06.04:2014 Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. bendrieji reikalavimai, planuojamoje teritorijoje reglamente nustatytas minimalus automobilių stovėjimo vietų skaičius savivaldybės tarybos sprendimu gali būti mažinamas arba didinamas. Bendrojo plano sprendiniais nustatoma, kad Anykščių miesto centrinėje dalyje– bendrajame plane išskiriamoje funkcinėje zonose GC, nustatomas automobilių stovėjimo vietų skaičiaus koeficientas – 0,5, funkcinėse zonose GM – 0,75, likusiose zonose – 1. Bendrajame plane nustatyti koeficientai gali būti tikslinami savivaldybės tarybos sprendimu, neatliekant bendrojo plano koregavimo.

10.5. PRIKLAUSOMŲJŲ ŽELDYNŲ FORMAVIMAS

10.5.1. Priklausomųjų želdynų normavimas bendrajame plane

Bendrajame plane nustatomi minimalus norminiai reikalavimai priklausomųjų želdynų formavimui.

Bendrajame plane nustatytos priklausomųjų želdynų plotų normos pateiktos 10.5.1.1 lentelėje.

10.5.1.1 lentelė. Priklausomųjų želdynų plotų normos, nustatomos planuojamai teritorijai

Eil. Nr.	Žemės sklypo naudojimo būdas	Mažiausias želdynams priskiriamas plotas nuo viso žemės sklypo ploto, proc.	Mažiausias želdynams priskiriamas plotas nuo viso žemės sklypo ploto-gamtinio karkaso stipriai pažeisto (degraduoto) geoekologinio potencialo*-teritorijose (proc.)
1.	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos:		
	1.1. planuojami naujai užstatyti žemės sklypai;	30	35
	1.2. esami užstatyti žemės sklypai	30	35

2.	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos: 2.1. planuojami naujai užstatyti žemės sklypai; 2.2. esami užstatyti žemės sklypai	35 35	40 40
3.	Visuomeninės paskirties teritorijos**: 3.1. žemės sklypai, skirti šiems mokslo paskirties pastatams: vaikų darželiams, lopšeliams; bendrojo lavinimo mokykloms 3.2. žemės sklypai, skirti šiems gydymo paskirties pastatams: sanatorijoms; ligoninėms, klinikoms, reabilitacijos centrams 3.3. žemės sklypai, skirti 3.1 ir 3.2 papunkčiuose nepaminėtiems pastatams visuomeninės paskirties teritorijose	55 45 50 40 20	50 50 50 45 25
4.	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos	15	20
5.	Komercinės paskirties objektų teritorijos	15	20
6.	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos	25	25
7.	Rekreacinės teritorijos	45	50
8.	Bendrojo naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendrojo naudojimo) teritorijos	20	25

Pastaba: Didžiausia leidžiama kompensuoti priklausomųjų želdynų plotų normų dalis nustatoma pagal Priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašą ir Priklausomųjų želdynų plotų normas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. gegužės 11 d. įsakymo Nr. D1-146 redakcija)

10.5.2. Gatvių želdiniai

Atsižvelgiant į tai, kad gatvių želdiniai turi svarbią įtaką miesto kraštovaizdžiui, bendrajame plane nustatomi jų formavimo reikalavimai.

Gatvių želdinių formavimui nustatomi šie reikalavimai ir principai:

- Vystant miesto teritorijas, turi būti suformuojamas reikiamas gatvių plotis, kuris užtikrintų gatvių želdinių įrengimą, nepažeidžiant inžinerinių tinklų įrengimo ir jų apsaugos zonų reikalavimų.
- Sodinant medžius ir krūmus, turi būti įvertinamas aplinkinis teritorijos užstatymas:
  - Reguliarus užstatymas aplinkoje – greta perimetrinio, sodybinio užstatymo – taikomas vienodo ritmo medžių išdėstymas.
  - Laisvo planavimo užstatymas aplinkoje taikomas grupinis, laisvas medžių ir krūmų grupių išdėstymas
- Želdiniai gatvių, dviračių takų aplinkoje turi būti išdėstomi taip, kad jie netrukdytų autotransporto, dviračių, kitų transporto priemonių, taip pat pėsčiųjų eismui.

4. Želdiniai sankryžų aplinkoje turi būti išdėstomi taip, kad jie nepablogintų sankryžų aplinkos matomumo.
5. Želdinių, augalų rūšių, jų formų parinkimas turi būti derinamas su Anykščių miesto vyriausioju architektu.

10.6. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS PLĖTROS TERITORIJOSE

Bendrajame plane nustatomi šie inžinerinių tinklų klojimo reikalavimai:

1. Bendrojo plano keitimo sprendiniais yra numatoma bendramiestines ir bendrakvartelines vandentiekio linijas, nuotekų surinkimo ir nuvedimo tinklus, dujotiekius, elektros ir ryšių kabelius urbanistinės plėtros teritorijose kloti tik inžinerinių tinklų zonose ir inžineriniuose koridoriuose, t. y. žemės juostose, suformuotose greta gatvių ir pravažiavimų, skirtose saugiam ir ekonomiškam inžinerinių komunikacijų eksploatavimui, racionaliam žemės naudojimui, vadovaujantis darniosios plėtros principais. Šiose žemės juostose inžinerinės komunikacijos turi būti išdėstomos atstumais, reikalingais saugiam komunikacijų eksploatavimui ir pagal higienos reikalavimus.
2. Vadovaujantis kelių techniniu reglamentu KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, 221 punktu ir Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrųjų taisyklių BT ITK 09 (toliau – BT ITK 09), patvirtintu Kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2009 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. V-329, 13 punktu, inžinerinių tinklų klojimas kelio išilgine kryptimi kelio juostoje nėra leistinas (tinklai turi būti planuojami ne arčiau kaip 3 metrai nuo kelio pylimo pado ar kelio griovio išorinio krašto). Išimtys gali būti taikomos tik tada, kai įrengti inžinerinius tinklus už kelio juostos ribų nėra galimybių dėl kliūčių – statinių (tarp jų ir kelių), išskyrus nesudėtingus ir laikinus statinius, ypač nepalankių reljefo sąlygų, vandens telkinių, kultūros paveldo statinių, valstybės saugomų objektų, vandens nuleidimo sistemų (griovių, drenažų ir t. t.), kelio įrenginių. Pažymėtina, kad privatūs žemės sklypai kliūtimis nėra laikomi. Todėl tiksli planuojamų inžinerinių tinklų vieta valstybinės reikšmės kelių atžvilgiu turės būti tikslinama (parenkama) vadovaujantis šiomis nuostatomis. Esant poreikiui, šalia valstybinės reikšmės kelių kloti inžinerinius tinklus, turi būti numatyti inžinerinės infrastruktūros koridoriai ar nustatyti servitutai.

PV Evaldas Ramanauskas

GRAFINĖ DALIS

1. Pagrindinis brėžinys S-1, M 1:7500
2. Inžinerinės infrastruktūros vystymas S-2, M 1:7500
3. Susisiekimo sistemos formavimas S-3, M 1:7500
4. Erdvinės struktūros formavimas S-4, M 1:7500
5. Gamtinis karkasas S-5, M 1:7500
6. Želdynų sistemos formavimas S-6, M 1:10 000
7. Teritorijų vystymo prioritetai S-7, M 1:10 000